

Лукара йибкыд Шадды Хабар

Лукара Феофилыс гыгыд ихтилат

1 Баладбыр чалыш дишир а ихьды арыди йишид кардымыклаа ихтилат хитIес ²Ес гъа кардымыклаа гъацIыри шийидешдаа на Илагьиед Гафдид къаривышешдаа, ³гъадыыла за ки, гъIурметли Феофил, вы бадаана кихьиси хъуд хъуна ихтилат, сиене хъураа хъуь дуьз йиьиме гакъара, ⁴вас хIаIр гъабад чIилмы вы инаамиш йишин бадаана.

Малаикере ЯхIйе-пайгъампар гъухусдикла Захариес ихтилат гъаъара

⁵Иудеядид пагыIчаа Иродды вахтинди ай са дибир, Захарие хъур дур гъад (гъа Гъавыйды нубытди йыгъбыр лийедбишиклаады йиьий). Гъанийхда ай къари – Елизавета хъур, Ааронды цихилдиклаады. ⁶Гъабыр къIваIрси Йинчид улихьде темизды илсанар, миьминер диьий, сиене Йинчид рахьIбыр къуле гыргара. ⁷Амма гъабишихда хынимер адиший, – Елизаветас хынимер дишир диш, къIваIрси гъамыгъ къIаIсе ки дишир ай.

⁸Са хылис Захарие дугъIабыр гихьийне (гъанийды нубат ий дугъIа гилхьед), гъанийды

⁹лыдж игъибкыри, дибирешды арыди ивед, гъарсыд кар лирхьед джигиды гъIатирбыр ликIва гъаъас. Гъа Йинчид Хала аIчури, ¹⁰мадды сиене халкъ, гъание гъIатирбыр саъад вахтинди гъаъна лувзур, дугъIабыр кыле гъаъара ай.

¹¹Садахурка гъувургара минийс Илагьиед малаик: гъа гъарсыд кар лирхьед джигидид гъIарче хылы лувзур ай. ¹²Ми гъувгуйне Захарие лагъ-магъ йишири, гъанийс гичI вырыхIыре. ¹³Амма малаикере рухъура минийде:

– ГичI мываъ, Захарие,
Выды гилий ливкыр а.
Выды къари Елизаветара вас дух гъухуси,
Ва гъанийыы «ЯхIйе» хъур дур лихьиси.

¹⁴ Гъание вас эккед шадвалды выси,
гъа гъухуныы баладбыр шад дикиси.
¹⁵ Гъис хъуйне, гъа Илагьиес къухъана гъагуси,
Гъидидне укI варагъасдиш: я чахырад, я хIаIнед.
Илагьиед РухI йикиси гъанийхъван
гъа гъухудыыла хъуь.

¹⁶ Израилдид халкъдиклаа баладбыр гъание
Йинчыы суьдке хъадаъаси,
джухьды Иессияхда.

¹⁷ Гъа Илагьиед хъура гаIчIуси,
Гъанийды джуш на яхI Ильяс-пайгъампарад
каалдыбыр йикиси,
Гъание дидабашды на духрешды йикIбыр
са-сынийхда ругъа хъаъаси,
Гъание чIирид рыкъIаI адбыр
миьминешды-мисгинешды рыкъIа
эхъедеси,

Гъание халкъ Илагъиед рыкъаI вурьус
гъазыр ваъаси.

¹⁸ — Зас гъа дуьздыбыр ид шууна гъацIаси? —
хулкара Захариере малаикедаа. — Зы къаIсе йиъи
эхир, къари ки джигъил диш.

¹⁹ — Зы Джигъил йиъи, зы Йинчид улихъде
ги, — дживаб хъывылцIара гъанийс малаикере. —
Гъание сигыд и зы вахъван гъалгас, вас шадды
хабар ваъас. ²⁰ Вахт ливкъыйне йикиси за вада
гъухъудбыйды. Амма вы изды чIилмыы инаамиш
джишидыыла лал йикиси таа ки за гъухъуд кар
къуле рьумаа.

²¹ Ми арыди гъаъна гид илсанаше Захарий гуьзет
гъаъара ай, гъис гъание ыхъаI гъаъарди геджедкъыр.
²² Хъиркъыри Захарие, амма гъалгаардиший. Илсанар
гедкъыри, гъанийс Йинчид Халаа гъаламат хура
лакъыр ад. Гъание илсанашис хылабахъван
ишаарабыр гъаъарай, выдж лална на бышене
алгара.

²³ Джуды нубутдид вахт либхъуйне, Захарие хала
хъугъуре. ²⁴ Бейдене гъанийды къари Елизавета
ухъне каргъуре, сахъусды хъудды вазыра халаа
елли гъаъ рурьурдиш. ²⁵ «Ми зас Илагъиед куьмег
йиъи, заала илсанашды гъайиб не чIел саъ
сехъепIес хьур», — рухъурай гъание.

Майрамыс йибкыд хабар

²⁶ Рыхъыдхъусды вазыра Йинчире сивиргара
Джигъил малаик Галилеядид шегъерди Назаретди
²⁷ «Йисухъ» хьур дур гъад эдемиед лышан гъад
рышахда. Гъа Йисухъ Давыдды цихилдиклаады

йиъий. Рышед дур Майрам йиъий. ²⁸ Минийхда
йибкыыр, малаикере рухъура:

— Изды салам вас, Йинчире кеэръир ад! Вас
Йиниш!

²⁹ Рыш, лагъ-магъ ришир, фикир ваъара, мидид
чIилмыд натыдже шивди. ³⁰ Малаикере маа рухъура:

— ГимийичI, Майрам! Вы Йинчис гирамиг
ришир а.

³¹ Ва, ухъне курчIур, дух гъухуси,
Гъанийыы лихъиси ва дур ГъаIаса.

³² Гъа къухъа йикиси,
Гъанийхда «Алагъад Дух йиъи» — гъухъуси.
Илагъиере выси гъанийде джуды атабаба
Давыдды тах

³³ Гъа мыс-га Якъубды цихилдид къухъды йикиси,
Гъанийды пагъIчаалыгъахда къадар викисидиш.

³⁴ Амма Майрама хулкара малаикедаа:
— Руъуд име гъааса? Гъала зы выгглихъде гидиш!

³⁵ Малаикере рухъура:
— Илагъиед РухI йыкъаси вахда,
Йинчид гудж ливкъаси ваа,
гъадыыла вас гъухуд хыных Уджагъли йикиси —
Гъанийхда «Алагъад Дух йиъи» — гъухъуси.

³⁶ Выды бейдед Елизавета йикIыы хъырга; къаIсе
риъинехъунки, гъа ухъне ки, рыхъды вазырды
хыных ухъне а, амма гъанийхда «Хынимер
джудгъIуд риъи» — рухъурай. ³⁷ Йинчидаа джугъIуд
кар адиш.

³⁸ — Зы Илагъиед хылихъде ги, — рухъура
Майрама. — Сиене ва гъухъуд кал йикий.

Малаик ки хъаабхIыри.

Майрам на Елизавета

³⁹ Бегедене мидыыла хъуь Майрам телесыхана банымыд Иудеяди ад шегьерди руръура. ⁴⁰ Гъа Захариед хала йиркыьр, Елизаветас салам вылцIара. ⁴¹ Елизаветас Майрама выд саламад ун йишийне, гъанийды ичияа гъанийды хыных сильэре, Елизаветаа Илагъиед РухI сибхъура. ⁴² Миние гъигъене рухъура:

– Гъай сиене хыылешикляа бахт гъад!

Илагъиере выды хынхыс рухсат вылцIара!

⁴³ Зы шыв кар риьи, захда изды Илагъиед нин рыкъас? ⁴⁴ Выды сес изды убрумыс йывхIыр мадана, изды ичие ад хыных шадвалIире лебчире калчIури. ⁴⁵ Бахтлы риьи, Аллагъара джуда гъухъудыы инаамиш ришид!

Майрама Йинчис гъагад наъни

⁴⁶ Майрама ки рухъура:

– Изды йикI Аллагъад дур лаъ гъагадбишиклаады йиьи,

⁴⁷ РухI шад йишир а зы урухIуд Йиниш бадаана!

⁴⁸ Гъис хъуйне, Гъа захда гакъыр а, зы ки гIасаба рыгъыр,

мидыыла хъуь захда «бахтдид иесси риьи» – гъухъуси

сиене илсанашды улмутдире.

⁴⁹ ГъIунар ад Йинчире зас эккед кар гыгъыр а, Гъанийды дур мисгин йиьи!

⁵⁰ Гъание джуды рагъIим вылцIара архаба архыди сиене джуды дур хакъыр адбишис.

⁵¹ Гъание джуды гудж хъуд хылихъван джуда выдж хъур хадухъундыбыр тIартI дыгъыр а.

⁵² ЯхI адбыр гъание тахаала саъ хаадгъур а, загъIифдыбыр лаъ даъара,

⁵³ гаIшдыбишис йыхвалды выри, тухдыбыр шешин хадишне сихъидгыри.

⁵⁴ Джус къуллух ваъад Израилдид халкъдис куьмег хана йиркыьр а,

йикIыы хъидкыьр куьмегбыр

⁵⁵ Джу атабабыйишис мыс-га гъаъас чIел выр ад, Ибрайим-пайгъампарас на гъанийды хъуь хъудбишис.

⁵⁶ Майрама Елизаветахъван хъиб ваз духъунды ливири, хъели хала хъиркыьри.

ЯхIйе-пайгъампар гъухудиклаа

⁵⁷ Елизавета рухусды вахт йибкыьри, гъанийс гъухури дух. ⁵⁸ Къумшийише не бейдедбише, Аллагъара гъанийис выгъыр ад рагъIимдиклаа хабар вишир, нубарагбыр гъаъара минийис. ⁵⁹ Мыйедхъусды йыгъа гъабыр дуруъура хыных суннат гъаъас. Гъабишис хынхыы Захарие дур лихъис йигара руъура, джуды дидыы кал. ⁶⁰ Амма нине вылцIаардиш:

– Ваъ, гъанийды дур ЯхIйе йиьи.

⁶¹ – Выды цихилди гъаасад дур гъад вышне аддиший! – рухъура тимбише. ⁶² Ишаарамыхъван хынхыд дидда хулкара кадгъIуре, шыв дур лихъис тинийис йигаарди.

⁶³ Захариере, къул ягъIыр, гъадик килхъере: «Гъанийды дур ЯхIйе йиьи». ⁶⁴ Сиенебишис

гыЛаламат руъура. ⁶⁵Гъади мадана гъанийдаа гъалгас ки кугъIуре, хъалгыр, гъание Йинчихъде шукур ваъара калчIура. Сиене къумшийишис гичI йывхIыри, сиене банымы гъад ⁶⁶Иудеяди мисед гыЛаламатмыклаа далгара ай. Ун йишидухъундыбише, фикирдик кидхъур, йикIиклаана рухъурай: «Выш игьирхъусди ми хынхыклаа?» Рухъуд кал, гъанийхъван Йинчид кьуувет ай.

⁶⁷Гъанийды дид Захариеле Илагъиед РухI алчIури, гъа мисе гъалгара калчIури:

⁶⁸ – Дыкъа Йинчихъде шукур ваъас – Израилдид Йинчихъде!

Гъа ес къумгуъс йиркыыр а,
Ес азадвалды хана –
джуды халкъдис;

⁶⁹ Гъание сигыр а яхда кьухъды Азадчи
Джус къуллукъ ваъад Давыдды халаданаклаады,

⁷⁰ Джуды еде выд чIел кьуле выгыр,
Джуды уджагъли пайгъампараше гъухъуд кал;

⁷¹ сигыр а яхда душманашиклаа азад даъасды,
е кIвалчIдыбишиклаа гехъеэдесды.

⁷² Гъа ихъды дидабашде рагъIим выс хъур ад йиъий,
Гъание Джуды Васи йикIы хывкъас хъур ад
йиъий,

⁷³ Кынед кын гыгъыд йиъи Гъание ихъды
атабаба Ибрайим-пайгъампарас ихъды
душманашиклаа е геэдес хъур.

⁷⁴ Гъалыылана гичI джывыгыр, е Гъанийс
къуллукъ ваъаси,

⁷⁵ Гъанийды улихъде миъминер не мисгинер
дикис хъур

ес сигыр адухъунды йыгъырма.

⁷⁶ Вы, хъуйне, хыных, Эли Гъанийды пайгъампар
йикиси,

Вы Эли Гъанийды улихъде галчIуси,
Гъанийс «рахъI ачых ваъаси» хъур,

⁷⁷ Гъанийды халкъдис хабар ваъаси хъур,
Гъа азад хъикисды, гъанийды гунаабыр
лаIхъIалшуси хъур.

⁷⁸ Ихъды Йиниш, илсанар хъыдгад на
гъабишихда йикIе рагъIим ад,
хIалля саъ ес йаIкв сигасды йиъи –

⁷⁹ гъа йаIквалре нур иеси, сиенебишик,
мычIахъвале ешемишды, нур кагъуси,
сиене улуъмед ахъIахъде гидбишис гъувга
ваъаси секинваллихда вуруъуд рахъI.

⁸⁰Хыных, хъуйне, кьухъа, гъакъаллы руъура ай.
Гъа таа ки Израилдид халкъдид улихъде лузур
йигад сагъIат руъумаъ чулди ешемиш йишири.

ГъIаса гъухуд йыгъ

2 Гъа вахтинди Август-пагыIчаагъад бииругъ
йидкыыр ай, дуъни-дуънйаады гъадухъунды
илсанашды сиягъ гъаъ хъур. ²Квириний Сириядид
къухъды йишидаа хъуъ гъа сахъусды сиягъбыр
йиъий. ³Сиенебыр джвер сиягъма эдес дуруъура –
гъIар выдж гъухъуд шегъерди. ⁴Йисухъ ки руъура –
Назаретдид шегъер Галилеядаа Иудеяди, Вифлеем
хъур дур гъад Давыдды шегъерди ⁵Йисухъ Давыдды
цихилдиклаады йиъий, гъанийды хыдылашиклаады.
Гъа сиягъма иес руъура джуды сус Майрам ки
хъуна. Гъа ухъне кий. ⁶Гъабыр Вифлеемди ад

гедеэне, гъанийды руху д вахт йибкыри. ⁷Гъухура гъанийс джуды сахбусды дух. АркIа гыгыри гъание дух, хъели малмыд тIына илхъере, гыс хъуйне мийманханыди гъабишис ер ывгыр адиший.

ХIабаIхъIанер не малаикмар

⁸Гъа джигидаа цIамна хырыда кал гий хIабаIхъIанер, гъабыр чIирыы ешемиш диый, вышедыхъаь мал ухIуре ай. ⁹Садахурка гъабишды уликлаа лаь лувурзара Аллагъад. малаик, ХIалаа саь нур лугъури гъабишды аа-уу. ХIабаIхъIанешис гичI йывхIыр, паIрт дуруура.

¹⁰Амма малаикере рухура гъабишде:

– ГичI мываь!

Зада ваIс эккед хабар ха –

гъа эккед шадвалды виьи

сиене выхъды халкъдис.

¹¹ Гъиигъа Давыдды шегъерди
ихъды Азадчи гъухур а,
Ихъды Илагъи, Мусуд!

¹² ВаIс гъа хъацIасды лышан мисед йиьи:
ВаIде тIына кийир ад аркIыд хыных агаси.

¹³Гъааса гъухудка малаикед бейдаа лаь сиене хIаIлды эскер-месгер лузури, мисе Аллагъахъде шукур ваъара:

¹⁴ Шукур Йинчихъде!

Шукур Йинчихъде!

Ассалам Гъанийс хъывгад

накъудис не илсанашис!

¹⁵Малаикмар хIаIле хъIаадхIыйне, хIабаIхъIанеше рухура са-сынйде: «Дыкъа Вифлеемди дурууьс,

гадкъас, шивди гъади гыгыр ад, гъидиклаады хабар виьи Аллагъара ес сивигыд». ¹⁶Гъабыр телесыхана рыкъIаI аIчIур, дыхъыр, гадкъыд – адылгара Майрам на Йисухъ тIына ад хынхыхъван. ¹⁷Дукар гъагуйне, хIабаIхъIанеше ихтилат гъаъара, малаикере джверше шыв хъурди. ¹⁸Сиене хъадабцубишис гъIаламат рууура хIабаIхъIанешды ихтилатаа. ¹⁹Майрама хъуйне сиене йикIе ухIуре, гъадиклаа фикир ваъара.

²⁰ХIабаIхъIанер хъуьдурьгъуьр, хъIудире, Йинчихъде джвершис гъагудмыхъаь на ун хъIыхIыдмыхъаь шукур ваъара: сиын карбыр малаикере джверше гъухуд кал йишир ай.

²¹Мыйды йыгъаала, хыных суннат гыгыр йыгад вахт ливкъыйне, Гъанийис вылцIара дур ГъIаса – малаикере гъанийы выдж ухъне марана лихъид дур.

²²Мыса-пайгъампарад Къаанундире рухуд кал, Майрамды на Йисухъды тIагъарат хъаъад вахт ливкъыйне, гъабише дукар Иерусалимди гыргара, гъа Йинчис гъарсас хур. ²³Гыс хъуйне, Йинчид Къаанундик кини и: «ГъIар сахбусды выгылды хыных Йинчис гъарсын лазим йиьи», ²⁴са ки садакъа гыгыын бадаана «я кыIваIб тыртыр, я кыIваIб мукIды лирхъв» Йинчид Къаанундик кид кал.

*Симана ГъIасас йикисдиклаа
ихтилат гъаъара*

²⁵Ай гъа гедеэне Иерусалимди Симан хур дур гъад эдеми, гъа эдеми бала темизды на уджагъли кас йиый, Израилдис азадвалды гуьзет ваъара ад. Ай гъанийде Илагъиед РухI. ²⁶Симанда Илагъиед

РухИдире гухьур ай, выдж таа Аллагьара сигыд кас гьабгумаа йикьисдиш хьур. ²⁷ РухИдире хьура лийир, руьура ми Йинчид Хала. Гьадиъ дид не нин дукар ГьАса хана йидкьыйне, гьанийы уу Кьаанундире рухьуд гвалахбыр гьаьас хьур, ²⁸ Симана хыных хыле лешур, Йинчихьде шукурбыр гьаьара:

²⁹ – Гьамыъ Ва зы архыйинне сихьигаси,
Зы, выды кьаривыш, дуьнйадид Иесси Аллагь.
Ва выды ч^ел кьуле выгыр а:

³⁰ изды улабас гьагур а Ми, Ва

³¹ Азадчи йиъи хьур яратмиш гьыгыр ад
сиене халкьбыр бадаана, –

³² Гьа кафирешик кагъусды йаIкв йиъи,
Гьа Израилдид халкьдид Нур йиъи.

³³ Хыныхд дид ки, нин ки Симана ГьАсаклаа рухьудмыхда гьАламат йишир хьадабцура. ³⁴ Симана рухсат выри гьабишис, нин Майрамда ки гухьури мисе:

– Тини Гид гьай, гьанийды бадаана баладбыр Израилди луьдкеси, баладбыр луьздеси ³⁵ (выды ил ки турура кал кьатI йикиси). Гьа Аллагьад лышан йикисды йиъи, гьанийды хьураа лаъ баладбыр луьздес чалыш дикиси, гьааса джухьды йикIима ад писды няятбыр ашгара гьаьара.

³⁶ Ай гьа джигиди хьвалчи Анна, Фануилды рыш, Ашер хьур тухумдиклаады. Гьа лап кьАIсды рийий. Йывыд сен выгглихьван лидхьур, ³⁷ гьа хиндады рийирий, хиндадыне гьание лийир ай мыйцIыр на юкьуд сен. Гьа садаки Илагьиед халаа гьаь рурьуд диший, йыгьа-выше Йинчис кьуллух ваьара кубахьван на дугьАамыхьван. ³⁸ Ми гедезне гьа ки

йиркьыри мибишды бегеде, Йинчихьде шукур ваьара. Сиене Иерусалимдис азадвалды выгара адбишис гьание дукракляа ихтилат гьаьара ай.

ГьАсад хыныхвалды

³⁹ Аллагьад Кьаанундире рухьудбыр сиене гьыгыр, мибыр хьIудире Галилеяди, джухьды Назарет-шегьерди. ⁴⁰ Хыных гьакьалдид иессине кьухьа руьура ай. Гьанийы Йинчид салам гьай.

⁴¹ ГьIар сыда ГьАсад дид не нин Иерусалимди Пасха рухьуд байрамак дуруьурай. ⁴² Гьанийды цIыкьIваIд сен атIуйне, гьабыр мыс-га кал, байрамак дыхьыри. ⁴³ Байрамаала хьуь джвер хала хьIудире, ГьАса Иерусалимди алгара. ⁴⁴ Дидис не нинис Гьа марад хабар адиший, дирхьара адбишик кид калагур, хьели Гьа ахтармиш гьаьара каIчури кьумшийшды на бейдедбишды арыдаа. ⁴⁵ Ахьджыгыр, гьабыр Иерусалимди хьIудире, гьади ахтармиш гьаьара кадгьIуре. ⁴⁶ Ахьылгара Гьа хьибды йыгьаала Илагьиед халаа. Гьа магьАалимешды арыди сукьур ай, гьабишихда хьабцура, суалбыр вылцIара. ⁴⁷ Гьанийды ун йишид сиенебишис гьАламат руьурай Гьанийды гьакьалды на джывабырмыы. ⁴⁸ Дид не нин, Гьа гьагуйне, мат дишири. Нине рухьура Гьанийде:

– Гьай дух, Ва гьис ес мисе гьыгыри? Гьабгурама, шудаъ хаджалат кывыр ади Ва выды дидис не зас, выды джыбра идхьур?

⁴⁹ – ВаI гьидис изды джыбра йидкьыдбыр диъи? – хулкара Гьание. – Бес ваIс Зы Изды Дидды хала йикисды гьацIаардишийме?

⁵⁰Амма дид не нин гедылкаардиш Гъанийды джывабахьде. ⁵¹ГъАса хьУгъГуре гъабишихьван Назаретди, гъадыла хьуъ мыс-га гъабишихда хьабцура. Нине ми сиенебыр йикГыы халкъара. ⁵²ГъАса кьухьа руьура, джухьван джуды гьакьал ки бала вуруьура ай. Илсанашды на Йинчид суруула Гъанийис гьГурмет ки бала вуруьура ай.

ЯхIйе-пайгъампарад гвалах

З ПагыЧаагъашды ПагыЧаа Тиберий кьухьды йиьид цIухьудхьусды сыда Иудеядид кьухьды Понтий Пылат йиьид гедее, Ирод Галилеядид кьухьды йиьид гедее, гъанийды шу Филипп – Итуреядид не Трахонитидадид кIайсар йиьид гедее, Лисаний – Абиленадид кIайсар йиьид гедее, ²сахьусды дибирер Аннад на Кайафды вахтинди, Аллагъара кьума Захарийды дух ЯхIйе-пайгъампарахда ун гьыгыри. ³Ти ки Иордандид аа-уу сиьин чIирбыр йиьидухьунды гьургъара каIчури, илсан Йинчыы инаамиш гъаъара, гъадид лышан бадаана хьед гьЫйхIаIс вылцIара, гунаабыр темиз хьишин бадаана. ⁴Исайе-пайгъампарад китабак мисе кихьир ани йиьи:

«Кьума ад гьдзырад сес виьи:

„Илагьиес рахьI ачых ваъ,

дуьздыбыр гъаъ гъанийды джыгъырбыр:

⁵ дерема накьв ыхьывIыI,

дуьз хьыгыхь кьЫрыкIбыр,

накьудид хьIваIрбыр дуьзды рахьI кал хьыгыхь –

⁶ гъа гедее гьагваси ешемиш

дуруьудухьундыбишис Йинчид куьмег“».

⁷ЯхIйе-пайгъампарара хьед саъас хьур джухда кIабал-кIабална дуруьуд илсанашде рухьурай:

– Ггарашды улмат! Гъал и ваIде гьухьуд, ваI гиидхьуси хьур дивындиклаа? ⁸ВаI йикIидаана инаамиш дишир ад выхьды гвалахмышьван гьагваъ!

Гьухьусды камаъ йикIиклаана: «Ихьды дид Ибрайим-пайгъампар йиьи» хьур! За рухьура ваIде: Йинчире гьеми кьатылмыклаа Ибрайим-пайгъампарас хьнимер даъаси. ⁹Балта, гьIазыр гьыгыр, гине а хукумыд бегеде: йыхьды емиш джывылцIад хук кеэвир цIиыы хуувулгъад и.

¹⁰– Бес шыв гъаъаси е? – хулкарай гъанийдаа элдире.

¹¹– КыIваIб ухун ание са адишнийс вийихь, – рухьурай ЯхIйе-пайгъампарара. – Улесды ание ки гъааса гьыгыхь.

¹²Хьед гьЫйхIаIс йидкьыри кире сытIа гъаабыр ки. Гъабише хулкара гъанийдаа:

– МагьIалим, е шыв гьыгыын лазим йиьи?

¹³– Лазим йиьидыла балад мыагьI, – джываб хьывылцIара ЯхIйе-пайгъампарара.

¹⁴– Е шыв гьыгыын лазим йиьи? – хулкара эскереше.

– Тараш маъ, хIаIмаIаIбуш. Дуллухаа рази дишир, гьийкьаъ.

¹⁵Элдире Мусуд гуьзет гъаъара ай. Сиенебише йикIиклаана фикир ваъара ай, яраб ЯхIйе-пайгъампар Мусуд йиьимий хьур.

¹⁶ЯхIйе-пайгъампарара сиенебишды улихьде рухьура: За ваIа хьед сыгыри. Амма йиьина а Ти, захьаъ гуджид. Зы гъанийды шаламад багь саагьус

лейих диш. ¹⁷Гъанийды хыле бер ха, йыггырыы язуб лувулхас, хытІ Гъание гъІаІнды хала ягъмиш ваъаси, пылбыр цІе иеси.

¹⁸Гъаасад на мадды балад чІилмыхъван ЯхІйе-пайгъампарара илсанашды кІабалбыр хІаІаІр гъаъарай. ¹⁹Амма тетрарх Ирода, джуды на джуды шуд къари Иродиадад гвалахбыр ашгара гыгъыйне ²⁰мадды джу гыгъыд бейабырвалдыбыр ЯхІйе-пайгъампарара хуълийийне, ЯхІйе-пайгъампар дустахди ийири, ми белаа ки уу кыхъІывхІыр.

Илагъиед РухІ ГъІасаа руъура

²¹Сиене халкъ хыдик кувчІудыыла хуъ, ГъІасара ки хъед гъІыгъыри. Гъание дугъІа гъаъад гедезне, хІал ачых йишири. ²²Гъанийыы хІалая саъ Илагъиед РухІ сидхури лирхъвадид дуънди ана. ХІалая ки сосед ун йишири: «Вы изды гирамигды Дух йиъи, Вы Изды йикІид панаа виъи».

ГъІасад атабабыер

²³ГъІасара джуды къуллук ваъара каІчІуйне, Гъанийды хыбцІыр сен руъура ай. Гъа йиъий, илсанашис гъагуд кал, Йисухды дух, ти — Элид дух. Мадад Гъанийды атабабыер: ²⁴МагІаІІ, Леви, Малки, Яннай, Йисухъ, ²⁵Маттитъя, Амыц, Наум, Хесли, Нагъай, ²⁶МагъІаІІ, Маттитъя, Шимъи, Иосех, Иода, ²⁷Иоханан, Реса, Зерубавель, Шеальтиэль, Нери. ²⁸Малки, Адди, Косам, Эльмадам, Эр, ²⁹Иошуа, Элиезер, Иорим, МагІаІІ, Леви, ³⁰Симан, Иуда, Йисухъ, Ионам, Эльяким,

³¹Малья, Минна, Маттата, Натан, Давыд, ³²Ишай, Овед, Боаз, Салман, Нахшон, ³³Амминадав, Админ, Арни, Хецрон, Перец, Иуда, ³⁴Якъуб, Исакъ, Ибрайим, Терах, Нахор, ³⁵Серуг, Реу, Пелег, Эвер, Шалах, ³⁶Кеинан. Арпахшад, Сим, НухІ, Ламех, ³⁷Метушелах, Энох, Иеред, Махалалэль, Кеинан, ³⁸Энош, Сет, Адам — Йиниш диъий.

ГъІаса на Иблис

4 Илагъиед РухІ ад ГъІаса хъІугъІуре Иордандыыла. Хъели РухІдире гыргара къума, ²гъади йогъцІурды йыгъа Иблисере амзырбыр гъаъара Гъанийды. Гъа сиене йыгъырма ГъІасара шешин луъур адиший, эхир гаІше йишири. ³Иблисере рухъура Минийде:

— Нагагъ Вы Йинчид Дух йиъинехъун, гыхъяъ ми духлада, джукляа хъыв йиш хур.

⁴— «Са хъываа эдеми ешемиш йишир йигаардиш», рухъура Диндид Дахъвдарара, — джываб хъывылцІара ГъІасара. ⁵Хъели Иблисере уула саъ садана гъагва гъаъара Гъанийс сиене дуънйадид пагъІчаалыгъбыр. — ⁶За гъеми сиын пагъІчаалыгъбыр, хазнабыр ки хъуна, вас выси, — рухъура Гъанийде иблисере. — ⁷Сиене гъабыр зас выр адбыр йиъи, задаа зас йигганийс выс йикиси. Икрам ви зас — сиене гъабыр Выдыбыр йиъи.

⁸— Диндид Дахъвдарара рухъура, — джываб хъывылцІара ГъІасара:

«Са выды Йинчис икрам ви,

Са Гъанийды дур хакъ».

⁹Гъа гедезне иблисере гыргара Гъа Иерусалимди, лабгъура Йинчид Халды эрахъваа, хъели рухъура:

¹⁰ — Нагагъ Вы Йинчид Дух йиџинехъун, лийич мидаа саџ. Диндид Дахъвдарак кид шиви, Йинчире «Джуды малаикмашде „Вы ухI“ хьур ад и»,

¹¹ са ки

«гъаммыра лаџ хылабырмыы лаIхъIаIшуси Вы, Выды хьџб духлак кидживкыын бадаана».

¹² — Гьухьур а: «Амзыр маџ Аллагъад, выды Йинчид», — джываб хьывылцIара ГьIасара.

¹³ Иблисере, маа шыв хьусди джацIыр, сагъIалды гедеэне салтара Гьа.

¹⁴ Илагъиед РухIдид яхI йишир, хьIугъIуре ГьIаса Галилеяди. Аа-уу ивилхъвара ГьIасад суфат. ¹⁵ Гъание хIар даџара гъабишды синагогама, сиенебише ми йирзере.

Назарет-шегъердире ГьIасад ихтилатбыр кьабыл гьыгъырдиш

¹⁶ ГьIаса хьIугъIуре Назаретди (гъа шегъерди Гьа экке йишид и). Кишды йыгъа, мыс-га кал, руџура синагогади. ¹⁷ Диндид Дахъвдар кьыле гъаџас хьур, Гьа лаџ лубзура. ГьIасада вылцIара Исаяя-пайгъампарды кихъинбыр. Гъаџ лийир, гъабгура ГьIасара мисед чIелбыр кид джыгаа:

¹⁸ «Илагъиед РухI гъа Заа

Зы Йинчире гьIатир йывхIыр,

гьIазыр гьыгъыр а.

касибешис ваџас Шадды Хабар,

Гъание сигыд и Зы есирешис азадваIлид

хабар выс,

быркьIыдбишис йаIкв гъахъагусдидиклаа

хабар выс,

Гъание сигыд и Зы лыкIаIр азад хъадаџас,

¹⁹ Аллагъад рагъIимдид вахт ливкыыр ад хабар ваџас».

²⁰ Гъигъе хьыгъыр, ГьIасара хьывыри кихъинбыр дибиреде, хъели аа сукьури. Синагогади адухъундыбишды улабыр ГьIасахда сукур ай.

²¹ ГьIасара рухъура:

— Гъиигъа ваIс «салатI йикиси» хьур адбыр салатI йишир а.

²² Сиенебыр гъа чIилмыы рази дишир, гьIаламат гъаџара минийды гъакъаллы чIилмыы. «Бес Гъа Йисухъды дух дишме?» — хулкарай гъабише.

²³ — ВаI гьухъуси ки гъамыџ Зада ихтилат: «ДжерахI, ва вы хъаџ», — рухъура мибишеде ГьIасара. — «Ес Капернаум-шегъерди йишидиклаа хабар виџи» хьур, «гъааса выды хыдыы ки гъаџ» хьуси. ²⁴ Дуџзене ваIде рухъура: хыдис-магъIлидис кьадри вишид пайгъампар адиш, — рухъура ГьIасара. —

²⁵ Гъадыыла саваайинди, Илъяс-пайгъампарад вахтинди бала хиндаџыймар ай Израилди, хьибды сыда на сура гьугъалбыр джишийне не сиене дуьнйаады гаIш либхъуйне дишир ад. ²⁶ Амма Илъяс-пайгъампар секки гъа хиндаџыйхда сигыр ад диший. — Сигыр ай гъа са хиндаџыйхда Сидондид бейде хад Сарепта-шегъерди. ²⁷ Джужан дишидбыр ки бала ай Израилди Елисей-пайгъампарад вахтинди, амма даваа гъабишиклаа са Шамдаады Нааманыс выџыр ай.

²⁸ Ми чIилмыд ун йишийне, синагогади ад эдемиер аджыгъламиш дишири. ²⁹ Ледчир, хьыджылкаIре мибише ГьIаса Назарет-шегъер гъад

банад кѣеэлыы, кьуляа саъ хаагъуси хьур ми.
³⁰ ГьІаса, гьабишдаа хихьиірхьур, хьІугьІуре.

ГьІасара шийтІамашде хад хьыгыри

³¹ ГьІаса руьура Капернаумди, Галилеяди ад шегьерди. Кишды йыгъа Гьание хІаІаІр даъара илсанар. ³² Сиенебишис Гьание хІаІаІр даъад услаа гьІаламат руьурай – гьаасад яхІ ай Гьанийды чІилихда. ³³ Ай гьа синагогади са эдеми, шийтІандире йыхІыр ад, гьание гьигъене лал ваъара:

³⁴ – Гьей, вас еклаа шиви йигад, Назаретдаады ГьІаса? Вас е белима эдес йигара ад име? Зас гьацІара, Вы вышди. Вы Йинчид Уджагъли йиъи!

³⁵ Амма ГьІасара мисе рухьура:

– Лал виш! Гьаъ игъививъ гьанийды джандаа!

Синагогадид йыкъІаІ лука гьыгыр ти эдеми, иблис гьанийды джандаа гьаъ ихъвилчере, са хата ки джывыр. ³⁶ Сиъинбыр мат дишир гедылгара

– Ми шиви? Гьанийхда гьаасад гудж не яхІ а, иблисеше ки Гьание гьаъ хьуд гьаъара, – рухьура илсанаше са-сынийде.

³⁷ Гьанийклаады ихтилатбыр аа-уу ибхьура.

³⁸ Синагогадаа руьура Гьа Симанды хала. Симанды гаІнинис цІай гьаъара едере ай. Гьанийдаа куьмег ягъІаре халдыбише. ³⁹ Ми хьыдыныйды уула хьуъ йишир, ГьІасара ядал секин хьаъара, хьели ядал сухьулгара. ГаІнин лухьурзур лаъ, улихде хьыв гирхьере каІрубчІура.

⁴⁰ Виригъ хІуувгъуд геде, хІаІдиес, гьІар джура ядал бейдебишик кидухъундыбыр едебыр хана

дуруьура ГьІасахда. ГьІар еденийды кьулуу хыл гьІыыхІаІ гьыгыр, Гьание хьадаъарай. ⁴¹ Баладбишды джандаа иблисмар игъибхьурай, лалбыр гьаъара: «Вы Йинчид Дух и!» Амма ГьІасара гьабыр гиихье хьаъарай, гьа ихтилат гьухьус джывыр: гьаммыс гьацІарай Гьа Аллагъад Мусуд йиъид.

⁴² ЙаІкв йишийне, ГьІаса шегьердаа гьаъ ахьІагьІуре, са кеъид джигиди сулкара. Илсанашды гьІараасатбыр сулкара Ми ахтармиш гьаъас. Ахьыгъийне, мибыр чалыш дуруьура сихъджигас.

⁴³ Амма Миние рухьура:

– Мадды шегьерма ки За Аллагъад ПагьІчаалыгъаклаа хабар вихир йигара. Гьадид бадаана сигыр ад и Зы.

⁴⁴ Гьааса гьухьур, Гьа, хІар даъара Иудеяди синагогамаа синагогама гьйгьІаІре.

ГьІасас джус халаІр даъасды мутагьІлимер адыргара

5 Сада ГьІаса Геннисаретдид уьреде лузур ай илсанашды йыкъІа ана, джуула тиниъ Аллагъара рухьура ад чІел илсанашыы ливкъа ваъара. ² ГьІасас къІваб геми кьирхыда лузур гьабгура. Балугъмар халкъабише, гемимаа гьаъ йидкьыр, чилбыр силгъара ай. ³ Сабыйды гемиди аІчІур (гьа Симанды геми виъий), ГьІасара гьа цІам кьирхыдаа хьырыда кал йивигас вылцІара. Джу араа гьаъ эдемиер хІар даъара каІбчІура. ⁴ Бегъем йишир, рухьура Симанда:

– Йивига геми хьырыда кал. Кияъ чилбыр.

⁵ – МагьІалим, – рухьура Симана, – е вышед йаІквшир аа сыджыкъІыр киере ай чилбыр, амма

шешин агырдиш. Йидж Ва рухьунахъун, маа киеси.

⁶Гъааса гъаара гъабише – хъели халкъара чилбыр тикетке йикисдухъунды балугъмар. ⁷Мибише ти гемидыы гъад юлдашешихда хылабыр лийир, тимбыр сес ваъара куьмгуьс. Тимбыр йидкыр, гъабише кьIваIбси геми балгъура гъааса ацIаъара, тимбыр араа саъ китIесды кал руьумаа. ⁸Гъа кар гъагуйне, Симан ГъIасад улихъде кьвакымыы сибхъура, рухъура:

– Джан Иесси! Изды бейдаа тиниъ йиш! Зак гунаабыр кид и!

⁹⁻¹⁰Симаныс ки, джухъван гибишис ки – гъабишик Зеведийды духре Якуб на Янан ки кий – гичI йывхIыр ай мисед балгъуд гъIырч гъувгуйне.

Амма ГъIасара рухъура Симанда:

– ГичI мываъ! Мидыыла хъуъ ва илсанар ягъмиш даъаси.

¹¹Геми хъидиклаа гъаъ кехъеэпIир, гъабыр сиене ГъIасахда хъуна дыхъыри, Гъанийды мутагъIлимерне.

ГъIаса на джузанды

¹²Сада ГъIаса ай са шегъерди. Джузан йишир, сиене джан йыхIынмыра ацIыд са эдеми йиркыри. ГъIаса гъагуйне, гъа Минийды улихъде кьвакымыы сирхъур, рухъура:

– Гъай джан Иесси! Вас йигара йишихъна, Вадаа зас даваа ваъас йикиси! Вадаа зас са чараа!

¹³Хыл хъуъ гыгъыр, ГъIаса кийкъара минийк, рухъура:

– Зас йигара! Темиз хъиш!

¹⁴Гъааса гъухъур мадана йыхIымбыр саъ сихъидхъури тинийыла. ГъIасара гъанийде «гъалысна ихтилат маъ» рухъура йишидиклаа:

– Рых дибиред бегеде. Гъа вахда гакъыхъ. Хъели Мыса-пайгъампарара гъухъуд садакъа вияъ вы хъишидыхъаъ, йидж ки гъа сиенебишис гъагвасна.

¹⁵Амма ГъIасаклаады ихтилатбыр баладире бала руъурай, халкъ кIабал кIабална вуруъурай Минийихда хъавацус на джухъды ядлымыс даваа ваъас. ¹⁶ГъIаса Выдж кид-кине текды джигима йыхъыр, гъади дугъIабыр кыле гъаъарай.

ГъIасахда йедед эдеми хылаала аъ йихуре

¹⁷Сада, ГъIасара хIар даъара ади, гъанийихда хъадабцудбишик кий фарисейер не Диндид магъIалимер, Галилеядид не, Иудеядид не Иерусалимдид сиене мукъIмаады. Гъанийхъван ай едебыр хъадаъади магъIлим вуруъуд Аллагъад кьуувет.

¹⁸Кут-кьутI йишир ад са эдеми хана дуруъура Минийихда илсанар. Мибыр чалыш дуруъура аъ хала йыгыр, гъа ГъIасад улихъде сихъис. ¹⁹Амма илсанашды арыдаа хъуъ ГъIасад халыхда алгъIаIчIус джишир, мибише эзерли лаъ къавыы леръир, кIараметI ачых гыгъыр, къаваа саъ ГъIасад гъилабырмыда силгара кьулаа гъана. ²⁰ГъIасас мибишды инаамишвалды гъувгуйне, рухъура Гъание эзерлиеде:

– Вак кид гунаабыр вас багъыш гъаъара.

²¹Диндид магъIалимеше не фарисейеше йикIиклаана фикир ваъара: «Ене выдж вышди,

гъа чѣлбыр гъухьур, Йинчыы гъласи йикис? Гунаабыр Йинчыыла гъайри гъалдаа и багъыш гъаѣас руѣуд?»

²² Гъласара, гъабише ваѣад фикирдиклаа хабар ана, рухьура гъабишде:

²³ – Гъис вахъде гъаасад фикирбыр а? Шыв хьус рагълат и: «Гунаабыр багъыш гъаѣара» име, «Лузыхъ?» ²⁴ Миссагълат ваѣс гъагуси, илсанашды Духарыхда ад къуует гунаабыр багъыш гъаѣас руѣуд накъудыы. – За рухьура вада, – сулкара Гъа кут-къутІ йишинийхда, – лаъ луза, лехъеш вы гъад къул, хъирхъа хала!

²⁵ Сиенебишис гъабгура-гъабгура ти гъаади мадана лухъузур, лахъалашур къул ки, Йинчихъде шукур ваѣара хала сухъулкара. ²⁶ Сиенебыр мат дишир гедылгара. ГичІ йывхъыр, Йинчихъде шукур ваѣара, рухьура гъабише:

– Гъиигъа ес гъаджайиб йишири.

Гъласара Левийехда джухъван сес ваѣара

²⁷ Гъласа гъадыыла хъуъ хълаархъыри. Гъанийс «Левий» хъур налуг сытІа гъаѣад эдеми гъагури, джуды йера сукъур ад, Гъласара рухьура минийде:

– Захда хъуна йыкъа!

²⁸ Ти ки, сиене хъуъ хаагъур, руѣура Минийхда хъуна.

²⁹ Левийе, джуды хала илсанар сес въьыр, эккед люьун-рагъынбыр гъаѣара Гъласа бадаана. Мийманашик кий балад кире сытІа гъаѣад на мадды илсанар. ³⁰ Фарисейеше не Диндид магъалимеше рухьурай, хълаІл беъэре, Гъанийды мутагълимешде:

– Гъис ваІ кире сытІа гъаѣабишихъван на мадды лак-лукахъван са устІулахда сыкъІыр а?

³¹ – Сагъдыбишис диш джерахІ йигад, едебишис и, – джываб хъывылцІара Гъласара. – ³² Зы Йинчыы уджагълиер суьдке даѣас йиркъыр ад диш, гунаа кибыр суьдке даѣас хъур йиѣи.

Сив харкъадикляды ихтилат

³³ Гъа гедеэне тимбише рухьура Гъанийде:

– ЯхІйе-пайгъампарад мутагъІлимер кид-кине сив халкъад на дугъІабыр гъаѣадбыр диѣи, фарисейешдыбыр ки, са выдыбыр диѣи улере не рагъара ад!

³⁴ Амма Гъласара рухьура гъабишде:

– ВаІдаа даватак язна киди йыкъамаѣ мийманашде сив хакъас выс йикисиме? ³⁵ Амма йыкъаси йыгъ, ваІдаа язна хІаІаІшур ад, гъа гедеэне, гъа йыгъырма, сив ки хакъаси.

³⁶ Гъласара гъабишис мисед ихтилат гъаѣара:

– ЦІинды валгъкלאа зул куувулкъадиш, «йисдыдис кІукІал ваѣас» хъур, дишди цІинды ки чІир йикиси, йисдыдис ки цІинды парчидиклаады кІукІал кивикасдиш. ³⁷ ЦІинды чахыр аѣадиш йисды хирчиди, дишди сур гъаѣаси цІинды чахыра ра йисды хирче – чахыр ки саѣ саІчІуси, хирче ки сур йикиси. ³⁸ ЦІинды чахыр цІинды хирчиди ыгъыхъ! ³⁹ Йисды чахыр рагъыдбишиклаа гъалысна цІинды чахыр йигара йикисдиш, гъание рухьура: «Йисды йыха и».

*«Кишды йыгъад ки иесси
Илсанашды Дух йиъи»*

6 Сада кишды йыгъа Гъласа хуйяа хуъ йиъина ай. Гъанийды мутагылимеше гытбыр луулкъара, хыле ыхлалре, кьирид сукбыр улере ай. ²Фарисейеше рухъура:

– ВаI шиви гъаад? Кишды йыгъа гъааса гъаас ихтияр ад диш!

³– ВаI кыле гыгъыд дишме, Давыд-пайгъампарара шыв гыгъырди, джуу на джуды илсанашыы гаIш йибкыйне? – джываб хъывылцара Гъласара. – ⁴Гъа Йинчид Хала йыхъыр, гъарсыд хъыв лаIшур, джу ки лубъури, джуды илсанашис ки кывыри, амма гъа хъыв дибирешыыла гъайри гъалысна улес ихтияр ад диш. – ⁵Хъели Гъласара рухъура: Кишды йыгъад ки иесси Илсанашды Дух йиъи.

⁶Мирджд Кишды йыгъа Гъласара синагогади йыхъыр, илсанар хIар даъара ай. Ай гъади са гъарчед хыл къуру йишир ад эдеми. ⁷Диндид магъалимер не фарисейер макъыет диъий, Гъласара гъа кишды йыгъа хъаъарамыхъ хур, хъели гъа нагъакъ гъаас йигара. ⁸Амма Гъласас гъацIарай гъабишды фикирбыр, гъадыыла хыл къуру йишир ад эдемиеде рухъура:

⁹– Лаъ луза, йыкъа мидиъ йыкъаIаI. За хулкара ваIдаа, – сулкара тимбишихда Гъласа, – шыв гъаас ихтияр а кишды йыгъа: йыхаъан име, – писвалды? Илсанас йикъис куьмег гъаасиме, ешемиш йикис?

¹⁰Сиенебишихда гакъыр, Гъласара рухъура эдемиеде:

– Хуъ гъа хыл!

¹¹Тиние гъааса гъаъара – хыл ки хъIугъIуре. Гъласад душманаше хуйне, хъIал либкыыр, фикир ваъара, шыв гъаасди Гъласак.

Гъласара кеетIуд цIыкъIвар шагьрт

¹²Сада гъа йыгъырма Гъласа руъура банаа дугъIабыр гъаас.

Вышед-йокшир Миние Йинчис дугъIабыр гъаъара. ¹³ЙаIкв йишийне, сес ваъара Миние джуды мутагылимешихда, хъели кеделъере гъабишиклаа цIыкъIвар, гъабишыы «шагьртар» хур дур лирхъере. ¹⁴Гъабыр диъий: Симан, Гъание «Петр» дур лихъир ад, гъанийды шу Андрей, Якъуб, Янан, Филипп, Варфоломей, ¹⁵Матфей, Фома, Якъуб, Алфейды дух, Симан, Зелот хур лакъаб гъад, ¹⁶Джавыд, Якъубды дух, са ки Джавыд Искариот, Гъа хъели масак выд.

¹⁷Гъабишихъван саъ хъиркыыр, Гъласа дуъзенаа лубзура, джуды мутагылимешды кIабал гид, са ки сиене Иудеядаады, Иерусалимдаады, дейрагъад къирхыы гъад шегъермаа Тираа на Сидондаа йидкыд гъIараасат гид джигиди. ¹⁸Гъабыр сиене Гъанийхда хъадацус на эзримыс даваа ваъас йидкыр адбыр диъий. ШийтIамашде хабыр ки хъIудирей, ¹⁹гъадыыла сиенебыр Гъласак кедкъас чалыш диъий, гъис хуйне Гъанийклаа каIаIбчIурей сиенебишис даваа ваъад яхI.

ЙахъI на ишел

²⁰ ГыIаса мутагыIлимешихда гакъара, гьалгара кагыIуре:

– Шад диш, касибер!

Аллагъад ПагыIчаалыгъ выхьды виъи.

²¹ Гъамыгъ гаIше диъидбыр шад диш!

Йинчире ваI тух даъаси.

Гъамыгъ дешедбыр шад диш!

– ВаI яхъI гъаъаси.

²² Шад диш, ваI илсанашис кIваIче диъиди,
йидиргади, хатир адгаъади,

выхьды дур тIалхъаъади –

йидж ки сиене Илсанашды Дух бадаана.

²³ Гъа йыгъа шад диш, шадваIлире эли-аа сете!

ВаI хIалире эккене шад даъаси!

Гъа илсанашды дидабар ки

пайгъампарашихъван гъааса аIчIуд и.

²⁴ Амма пашмал диш, девлетлиер!

ВаI тух гемаа шад дишир а.

²⁵ Гъамыгъ тухдыбыр пашмал диш!

ВаI гаIш беъэси.

Гъамыгъ яхъI гъаъадбыр пашмал диш!

ВаI дешере дыкыркъаси.

²⁶ Илсанаше ваI дирзеди пашмал диш:

гъааса дирзерей нагъакъды-пайгъампарар

гъа илсанашды дидабаше.

Душман ки хъыгыр йыгара

²⁷ Амма ваIде, захда хъадабцубишде, рухъура За:

выхьды душманар хъыдгара диш.

²⁸ ваI кIваIчIдыбишис йыхвалды ваъ,
вахIде къаргъышбыр гъаъабишихда алхышбыр
гъаъ, выхьды хатир адгаъабишихъаъ
дугъIабыр гъаъ.

²⁹ Хъесымад са сур йыхIыдбишихда ти сур
хъуъ гъаъ,

гьалга чухуй эгъелъэре анахъун,

гъанийс выды ухун ки эгъепIес куъмег гъаъ.

³⁰ Вадаа ягыIыдухъундыбишис ви,

Гьалга вадаа хIаашухъна, – хъIымыягъI.

³¹ ВаIс шыв илсанаше ваI бадаана

гъыгыр йигаарди,

гъа ваI илсанашис гъаъ.

³² ВаI хъыдгабыр ваIс ки хъыдганахъун,

гъа выхьды гъунар диш.

Гунаабыр кибишис ки

хъыдгара джвер хъыдгабыр.

³³ ВаI куъмег са ваIс куъмег гъаъадбишис

гъаъанахъун,

Гъили а выхьды гъунар?

Гунаабыр кибише гъааса гъаъара.

³⁴ Нагагъ ваI бырдж вылцIанахъун

са хъывыс йикиснийде,

Выхьды гъунар гъили а?

Гунаабыр кибише гунаабыр кибишде ки

бырдж вылцIара,

хъели лаIхъIашус хъур.

³⁵ ВаI гъааса маъ!

Выхьды душманар хъыдгара диш,

куъмегбыр гъаъ, бырджбыр вияъ,

гъидыына умуд гъадишне.

Хъели ва хIалире шад даъаси;
 ваI Йинчид духре дикиси,
 Аллагъ писдыбишихда на хатир
 джацIабишихда ки йикIе рагъIим ад и.

36 ВаI ки, выхьды Дид кал, рагъIим адбыр диш.

«Гьалды-га гьакъ гьамабутI»

37 Гьалды-га гьакъ гьамабутI – выхьды ки
 гьатIусдиш.

Выш-га нагъакъ маъ – ваI ки
 нагъакъ даъасдиш.

Хыл луввуш – ваIала ки хыл луввшуси.

38 Вияъ – ваIс ки выси,
 гугъ гьад къадар выси:
 субда выгыр, аIшур, уула ки
 лаъ либхьуд къадар
 выхьды чухуед этеге ивхьиси.

Шууды къадарахьван ваI рацура ади,
 ваIс ки гьааса гьацуси.

39 ГьIасара гьабишис мисед ихтилат гьаъара;
 БыркьIынийдаа быркьIынийды хьура гаIчIус
 йикисиме?

КьIваIрси гьабыр хьвара идхьусдишме?

40 МутагъIлим магъIалимехъаъ лаъ руъуд диш.
 Кьыле выгын лаабтIудка,
 гьанийдаа магъIалимехъван сакал йикис и
 руъуд.

41 Бес гьис ва выды шуд уле ад чIумлахда
 гакъара,

Выдыди ад дал гьуджувгур?

42 Шууна вадаа выды шуда гьухьус йичIере:

«Гъай шу, йыкьа за выды уле ад чIумул
 эхъетIеси»,

выдыди ад дал гьуджувгади?

Десмалчи!

Сухьде выхьды уле ад дал гъаъ эхъепIе –
 хъели гьагуси, шууна шуд уле ад чIумул
 гъаъ эхъетIесди.

43 Йыхды хукара писды емишбыр гьыргадиш.

«Емишмыыла хук вацIара»

44 Емишмыыла хук вацIара!
 Зазалмыд кулаала инджир сепIес руъудиш,
 рукъIуу уу тIымлад кьиркь руъудиш.

45 Йыхды эдемиере йыхвалды эгъвелъэре
 джуды йикIе ад йыхвалIид лакъаа,
 Писдыние писвалIид лакъаа писвалды эгъвелъэре.
 Илсанашды ггаIляа гъаъ руъуд джуды йикIе
 адбыйды дишме?

Халбыр гьаъад кьIвар эдеми

46 Гьис ваI Захда «Илагьы, Илагьы» рухьура,
 Амма За гъаъ хьуд гьаъаардиш?

47 Захда йиркьыдбыйды,

48 Захда хъабцудбыйды,
 Гьалыхьван хилхьээрди гьацIарама?

Гъа хихьис йикиси эдемиехъван,
 гьал, халбыр луза гьаъади,
 гьабтIур ади деринды къандах,
 духлад хьеб сивир ад.

Вуруъура нацIура юх,
 дели вуруъура нацIур,

хъивилхъвара ми халыхда,
амма гъа лукаъас руъурдиш,
гъис хъуйне, гъа бытІраана луза гыгъыр а.

⁴⁹ Амма изды чІилмыд ун ана,
гъаммыхда хъаджабцудбыйды,
ара хихъис йикиси эдемиехъван,
къандах джабтІур, джиля лаъ хал силхъере
каІІунийхъван.

Хъивилхъвара гъадыхда нацІур,
Гъа ки гъассагъІат лукури.
Гъадиклаа гелгад харабыр и.

ГъІасара юзбашиед къул хъыгыри

7 ГъІаса, халкъдиде гъухъур йигабыр гъухъудыыла
хъуъ, Капернаумди хъІугъІуре.

²Са юзбашияхда* ай джус бала гирамигды са
къул. Къулас едере йишир, йикъире ай, ³ГъІасаклаа
хабар вишийне, юзбашиере сидилгара Минийхда
джавыдашды къІасдыбыр «йиркыыр къулас куъмег
ви» хъур миннет хана. ⁴Йидкыыр ГъІасахда мибыр
миннитдис гидилхъвара:

⁵— Гъа эдеми куъмег вынис гид и, — рухъура
гъабише. — Гъанийис ихъды халкъ хъывгара, гъание
и ес синагога лувза выгъыд.

⁶ГъІаса руъура мибишихъван. Гъабыр ледыркъара
ай центурионды халда, тиние джуды хъдиймашде
хана хабар сивигъйне:

— Джан Иесси, ва вас гудж мываъ. Изды хал
Вы аІІус лейих диш. ⁷Гъадыыла и зы вахда

* ^{7:2} ВаІшды аскеред къухъды.

джиркыд — Выды хал зы калдыбыр дыкъасды
диш.

Ва гыхъяъ — изды къул гъади мадана хъикиси.
⁸Зы ки маннийды хълихъде ги, амма изды хълихъде
ки эскерер ги, за сынийде гъухъуйне; «Рых», гъа
руъура; маннийде «Миди йыкъа» хъуйне, гъа руъура,
къулада «Мисе гъаъ» хъуйне, гъание ки гъаъара.

⁹ГъІасас ми чІилмыд ун йишийне, гъІаламат
руъура, ругъур Джухда хъуд илсанашде рухъура:

— За рухъура ваІде, Израилди ки кине мисед
инаамишвалды Зас гъувгуд диш.

¹⁰Векилешис, хала хъидкыыйне, къул ахъархъыр
гъабгура.

ГъІасара хиндадыед дух хъыгыри

¹¹Бегедене ГъІаса руъура Наин хъур дур гъад
шегъерди. Гъанийихда хъуй мутагъІлимер не эккед
къабал илсанашды. ¹²Гъа шегъердид саргъІателе
лийкъад гедезне, шегъердаа гъаъ хай са хиндадыед
ад са духарды майит. Гъанийихъван майитахда хъуй
эккед илсанашды гъІарасат.

¹³Хъыдылды гъаргуйне, Илагъиес минийды гъІаюхъ
руъура.

— Мереш, — рухъура Миние.

¹⁴Бейде йыхъыр, Ми майитек кийкъара. Майит
хад илсанар лудуъбзуъре. ГъІасара рухъура:

— Джигъил, рухъура вада, лухъуза!

¹⁵⁻¹⁶Джаназ лаъ хъишир, гъалгара кагъІуре.
ГъІасара ми нинде хъывылцІара.

Сиенебишис гичІ йывхІыр, Йинчихъде шукур
ваъара кадгъІуре.

– Кьухьды пайгъампар магълим йишир а ихьды арыди, – рухьура гъабише. – Йинчире Гъа Джуды халкъдис куьмегне сигыр ад и.

¹⁷ Минийклаады ихтилат сиене Иудеяды на аа-уу ругъури,

ЯхIйе-пайгъампарад суал

¹⁸ ЯхIйе-пайгъампарад мутагълимеше хабар ваъара гъанийис ми сиене ихтилатмыклаа. ¹⁹ ЯхIйере сес выгыр джуды кьIвар мутагълим, сидилгара мибыр Илагъяхда худкас: «Вы йиркьыр лазимдыбыйды йиъиме, дишди е маннийихда гуьдкуьн лазим име?» ²⁰ Гъабише, йидкьыр, ГъIасадаа хулкара;

– Хачилый ЯхIйере сидигьдбыр диъи е худкас: «Вы йиркьыр лазимдыбыйды име, дишди е маннийихда гуьдкуьн лазим име?»

²¹ Гъа гвалах вишир ай ГъIасара балад илсанар ядлымыклаа азад дыгъыйне, шийтIамашде хадбишды шийтIамар йихъигъыйне, балад быркьIыдбишис йаIкв гъагва хъыгъыйне. ²² ГъIасара джываб хъывылцIара:

– Дырых, хабар ваъ ЯхIйе-пайгъампарас, ваIс гъагумыклаа на ун хъIыхIымыклаа:

быркьIыдбишис гъахъабгура а,
тIыркьIыдбыр хъидирхъара а,
джузандыбыр темиз хъIудире а,
бышдыбишис ун хъIугъIуре а,
дыркьыдбыр лаъ лухъдубзуьре а,
касибешис Шадды Хабарад ун хъIырыхIуре а.

²³ Заа, шаклы джишир, инаамиш йишидбыйды бахтлы йиъи.

²⁴ ЯхIйед векилер хъIаадхIыине, ГъIасара рухьура халкъдиде ЯхIйе-пайгъампараклаа:

– ВаI гъидис къумди дыхъыдбыр диъи,
Хъыблихъде сильэре ад?

«НацIалыхда гадкъас» хъур име?

²⁵ Бес ваI гъидис дыхъыд и къумди?

БытIрад валыгмар гъад эдеми гъагусды калагур айме?

Бес бытIрад валыг гъад эдемиер къалыма ешемиш дуруьуд дишме?

²⁶ Бес ваIс выший гъагур йигад?

Пайгъампарахда ийме?

Ий, ваIс гъагудбыйды пайгъампар и,
За рухьура ваIде, гъа пайгъампарахъаъ ки лаъ хъу.

²⁷ Гъанийклаа и Диндид дахъвдарак кид:

«Ми За сигьд илчи йиъи Выды улихъде,
Выды улихъде гаIчIур, Вас рахъI ачых ваъасды».

²⁸ Рухьура ваIде, сиене илсанашды улмутдик кидиш

ЯхIйе-пайгъампарахъаъ лаъ хъуд,
Амма Аллагъад ПагъIчаалыгъа сиенебишихъаъ кIаъды ки,
гъанийхъаъ кьухъа и.

²⁹ Сиене халкъ, ЯхIйе-пайгъампарахда хъавалцвара ад, кире ягъмиш гъаъадбыр ки кине, Йинчид наятбыр дуьздыбырна гъIасаб гыгыр, вуруьура ЯхIйехда хъед йыхIыс выс. ³⁰ Фарисейер не Диндид магъIалимер Йинчихда хъадацус джидчIир, ЯхIйе-пайгъампарада хъед йыхIыс выс дичIеэрдиш.

Гыласара рухура:

- ³¹ – Гыалыхван хидхыс йикиси Задаа
ихьды вахтиндид илсанар?
Гыалык кидикара гыабыр?
- ³² Гыабыр гиме гид хынимешик кидикара,
сабийдыбише тимбыйдыбише рухура:
«Е ваІс тутул вырыхырей,
ваІ мукІбыр гыгырдиш».
– «Е ваІс хулбыр гыаарай,
ваІ хаджалат гыгырдиш».
- ³³ ЯхІе йиркыри, – я улээрдиш,
я рагъардиш –
ваІ рухура; «Гыа делид и!»
- ³⁴ Йиркыры а Илсанашды Дух, улере ки а,
рагъара ки –
ваІ рухура: «Тиниъга, шууды невс ади,
кире ягъмиш гыаадбишды на мадды лак-лукад
хыди и».
- ³⁵ Амада Йинчид Гыакбал сиенебише гыакдына
гыласаб выгыри.

***Гыласа Симан хьур
дур гъад фарисейды хала а***

³⁶ Са фарисейере Гыаса гыанкыудыбыр гыаас
джуды хала сес ваъара. ³⁷ Гыаса йиркыры фарисейды
хала, улесдыбыр улед джигиди субкыура. Гыаса
фарисейды хала ад хабар вишир, миди руръура са
гунаабыр кид хыдылды, гылатир ки къаба ана
хана. ³⁸ Гыасад йыкылахда лурзур, решере ми
хыдылды. Нагъвбыр ки сагъуре Гыасад гылабаа.
Нагъвбыр джуды къамчелиймыхван темиз хъаъара,

Гыасад гылабас темени-теверзахІ гыаъара, гылатир
гыывхІа вьаъара ай ми хыдынйие.

³⁹ Ми гвалах гувгуйне, Гыаса хала сес вьыд
фарисейере фикир ваъара:

– Ми эдеми гыакды пайгъампар йибийди,
Гыанийс гыацІасий ми хыдылды куч рийид».

⁴⁰ Амма Гыасара рухура гыанийде:

– Симан, зас вада са кар гухъус йигара.

– Гыихьяъ, МагъАлим, – рухура тиние.

⁴¹ – Са эдемяхда ай кывар бырджехъан, са
йибий хьувеш танга бырджли, са – хыцІур.

⁴² Амма бырдж хывыс секкинийдаа руъура адиший,
гыадыла миние гыабишис бырдж багъыш гыаъара.
Гыабишиклаа гыа эдеми балана хыгара гылнийис
йикиси?

⁴³ – Зас гыацІад, балад бырдж кинийис, – джываб
хывылцІара фарисейере.

⁴⁴ – Ва дуъзене гыласаб гыаъара, – рухура Гыасара.
Хъели, ругъур хыдынйихда, рухура Симанда: –
Вас гьаргварама ми хыдылды? Зы выды хала
йиркыры а, ва зада гылабыр сидгъасды хъед выр
адиш. Гыание хуйне джуды нагъвалмыхван Изды
гылабыр силгъара а, джуды къамчелиймыхван
кыуру хъаъара. ⁴⁵ Вадаа Зас са темени гыаас
йиширдиш, гыание Зы йиркыдыдыла хъуъ Изды
гылабас теменибыр гыаад хур къадар адиш.
⁴⁶ Вадаа Изды кыулуу хыларед гыыыхІа гыаас
йиширдиш, гыание Изды гылабас гылатирбыр
йыхыри. ⁴⁷ Гыис иди гухъуси за вада: гыанийис Зы
гыаса хыгара, джус балад гунаабыр За багъыш
гыгыдыдыла. Цамды гунаабыр багъыш гыгынийис

цІамна хьыдгад и. Хьели ⁴⁸ГьІасара хьыдынийде рухьура:

– Выды гунаабыр багъыш йиъи.

⁴⁹Мадды мийманаше йикІиклаана фикир ваъара: «Гьа выши, гъание гунаабыр багъыш гьаъас?»

⁵⁰Амма ГьІасара рухьура хьыдынийде:

– Вас выды инаамишваІликлаа куъмег а. Хьырырых салам гъана.

ГьІасахъван диъид хьылешикляа

8 Гьадыыла хьуъ са арыдыыла ГьІаса руъура шегьерма на мукъІма, Йинчид ПагыІчаалыгъаклаа хабар ваъара. Гъанийхъван диъий джуды цІыкьІвар мутагыІлим, ²са ки хьур-рыхьыр хьыдылды, Джу ядлымыклаа на шийтІамашдаа азад дыгъыд: Мария, «Магдалина» хьур лакъаб гъад, йывды шийтІандиклаа Гъание гехъээрід, ³Иоанна, Хузад – Иродды управляющийед къари Сусанна, са ки маддыбыр. Гъабише джухьды джибьяа куъмег гьаъарай ГьІасас на Гъанийды мутагыІлимешис.

Сук виед ладжбаракляа ихтилат

⁴Са хылис, кьухьды кІабал ягъмиш вишийне кал, – илсанар Гъанийхда гьІар шегьердаа диъина ай, – ГьІасара гъабишис са ихтилат гьаъара:

⁵ – АІгьІаІбчІура са кенчи ладжбар сук виес, виед гедее не са-сад сукбыр рыкьІыде саъ сибхьура,

мыкІыхьде гибхьура, шуркумаше улере.

⁶ Маддыбыр сибхьура къат кид накъуды, лилкъара, амма хьед джишир, къуру руъура.

⁷ Тимбыйдыбыр сибхьура зазалма – Лилкъара, амма зазалмыра лидхьус вылцІаардиш.

⁸ Сабыйдыбыр силхъвара йыхды накъуды, лидхьур, бытІрад еш вылцІара.

Гьааса гьухьур, ГьІасара лал ваъара:

– Убрабыр кинийис ун йиший!

⁹МутагыІлимеше хулкара ГьІасадаа, шыв рухьуд ихтилат иди гъа.

¹⁰ – ВаІдаа йикиси Аллагъад ПагыІчаалыгъад сирмыхьде гедкъас, – рухьура ГьІасара, – маддыбишис Изды чІелбыр хал-гийинбырна адгаси,

гадкъара, гъаджагун бадаана,

къадабцура, геджедкъын бадаана.

¹¹Ихтилатара. хьуйне, мисе рухьура; сук – Йинчид чІел виъи. ¹²РыкьІыде сидхьуд сукбыр – илсанар диъи ун ад, амма хьели Иблис йибкьыр, хьихире чІелбыр гъабишды йикІяа, гъабыр инаамиш джидшир, азад джидшин бадаана. ¹³Къат кид накъуды сидхьуд сукбыр – илсанар диъи, ун йишир, шадна хывылкъад чІел, амма гьваб гидиш гъабишихьде, гьадыыла цІамды гедее не гъабыр инаамиш дуруъура, четинваІле ыдхІыр мадана хьуъ суъхьдуъбкьуре, ¹⁴Зазалма идхьуд сукбыр – илсанар диъи, чІилды ун йишир ад, амма гьІумирдире, гвалахмыра, шигъимыра, пешемыра хьуъ гаджаадгьур ад, гьадыыла гъабишды гьтІ хьилкъаардиш. ¹⁵Йыхды накъуди идхьуд сукбыр – илсанар диъи, ун йишир, джухьды йыхды, темизды йикІе увухІуд, – гьадыыла гьыд вихинире еш вылцІара.

- ¹⁶ Гьална ки, пИнтИий луьвкIва выгыр,
гьадыы уу дыкIый лихьисдиш,
я чарпыехьде гивхьисдиш.
Ваъ, гьа лаъ киидхьуд джигиди ливилхьере,
йидкьыдбишис йаIкв гьагун бадаана!
- ¹⁷ Гьис хьуйне, адиш гьаасад сир,
эхир ашгара джикисды,
Адиш гьаасад дагулды,
эхир, гьацIара йишир, гьаъ игъджидхьусды.
- ¹⁸ Иди хьваам гьаъ ваI выхьды, ваI шууна
хьадабцурди.
Гьис хьуйне, анийис маа выси,
гьалыхда адишди, джус ад калабгуд ки
хIаашуси.
- ¹⁹ Сада дуруьура Гьанийхда нин не шубаI, амма
кIабалаклаа бегеде дуруьус руьурдиш. ²⁰ ГьIасада
рухьура:
– Выды нин не шубаI ги гьара, вы гьагус йигара.
²¹ Амма Гьание рухьура тимбишде:
– Изды нин не шубаI – Йинчид чIилыхда
хьадабцуд на гьадид хьаIле ана дирхьадбыр диъи.

***ГьIасара тIурхьван либхьудид хьед
луза хьаъара***

- ²² Сада ГьIаса джуды мутагьIлимер ки хьуна
гемиди сукьур, рухьура гьабишде:
– Дыкьа йаI-ваI ти суруу агьIачIус.
²³ Силгара геми кьирхыдаа тиниъ. Хьидыла
тиниъ диъид джигиди ГьIаса некьик кибхьура.
Садахурка либхьур тIурхьван, геми араа саъ
кильэре каIбчIура, гьабыр сиене четинваIле

- ыдырхIаIре. ²⁴ МутагьIлимер ГьIасад бегеде дыхьыр,
кеъйере Гьа.
– МагьIалим, магьIалим, дыкьыркьара а е! –
рухьура мибише.
Гьание, киирхьур, гиивхье хьаваъара хьыбыл,
луза хьаъара лепебыр. Гьабыр секин хьишир,
гьIыдилды гьаваа хьIувгьIуре.
²⁵ – Выхьды инаамишвалды гьили а? – рухьура
ГьIасара мутагьIлимешде.
ГичIере йишир, гьIаламат йишир ад мутагьIлимеше
рухьура са-сынийде:
– Вышдихь Гьа, хьыблис не хьидис ки кине
бииругьбыр вьлцIара, тимбыр ки хьацва гьаъад?

***ГьIасара «Кьиямат» хьур дур гьад
шийтIан йивиргара***

- ²⁶ Гьабыр ледыркьара Галилеядид кьаншара ад
Гергесийшды накьудид кьирхыда. ²⁷ ГьIаса кьирхы
аIгьIачIуйне, Гьанийды улихьде гьрхIаре –
шегьердаады шийтIамашде хад эдеми. Гьа мыс
идаа хьуъ валыг гьадишне гьургьара ай. Хала
ешемиш джишир, ешемиш руьурай сырымы.
²⁸ ГьIаса гьагуйне, гьа лал хьиибхьур, гьанийды
гьилаба ибхьура, рухьура;
– Вас закляя шиви йигад, гьай ГьIаса, Йинчид
Дух? Вахьде миннет виъи, заа йыгь гьмарыг!
²⁹ Гьанийе гилий ваъара ай, ГьIасара. гьанийды
джанде ад шийтIамашде «гьаъ ихьийиъ» рухьура.
Шума иди иблисере гьа эдеми халкьара ай, гьа
гедееэне зинджирмыхьван йиртIе гьыгыр ки,
кьаривыл гьыгыр ки, гьа зинджирбыр тике-тике

гыгыр, хъахарай, иблисере хъура лийир, кезийд джигима.

³⁰ – Выши выды дур? – хулкара Гьасара.

– Къямат, – дживаб хъывылцара тиние, джуды джанде балад шийтАмар адыыла. ³¹Гьабыр Гьасахъде джвер «ракъатди сихъмелыг» хъур, миннитдис гибхура.

³² Ай гъа джигиди банаа йыхъара ад вакмыд къухъды нехир. ШийтАмар гибхура Гьасахъде, джвершиде вакмыд джанде аЧус вияъ хъур. Гьасара ихтияр вылцара. ³³ ШийтАмар, эдемиед джандаа гъаъ хъидкыыр, аБчIура вакашде, вакбыр ки дели йишир, хъутАнаала саъ хъидыы лийчир, араа саъ кильэре. ³⁴ ХIабаIхъIанер, йишидбыйды гъагуйне, хъадахыри шегъерди, гъади ки, аа-уу гид мукъIма ки ихтилат гъаъара йишир ад кардыклаа. ³⁵ Илсанар дуруъура гадкъас, шыв гыгыр ади, йидкыыр гадкъыд, – гъабгура шийтАмар гъаъ ихъийир ад эдеми, валыг ки гъана, бытIрана ихтилатбыр ки гъаъара Гьасад гъилабада сукъур ад. Гъабишис гичI вырыхIыре. ³⁶ Шийидеше ихтилат гъаъара гъабишис, шууна Гьасара делид хъыгырди. ³⁷ Сиене Гергесийед илсанашис гъасса гичI вырыхIыре, гъабыр гидибхура Гьасахъде джухъды «еримыылы хъырых» хъур. Гъа ки, гемиди ахъIачIур, хъургъара. ³⁸ Гьасара шийтАмар гъаъ ихъийид эдемиес Минийихъван йыкъас йигара ай. Амма Гьасара рухъура:

³⁹ – Хъырых выды хала, ихтилат гъаъ, Йинчире вы бадаана шыв гыгырди.

Ти ки гъаархIыри, сиене шегъердис ихтилат гъаъара, Гьасара джус шыв куъмег гыгырди.

Иаирды рыш

⁴⁰ Гьаса хъургъур хъиркыйне, Гъанийис шадна салам выри, гъис хъуйне Гъа илсанашды гьIараасатдире рыкъIа гуъзет гъаъара ай. ⁴¹ Гъа гедеэне руъура Иаир хъур эдеми – гъа синагогадид къухъды йиъий, – ирхъури ми Гьасад гъилаба, «джуды хала йыкъа хъур» гирхъур, ⁴² гъанийды ад са цIыкыIваIд сен йишид рыш рикъире ай. Гьаса руъура гъанийихъван, илсанашды кIабалмыд арыди ана.

⁴³ Са хъыдылды цIыкыIвад сен ий эбираа сирхъир ад. Гъание джухда адухъунды танга джерахIашыы кувгъур ай, амма гъалдаана гъа хъараъас йиширдиш. ⁴⁴ ЙыкъIахълаабый йиркыыр, гъа керыркъара Гьасад чухуйед этегек. Гъади мадана эбир хъабтIури.

⁴⁵ – Выши зак кийкыд? – хулкара Гьасара. Сиенебише джвер кедкыд диш рухъура. Гъа гедеэне Петрара рухъура:

– МагъIалим, выды аа-уу илсанар ги, сиене суруумыла эчIидхъыр а.

⁴⁶ – Ваъ, вышди зак кийкыри, – рази руъурдиш Гьаса. – Зас изды джандаа гъаъ къуувет гъаабхIыд хабар вишири.

⁴⁷ Гъа гедеэне, гиркIа гъаъас джикисды геркыыр, руъура хъуъ са хъыдылды, лакъалкъара,

Минийды гъилябырма ирхъур, халкъид улихъде ихтилат гъаъара, шыв сеbeb вишир ридж керкыырди Гъанийик, шууна ридж гъади мадана хъирширди.

⁴⁸ – Рыш, вы выды инаамишваЛире хырыгыд рѣи. Хырырых архыйинне, – рухура минийде Гыасара.

⁴⁹ Гыасара гьаса гухур мадана, синагогадид кьухнийды халаады эдеми йиркыр, рухура:

– Рикыри выды рыш. Маа МагыАлимя йыгымарыг.

⁵⁰ Амма Гасара, гьа чилмыд ун йишир, рухура Иаирде:

– ГимийичИ, инаамиш йиш – гьа рикысдиш.

⁵¹ Хала аЧур, Гьание джухван адубгура са Петр, Янан, Якуб, са рышед дид не нин. ⁵² Хала ад сиенебыр, риин гивхыр, мыхыр ветере, дешере ай рышахда.

Амма Гыасара рухура:

– Медеш. Гьа рикыр адиш, сархыр а.

⁵³ Тимбыр Гьанийы яхыбыр гьагара калчури, рыш рикид гьацлара. ⁵⁴ Амма Гьание, хакыр рышед хыл, рухура:

– Рыш, лухурза!

⁵⁵ – Тинийде ил ахьабгура, рыш гьади мадана, лухрубзура, Гыасара гьанийис улесды кывыс вылцара. ⁵⁶ Дид не нин дакьалкьара дишир ай.

Гыасара хуйне гьалысна джвершис гьагудид ихтилат маь рухура.

Цыкьунийды гвалахбыр

9 Сес выгыр джухда ЦыкьИвар, Гыасара вылцара гьабишис кьуует не яхИ иблисмар йигас на ядалбыр хьагас. ² Гьание сидилгара мибыр Аллагьад ПагыЧаалыгьаклаа хабар вагас, гьуызир кидбыр хьадагас.

³ – Шешин рыкьла лалмабуш: я клар, я хваб, я хыв, я танга, я валгымыд дегишлыгы – рухура Миние гьабише. – ⁴ Гылды хала аЧурди, гьади сыкьла гьадаа гьаь аХыдабчумаа. ⁵ Нагагь вал гьили-га аджадгухьна, шегьердаа гьаь аХыдарчИведи, гьиябаклаа руг ки кине темиз хьаь. Гьа гьабишис гедкьасды лышан йикихь.

⁶ Шагьртар гьаадхыри, мукьИмаа мукьИма, Шадды Хабар вагара, сиене джигима едедбыр хьадагара,

⁷ Ми кардымыклаа ун йишир, тетрархИ Иродды келле кывылхИаре: са-сабише рухура, гьа ЯхИе-пайгампар йиьи сыраа лухьзур ад, ⁸ тимбыйдыбише рухура – Ильяс йиьи, хьибьдхьусдыбише – са эвелды пайгампар йиьи хьиркыр ад. ⁹ Амма Ирода рухура: ЯхИед за кьул луубкьури. Мидухьунды ихтилатбыр бес гьагад гьалыклаа идихь? Гьанийис Гыасахда гакьас йигара руура.

Хуб хьыв

¹⁰ Хьидкыр, Цыкьунды шагьртара Гыасас джвер шыв гьыгырди ихтилат гьагара. Гыаса, гьабыр ки хана, Вифсаид хур шегьерди руура, мутагыЛимешихьван текды джигиди гьалгас йишин бадаана. ¹¹ Халкь хуйне, гьадиклаа хабар вишир, хьуна вуруура. Гыасара гьабишис ки хьесым ачых гьагара, Йинчид пачаагыЛыгьаклаа ихтилатбыр гьагара, едебыр хьадагара.

¹² НахИ рууд каалды гедеэне, Цыкьунды мутагыЛимере, бейде йидкыр, рухура Гыасада:

– Сихъивга халкъ, аа-уу гид мукъИма на сывыма дыхъыр, садхасды джыгаа на улесды гьагухъ. Ми кезйид джыгаа йиъи.

¹³– Улесды ваI кивияъ гьабишис, – рухъура ГьIасара,

– Еде шешин хадиш, хъуб хъыв на кьIваб балугъ виъи, – джываб хъывылцIара тимбише. – Е лешусиме гьамыгъ дыхъыр гьабишис улесды?
¹⁴Илсанар ки ай хъуд гьагъзыр духъунды кас.

– Гьабыр кIабалбырна садугъ, гьIар кIабала хьуцIура дикисне, – рухъура ГьIасара.

¹⁵Тимбише ки гьааса гьаъара – хьуцIура садубгъура. ¹⁶Луъвшур хъуб хъыв на кьIваб балугъ, улабыр хIалыы лихъир, ГьIасара дугъIа гьаъара улесдыды уу, шукур ваъара Йинчихъде, кьатI гьыгыр мутагъIлимешде вылцIара, тимбише гвал гьагъ хъур илсанашис. ¹⁷Сиенебише луъур, тух дишири, гьала цIыкьIваIд зембил улесдыдид ки адгыри.

ГьIаса Йинчид Мусуд йиъи

¹⁸Сада, ГьIасара текне дугъIа кыле гьаъад гедезне, дуруъура Минийихда мутагъIлимер. ГьIасара хулкара гьабишдаа:

– Зы Выш йиъи рухъура халкъдире?

¹⁹Са-сабише рухъура: Вы – Хачилый ЯхIие-пайгъампар йиъи, маддыбише – Ильяс-пайгъампар йиъи, са-сабише рухъура: – Гьа ил ахъагъур ад эвелды пайгъампар йиъи.

²⁰ВаI захда выши рухъура? – хулкара ГьIасара.

– Вы Йинчид Мусуд йиъи, – джываб хъывылцIара Петрара.

ГьIасара джуды гьIазабырмыкля ихтилат гьаъара

²¹Амма ГьIасара, гьабише гьа ихтилат гьалысна маъ гьухъур, ²²рухъура:

– Илсанашды Духарыы балад йыгъбыр йыкъаси. Гьа агъсакъалаше ки хъуъ хаагъуси, сахъусды дибиреше не Къаанунад магъIалимеше ки. Гьа йикъе гьаъаси, амма хьибудхъусды йыгъа Гьа сыраа лухъузаси.

²³Хъели ГьIасара сиенебише рухъура:

– Захда хъуна йыкъас йигад выш-га анахъун,
Джу выдж сиене вий,
ГьIар йыгъа джуды хач хана йирхъыхъ –
Хъели гьа Захда хъуна йиъидаана йиъи.

²⁴ Гьис хъуйне, джус джуды гьIумир увухIус
йигание
ГьIумир пыч ваъаси,
Джуды гьIумир Зы бадаана пыч выгыние
гьIумирдис увухIуси.

²⁵ Шыв хайир а эдемиес, сиене дуънйа ки аъ
сывъыр,
Выдж йикъихъна, я джус зиян йишихъна?

²⁶ Изды дур хакъас рыхъI йишидбыйды,
Йинчид Духарыс ки хакъас рыхъI йикиси
Йинчид нурди ана йиркыйне,
Дидды на малаикмыд йаIквалхъде гине
йиркыйне.

²⁷Рухъура ваIде, мидаа лаъ луъздуър адбишик кини диъи уьлуъмеклаа хабар викисма. Йинчид ПагъIчаалтыгъ гьувгасдыбыр.

***ГьIасара гьыгьид ихтилат
Мысахъван на Ильясыхъван***

²⁸ Ми чIелбыр гьухьудыыла хьуь мьед йыгь гьаадхIыри. ГьIаса, Петр ки хана, Янан ки, Якьуб ки, дугьIабыр кыле гьаьас банаа лаIбчIура. ²⁹ Садахьурка, дугьIа гьаьад джигиди, Гьанийды хьесым дегиш йишири, валгымаа гьаь нур игьидхьури. ³⁰ Джухъван ки кьIвар эдеми далгара каIчIури, Мыса на Ильяс, ³¹ хIалды нур гьана йидкьыр ад. Далгыри гьабыр Иерусалимди Гьание кьуле выгыр йигад.

³² Петр на гьанийихда хьудбыр идды некье ай, лаь киидхьуйне, гьабишис гьабгура Гьанийыы гьад Нур на бейде хад кьIвар эдеми. ³³ Тимбыр Гьанийды бейдаа хьIудис хьур ана, Петрара рухьура ГьIасада:

– МагьIалим, шудаь йыха йиьи миди ес! Дыкьа йаI-ваI хьиб чадыр сывхIыси: Са Вас, са Мысас, са Ильясыс.

³⁴ Гьанийис джу шивди рухьуд хабар адиший. Гьа бегьем йикисмаа асый йидкьыр, джуды ахIан гьабишыы сивере. МутагьIлимешис, асыйехьде гидхьур, гичI вырыхIыре. ³⁵ Амма асыйяа гьаь сесед ун руьура. рухьуд: «Ми Изды Дух йиьи, Изды Векил. Гьанийихда хьадацв!»

³⁶ Сес гихьиивхьийне, ГьIаса са выдж йиьий гимарад. МутагьIлимеше джваIршис гьагудиклаа гьалысна ихтилат джыгьыр, сир ухIури.

ГьIаса на едед хьыных

³⁷ Джыбра хьуд йыгьа, гьабыр банаала саь хьидьиди, ГьIасад рыкьIа са гьIараасат вуруьура.

³⁸ Садахьурка кIабалаклаа сыние лал ваьара:

– МагьIалим, вахьде миннет виьи, гакь изды духарыхда! Гьа захда ад са йиьи! ³⁹ Гьанийик цIырбыр каIбчIура: садахьурка гьа лал ваьара силхьере, иблисере гьанийклаа джазба кеьйере, ггаIлдаа рухь хеьйере, сихьджигыр, зулум ваьара. ⁴⁰ За выды мутагьIлимешихьде ки миннет выгьыри, гьабишдаа куьмег йиширдиш.

⁴¹ – Гьай инаамиш джудгьIуд не чIири дишир ад илсанар! Шудаь гьала Зы ваIхъван хьикисдихь? Шудаь За ваI гьетIин лазим и? Гьака выды дух!

⁴² Хьыных бейде йиркьыйне, иблисере ми лука гьыгьыри, джазба кеьйир. Амма ГьIасара секин хьывыгьыр иблис, хьыгьыр хьыных, дидды хыле хьывылцIара. ⁴³ Сиенебишис Йинчид яхIаа гьIаламат руьура.

ГьIасад чIилмыд натьидже

Сиенебишис ГьIасара гьаьады тааджиб руьудди, Гьание рухьура мутагьIлимешде:

⁴⁴ – Хьадацур, За гьухьудбыйды йикIыы хакьаь! Илсанашды Дух илсанашды хыле хьывыси.

⁴⁵ Амма гьабишис гьацIаардиший, шивди Гьание рухьуд, чIилмыд натьидже гьабишыыла дагул виьий. Гьабыр гедьлкъаардиш, гичIинире худкас ки руьурдиш.

⁴⁶ МутагьIлимешды гьIаджет руьура, джваIршиклаа выш кьухьа йиьиди. ⁴⁷ ГьIасара, гьабише шыв фикир

вааарди гьацлара, лешур хыных, джуды бейдаа лъаузаара. ⁴⁸ Хъели рухура гьабишде:

– Гьал ми хыных Зы бадаана
 гьАсаба гьыгырди,
 Гъание Зы гьАсаба гьаара,
 Гьал Зы гьАсаба гьыгырди,
 Гъание Зы Сигьд ки гьАсаба гьааси.
 ВаКлаа кьыгыдыбыйды ки кьуха и.

⁴⁹ Гьа гедеэне Янана рухура ГьАсада:

– МагьАлим, ес са эдеми гьагури, гъание Выды дур хакьыр иблисмар йихьилгара ай. Амма е гъанийис къадагъа лихьири, гьа ехьван руьуд дишдыыла.

⁵⁰ – Къадагъабыр лимерихь. ВаХьван багысе адишдыбыйды ваХьван йиьидаа и, – джываб хьывылцлара ГьАсара.

Самаритянаше ГьАса къабыл гьыгырдиш

⁵¹ ГьАсад хАле лерьэсды вахт ливиркьара адыыла, Гъанийис Иерусалимди руьус йигара руьура. ⁵² Гъание Джуды векилер хура гине сидиргара. Тимбыр дуруьура самаритянашды мукьА, Гъанийис лазимды-герекды гьАзыр гьаас хур. ⁵³ Амма ГьАса гьади къабыл гьааардиш. Гьа Иерусалимди йиьине ад гьабгудыыла. ⁵⁴ Гъанийды мутагьЛимеше Якъуба на Янана, гьааса йиьид гьагуйне, рухура:

– Илагьы, йиганахьун Вас, е «хАлаа цАй йийир гьабыр тарг даь» гьухьусиме?

⁵⁵ Амма ГьАсара, хьуь сукур, вылцлаардиш гьааса гьаас. ⁵⁶ Гьа гедеэне гьабыр мадды мукьА дуруьура.

«Кьул кивхьисды джыгаа адиш!»

⁵⁷ Гьабыр рыкьА ана, са эдемиере рухура ГьАсада:

– Зы вахдахуна Ва гьили хурди йыкьас гьАзыр и. – ⁵⁸ Сикешихда кьАчИбыр а, шурукмашихда – аКваЛбыр, Илсанашды Духарыхда кьул кивхьисды джыгаа адиш, – джываб хьывылцлара ГьАсара.

Хьуь лакьадиш!

⁵⁹ Маннийде хьуйне ГьАсара рухура:

– Йыкьа Захда хуна.

– Гьай Илагьы, ихтияр ви суьхьде за хала хьыхьыр, дид кихьиси, – джываб вылцлара тиние.

⁶⁰ Майитбыр майитмыра кихьий. Ва Йинчид ПагьАчалыгьаклаа хабар вияь, – рухура гъанийде ГьАсара.

⁶¹ Мадды эдемиере рухура Гъанийде:

– Иесси, зы вахта хуна йыкьаси. Амма ихтияр ви, зы суьхьде хала абишихьван гьахьагуси.

⁶² – ГьахАдед хыл хакьыр, хьуь лакьадбыйды Йинчид ПагьАчалыгьас бакара йикисдиш, – джываб вылцлара ГьАсара.

«Еш бала и, ладжбарар адиш»

10 Хъели Гъание ягьмиш дыгыр маа йийцЫр на кьВаИр шагьрт, кьЮ-кьЮне сидилгара гьабыр сиене шегьерма на мукьАма, джуды улихьде, Выдж руьус гьилыы гьадухьунды джигима. ² Гъание рухура гьабишде:

– Еш бала и, ладжбарар адиш.

Бес гыхьяъ ешилды Иессиеде,

Ешиле маа ладжбарар сыхьидгыхь!

³Дырых! Гадакъ. За ваI гелер ублешды нехирдик кал сидиргара а. ⁴ЛаIмаIбуш я кудкун, я хваб, я гылыдыбыр, я гылысна салам рыкъIа мылвыщI. ⁵Гьалды-га хала дыхьыйне, суьхьде йихьяъ: «Ассаламу гьIалейкум!» ⁶Нагагь гьади салам выс лейихды эдеми анахьун, выхьды салам гьанийхьван абгаси, диш – хьувургьур, ваIхIде хьивикьаси. ⁷Гьа хала сыкъIаI, уле, рагь, гьабишихда шыв ади ки. Гьис хьуйне, ладжбарас кире вын лазим и. Халаа хала мадугьI. ⁸Нагагь ваI гьилды-га шегьерди йидкьыр анахьун, гьади ваI къабыл дыгьыр анахьун, уле ваIс выдбыйды, ⁹хьадаъ гьабишды гьIузир кидбыр, гыхьяъ: «Йинчид ПагыIчаалыгь бейде виъи!» ¹⁰Нагагь ваI йидкьыр шегьерди, гьади ваI къабыл джыдыгьыхьвна, гьадид шееримаа хьуь дырых, рухьура: ¹¹«Выхьды шегьердаа ихьды гьилабак киджидхьыд руг ки кине ваIде суда хьыгьыр хьывылщIара. Амма гьащI: Йинчид ПагыIчаалыгь бегеде виъи!» ¹²Рухьура ваIде, гьа Йыгьа Содомдис рагьIат йикиси ми шегьердыхьяъ!

¹³ Хаджалат вас, Хоразин!

Хаджалат вас, Вифсаида!

Тирди не Сидонди

Выхьды джигиди йишид калды

йиширий гьIаламатбыр

Гьабише мысьиди, батIалма на рыхьIа аIчIур,

ГьIумир кывырхIа ваъасий,

¹⁴ Гьадыыла Эхир-Кьияматас Тирес не Сидондис ваIхьIаъ рагьIат йикиси!

¹⁵ Ва ки, Капернаум, вы вирзед хьур фикир ваъарама?

Вы джегеллемди ывхIыси!

¹⁶ – ВаIхIде хьабщудбыйды Захда хьабщуд гьIасаб и,

ВаI гьIасаба джыдыгьыдбише Зы гьIасаба джаъадаана и.

Зы гьIасаба джаъание Аллагь гьIасаба джаъадаана и.

¹⁷ЙийщIыр на кьIваIр шагьрт хьуьдуьргьуьр хьIудире, шадна.

– Илагьы, – рухьура гьабише, – е Выды дур хакьыр бииругь гьыгьыйне, иблисмар ки кине ес икьрар руъурай!

¹⁸– Зас гьагур ай, Иблис ХIалая цIай рапыд кал саъ либхьур ай, – рухьура ГьIасара. – ¹⁹Гьагварама За ваIде выр а яхI ггарашыы на акьрабмыы мыкI сывхIыйнеки, душманашихьван ара йыдхIыйнеки – гьидирене ваIс зарар джывысды. ²⁰Амма ваI иблисмар ваIс икьрар руъура хьур шад мадугьI, выхьды дурубыр хIалик кихьир а хьур шад диш.

²¹Гьааса гьухьур мадана Илагьиед РухI аIчIури ГьIасад ЙикIе. Гьание рухьура:

– Дид, хIалды на чIирид Иесси!

Гьакьаллыдбишыыла дагулды

Ва кьул кьухьваIлик кидишдыбишис не

кIаъдыбишис ачых гьыгьыдыхьяъ

Вас аферин!

Ий, Дид, гьаасад виъий выды йыхды ихтияр!

²² Изды Диде сиенедид ихтияр Зада выр а,

Гьалысна гьацIаардиш Дид, духарыыла гьайри,

Са ки Духара ачых гъаадбишыыла гъайри.

²³ Хъели, ругъур мутагълимешихда. Гъасара са гъабишде рухъура:

– Шадамерд йишин лазим и улабыр, ваӀс гъагудбыйды гъагуйне.

²⁴ Инамиш диш Заа, балад пайгъампарашис не пагъӀчаагъашис ваӀс гъагудбыйды гъагур йигара ай, йидж гъагурдиш,
ваӀс ун адбыйдыдид ун йишир йигара ай,
йидж ун хъӀыхъырдиш.

Йихды самаритяныкляады ихтилат

²⁵ Ай гъади са Диндид магъАлим, гъание Гъасад амзыр гъаас хъур, рухъура Гъанийде, лаъ лузур:

– МагъАлим, за шыв гыгыр йигара, таабатаа йыкъамаъ ешемиш йикис агын бадаана?

²⁶ – Шыв киниъи гъадиклаа Диндид Дахъвтарак? – хулкара гъанийдаа Гъасара. – Шыв кыле гъаара ва гъадаа?

²⁷ – «Хъыгара йиш йикӀидаана выды Илагъи, сиене джандаа, сиене кьууветехъван, сиене выды фикирмыхъван». Са ки «выды бейде хад хъыгара йиш вас вы кал», – рухъура тиние.

²⁸ – Ва дуъзене джываб хъывыри, – рухъура Гъасара. – Гъааса гъаъ – вы мыс-га ешемиш йикиси.

²⁹ Тиние хъуйне, выдж Гъасад улихъде темиз хъаас хъур, хулкара Гъасадаа:

– Изды бейде хад выши?

³⁰ Гъасара джываб рухъура:

– Йиъина ай эдеми Иерусалимдаа Иерихонди, хъели ылхӀаре гъа хъачахашды хыле. Мибише гъа

етир, хадбыр ки хӀаашур, хъӀудире, йикисды гъӀаляа гъана ми гетыр. ³¹ Гъааса руъура, гъеми рыкъӀаа хъуъ йиъина ай дибир, амма ми гъариб гъагур, рыкъӀыд ти суруу гаагъуре. ³² Гъааса гъаара левите ки: гъа джигиди лийкъыр, яраллы гъагур, ти суруу аГъӀабчӀура. ³³ Самаритянара, хъуйне, гъа рыкъӀа ад, бегеде йыхъыр, гъагур, гъӀаюхъ гъаара, ³⁴ уула хъура руъура тинийды, йыхъынбыр темиз гыгыр чыхърахъван, гъаммыс хӀаред йыхъыр, йитӀе гъаара. Хъели джуды къатираа лагъур, гыргара мийманханади. Гъади ки гъанийды айлуъгъ гъаара, инсаф выгыр. ³⁵ Джыбра хъуд йыгъа, выдж хъӀугъӀуди, вылцӀара гъание мийманханыдид иессиеле кӀваб манут, рухъура: «Дерде ийиъ гъанийды, нагагъ ва миммыхъаъ баладбыр хардж гыгыхъвна, хъиъиди за вада хъывыси».

³⁶ Хъибнийиклаа гылды руъура, выды чӀилмыхъван, хъачахаше йыгъ йыгынйис бейде?

³⁷ – РагъӀим выгъдбыйды, – рухъура тиние.

– Рых, ва ки гъааса гъаъ, – рухъура Гъасара.

Гъаса Марфахда на Майрамыхда йыхъыр а

³⁸ РыкъӀа аХъӀачӀур, Гъаса мутагълимер ки хъуна руъура са мукъӀа.

³⁹ Гъади Гъа джуды хала сес ваъара са «Марфа» хъур хъыдыние. Гъанийихда ай «Майрам» хъур риши. Гъа, Гъасад гъилябада суркъур, хъарабцура ай Гъанийды чӀилмыхда. ⁴⁰ Марфа хъуйне, улесды-рагъасды гъӀазыр гъаара, телесых риъий. Гъание бегеде йиркъыр, рухъура:

– Гъай Иесси, вас ришире сиене гвалахбыр заа лийир ад гъабгурдишме? Гъанийде зас куьмег гъаь хьур гъис джурухьуд?

⁴¹ – Гъай Марфа, гъай Марфа, – рухьура гъанийде Гъасара, – вы баладмыд дерде а, аа суджуркьур, ⁴²амма лазимды са кар йиъи. Майрама гъа ара кидбыйды кар кеэтир а, гъа гьалдаана гъанийдаа хлаашус йикисдиш.

Гъасара шагьрташис дугъла хлар гъаъара

11 Са хылис Гъасара гъилиъди дугълабыр гъаъара ай, гъа бегьем йишийне, сабыйды шагьртара рухьура Гъанийде:

– Илагъи, ес дугълабыр гъаъасды кал хлар гъаь. ЯхIйе-пайгьампарара джудыбыр хлар дыгьыд шиви.

²Гъасара рухьура гъабишде:

– Дугъла гъаъади мисе гыхъяъ:

Дид!

Выды дур дуьнйады идхъуй!

Выды ПагъIчаалыгъ выкыхъ!

³ Ес гълар йыгъа ризкъ вияъ.

⁴ Ес гунаабыр багъыш гъаь,

Гъис хъуйне, е ки ес писвалды выгьыдбишис багъыш гъаъара.

Ихьды амзырбыр маъ.

⁵Гъасара рухьура гъабишде:

– ВаIклаа сабыйнийихда хыди ай-га, вы выше йиркьыр гъанийихда, рухьура: «Хыди, зада бырджере хьиб хьыв вияъ. ⁶Захда гьемиссагыIат рыкъIаады хыди йиркьыр а, захда гъанийис

кывысды шешин адиш». ⁷Гъание вада араа гъаь гъухьус кар име: «Зы сатаь! Рак удхур а, хынимер садхыр а, зы ки месихьде гаIчIур а. Задаа лаь лузас вас хьыв вын бадаана йикисдиш?» ⁸Дуьзене рухьура За ваIде, гъа хьываIаа лузур ваIс хьыв джывыхънаки, ваI хъIахъIджаIаIчIухъна, гъа чара джившир, лузур, ваIс шивди йигад выси.

⁹ – За рухьура ваIде:

ягъIаIъ – ваIс выси,

дуьгъуьргъе – агаси,

тIакъ-тIакъ ваъ – ваIс аъаси,

¹⁰ Гълар ягъIаднийис вылцIара, ахтармиш гъаъадбишис алгара, ригихда йидкьыдбишис аъара

¹¹Йикисиме выхьды арыди дид, духара балугъ вагъIыйне, балгуд ериндире ггар вылцIад? ¹²Я ки, духара гъылыгъ вагъIыйне, акъраб высды? ¹³Нагагъ ваIс, сертды илсанашис, гъаIанахъун выхьды веледмашис йыхды выс, XIале Ад Диде ки выси Илагъиед РухI ягъIадбишис!

Гъаса на ГъIазаазул

¹⁴Гъасара йивилгара ай иблис, гъа лал даъад иблис виъий, – хъели, иблис игъивийне, лалды гьалгыри. Илсанашды кIабалас гъIаламат руъура.

¹⁵Са-садбише рухьура:

– Гъа ГъIазаазул виъи, сиене иблисмыд кьухьды. Гъадире йиъи Гъанийис выр ад иблисмар йихъигасды гудж!

¹⁶Маддыбише хъуйне, Гъанийды амзырбыр гъаъас хьур, ягъIаре Гъанийдаа XIалаады лышанбыр.

¹⁷Амма ГьАсара гьабишды фикирмыклаа хабар ана, рухьура:

– Йиггад ПагыЧаалыгъ, нагагъ арабий къал викисды вишихьвна, сивере, хал ки, къал анахьун, лубкура.

¹⁸Иблис ки, видж джихьван дагыВие ад гедезне, бес гьадид пагыЧаалыгъ гебгасиме?

ВаI рухьура, За ГьАзаазулад гуджехьван иблисмар йилгара. ¹⁹За иблисмар ГьАзаазулад гуджехьван йилганахьун, бес выхьды халкъид илсанаше гьидихьван йилгара? Гьабише выгыхь выхьды диван! ²⁰Нагагъ гуьре, За Йинчид гуджехьван йилганахьун иблисмар, гьа рухьуд чIел виьи – Йинчид ПагыЧаалыгъ вахIде йибкьыр а. ²¹Нагагъ джуды халды къаривыл гьаад эдеми гуджли не ярах хад йиьинехьун, гьанийды эменнахI, миче, сагьна гедгаси. ²²Амма нагагъ сыхIыхьвна гьанийыы джухьаь гуджлид, гьание ми етеси, тиние хIаашуси джу умуд выгыр ад ярах, хьели гьIырч гвал ваьаси.

²³Захда хьудишды Изды ута узур а.

Захьван ягьмиш джаьание, кабгьура а.

²⁴Иблис эдемиед джандаа гьаь хьибкьыйне, гьа хьед адишды къума вугьургьара, джус къул кывхIысды ер гьувургара. Хьели, ыджывгыр, рухьура джу джуда: «Изды куьйнед хала хьIувгьIус-гва».

²⁵Хьибкьыйне, куьйнед хал темизене не хьадхьыр ахьылгара. ²⁶Гьа гедезне гьадире, выхьыр, вихире джухьван йывыб джухьаь ки писды иблис. Йидкьыр, гьабыр миди маа субкьура. Эхирки ти эдемиес адыхьаь ки пис руьура.

²⁷ГьАсара гьааса рухьуди, илсанашды йыкьIаа хьуь са хьыдыние лал ваьара: – Бахтлы риьи Вы ухьне ухIуд не Вас тIитI кывыд!

²⁸– Маабыйды бахтлы йиьи Аллагдад чIилды ун убра ад на гьадыхда хьабцуд! – джываб хьывылцIара ГьАсара.

Лышан

²⁹ГьАсарад аа-уу илсанар баладире бала ягьмиш дуруьура ай. Гьание рухьура гьабишде:

– Шудаь чIири виьи аала лаь виьина ад къафла!

Лышан ягьIаре а, ³⁰Амма гьабишис са лышан ки адиш, Иона лышанаала гьайри.

Шууна Ионаклаа лышан йиширди Ниневияди ешемиш дуруьудбишис,
гьааса йиьи илсанашды Дух
гьамыгьды къафлыдис.

³¹Виригъ лывхад суруулад хьыдылды-пагыЧаа
лурзаси диван ваьади
ми къафлыдид илсанашихьван,
гьабыр нагьакъ даьара:
гьис хьуйне, гьа дуьнйадид ти суруула
йиркьыр а

Силийманды гьакьалдыхда хьарацус.
Миди, хьуйне, Силийманыхьаь балад а!

³²Ниневияшурьер луьздеси
Эхир-Кьияматад йыгьа
ми тайхьвадыхьан, гьа нагьакъ ваьара:
гьабыр гунуумыдаа хьуь луьхьуьздири,
Ионад ихтилатахда хьадацур.
Миди Ионахьаь Эккед а!

- ³³ Гьална ливилхьеэрдиш лувкIва выгыд
 шийтIаный
 гьаджагвад джигиди, я дыкIыехьде
 гивилхьеэрдиш.
 Ваъ, гьа ирахьваа ливилхьере,
 гьараа аъ йидкьыдбишис йаIкв гьагун бадаана!
- ³⁴ Улабыр – илсанад йаIкв йиъи.
 Улабыр сагъ йиъинехъун, эдемиеде йаIкв ад
 гьIасаб йиъи,
 улабыр чIири йишир анахъун, эдеми
 мычIахьваIле а.
- ³⁵ Иди макъыет йиш выды улабад йаIкв
 леджешун бадаана
- ³⁶ Нагагъ выды джанде йаIкв анахъун, мычIахъды
 шешин адишнехъун,
 ваклаа нур кезреэдхьваси,
 вак шийтIаныед йаIкв кид кал.

***ГьIасара фарисейшыгы не Диндид магьIалимешыгы
 тахсир лиере***

³⁷ ГьIаса гьалгыр бегьем йишийне, са фарисейере
 сес ваъара Гьа джуды хала, гьанкьуудыбыр гьаъас.
 ГьIаса йыхьыр хала, субкьура устIулахда. ³⁸ Фарисейес
 гьIаламат руъура. ГьIаса тIагьарат джыгыр,
 устIулахда сукьур ана гьагуйне. ³⁹ Амма Илагьiere
 рухьура минийде:

– Гьеми ваI, фарисейер, гьара суруула выхьды
 кIукIуйбыр на дыкIыйбыр темиз гьаъанахъунки,
 ара суруула ваI йикI чIиридбыр на кьанихдыбыр
 диъи. ⁴⁰ Лулумар! Бес гьарасур гьыгыние дишме
 арасур гьыгыр ад? ⁴¹ КIукIуйма на дыкIыйма адбыр

- сыйкьIа гьаъ касибешыы – выхьды арасур ки
 гьарасур ки темиз йишидаа и!
- ⁴² Хаджалат ваIс, фарисейер!
 ваI вылцIара йицIыбхьусды пай шыдкьыыла,
 рукьIуула, мадды укьуула,
 амма дуъзвалды на Йинчид хьыгынвалды
 йикIыы гьамаадиш!
 Йидж гьабыр гьыгыр йигара, мадды сиене ки
 йикIыыла удха джыгыр!
- ⁴³ Хаджалат ваIс, фарисейер!
 ВаIс синагогама араахьура сыкьIыс йигад и,
 ваIс гьIурмитдихьван салам выр йигара
 гимима.
- ⁴⁴ Хаджалат ваIс!
 ВаI сьл гьадишды сырбыр гьIасаб диъи:
 илсанар, хабар ки адишне,
 уула хьуъ дирхьара а.
- ⁴⁵ Гьа гедезне сабыйды Диндид магьIалимере
 рухьура ГьIасада:
 – МагьIалим, ми чIилмыра Ва ихьды хатир
 адгаъара!
- ⁴⁶ ГьIасара рухьура:
 – ВаIс ки хаджалат, Диндид магьIалимер!
 ВаI илсанашыы лаъ кеэпIес дживикисды бар
 ливилхьере.
 Амма ваI тIили тIилиек кивилкьаардиш
 гьабишис куьмег бадаана!
- ⁴⁷ Хаджалат ваIс!
 ВаI пайгьампарашды сырымыы сьлбыр
 лилхьере,
 амма гьабыр йидхIыд выхьды дидабар диъи!

- 48 Гьадире рухьура, ваI выхьды дидабашды
гвалахбыр гьакь гьаъара хьур:
гьабише йыдылхIарей пайгьампарар,
ваI пайгьампарашис сылбыр килхьере.
- 49 Гьадыыла йиъи Йинчид гьакьалдире рухьуд:
«За сидигаси пайгьампарар на векилер,
сабийдыбыр йыдхIыси гьабише, тимбишихда
хьидхьуси.
- 50 Хьели За гьабишдаа сиене пайгьампаращды
кьан хьIагьIаси,
Дуьнйа халкь выгыдыыла хьуъды:
51 Авельды кьанахъаъды, Захариед кьанахъаъды,
садакьабыр лирхьед кьабад на уджуудид
арыди йыхIыд».
- Йиъи, рухьура За ваIде:
мибыйды куьлфитдис сиенемыхъаъ хьывыси!
- 52 Хаджалат ваIс, Диндид магьIалимер!
ВаI гьацIынид ачар выхьды джибе ихьири,
Я ваI аь аIчIурдиш, я аIчIус йигад
аь сигырдиш.
- 53 Гьааса ки гьухьур, ГьIаса хьIаархIыри. ХьIал
либкьыр Гьанийыыла. Гьадыыла хьуъ фарисейер
не Диндид магьIалимер, кине-кине худкунбыр
гьаъара каIчури, Гьанийдаа чIел хиибхьур,
54 бейабыр гьаъас руьуд хьур.

Гьидыыла гичI хьивкьасди

12 Гьа арыди ягьмиш дуруьура илсанар
гьагьзырмышьван, кIабала сыние са йикьире
ай. ГьIаса суьхьде джуды мутагьIлимешихьван
гьалгара:

- Фарисейешды тIылымыыла агьIдиет диш,
десмалчиваIлиыла!
- 2 Са дагулды адиш
Ашгара джикисды.
са сир адиш,
гьаъ лиджидхьусды.
- 3 ВаI мычIахьваIле гьухьудбыйды
йыгьад йаIкваI гьаъ лидхьуси,
ваI архьийинды джигиди выгьыд хьуш-хьуш
хылымырмыыла лал ваъаси.
- 4 Рухьура а ваIде, хьдиймар,
беден йикье гьаъас руьунийыыла гимийичI,
хьели гьанийдаа шыв-га хъаъас йичIесдиш.
- 5 За гьагваъаси, гьалыыла гичI выгьыр
йигаарди:
йикье гьыгьыр, джегьеллемди сидигас
руьуднийыыла гичI ваъ.
Рухьура ваIде, гьалыыла гичI ваъасди!
- 6 Бес хьуб ишкIил кьIунды чат кепекес дишме
масак вылцIад?
Амма Йинчис гьаммыклаа секки йикIыыла
убхур адиш.
- 7 Выхьды хьуйне кьулуу гьадухьунды чIарбыр ки
кыыле гьыгьыр а.
ГичI мываъ! ВаI сиене ишкIилмышъаъ
багьа диъи!
- 8 За рухьура ваIде:
Зы сиене илсанашды улихьде ачыхана
агьмиш гьаъадбыйды
малаикмыд улихьде Илсанашды Духара ки
агьмиш гьаъаси.

- ⁹ Гьал Зы агъмиш джыгырды илсанашды
улихьде,
гьабыйды Аллагьад малаикмашды улихьде
Илсанашды Духара ки
агъмиш гьаьасдиш.
- ¹⁰ Гьал-га Илсанашды Духарыхда
фитне выгыхьвна,
гъанийс багыш йикиси,
амма гьалга Илагьиед РухIуклаа
иянатбыр гыгыхьвна,
гъанийс багыш адиш.
- ¹¹ ВаI хьура гедир синагогама, кьухьдыбишихда
на яхI адбишихда йидкыйне,
Фикир мываь, ваI шыв гьаьасди не
шыв гьухьусди.
- ¹² Илагьиед РухIдире гьухьуси ваIде
шыв гьаьасди.

Камды варлыкляады ихтилат

¹³ Илсанашды кIабалаклаа сыние рухьура ГьIасада:
— МагьIалим, гьихьяь-мын изды шуда, захьван
дидыыла хьуь гедгыд мал гвал гьаь хьур!

¹⁴ — Убур хьацв! Гьал йиьи Зас ихтияр выр ад
выхьды диван ваьас, выхьды хьIал-багьIсбыр арыди
хьыгас? — джываб вылцIара ГьIасара. — ¹⁵ Гадакь,
невсаала агьIдиет диш — илсанашды гьIумир
ад-ахьынвалылаа асыллы диш, гъанийхда сиене
кар анахьунки, — рухьура ГьIасара илсанашде. —
Къаних мадугьI!

¹⁶ Хьели Гъание илсанашис мисед ихтилат
гьаьара:

¹⁷ — Са девлетлиед хуйима йыхды еш руьура.
«Гьамыгь шыв гьаьасдихь? — рухьура девлетлиере. —
Захда еш сихьисды ер адиш». ¹⁸ Гьа гедее не гъание
рухьура: ¹⁹ «Гьамыгь за сиене изды мыхIыдбыр на
гьIанды халбыр лука хьыгыр, кьухьдыбыр
сихьихьиси, хьели сиене магьIсил гьамма сихьиси.
Хьели „гьамыгь захда ад девлет балад сыдырма
гьивкьаси зас“ хьур, „уле, рагь, лука, гьIумир
сивига“ рухьура сукьуси».

²⁰ Амма Йинчире гъанийде рухьура: «Лулум!
ГьIанахIан выды ил лешус дыкьаси. Гьалыс адгаси
ва хихьыбыр?»

²¹ Гьааса йикиси сиене девлет джвер бадаана
хивилхьедбишис, Аллагь бадаана хидживхьир.

Йинчыы инаамииш диш!

²² Джуды шагьрташде ГьIасара рухьура:
— Гьадыыла йиьи За ваIде рухьуд:
ваIс «ешемиш дикис улесды на валыг
йигара» хьур дерде мадугьI.

²³ ГьIумир ухьнихьяь хьура виьи,
беден валгыхьяь багьа йиьи.

²⁴ Гадакь хьIадешихда:
Я езеэрдидиш, я еш гьаьаардидиш,
адиш гьаммыхда я мыхIыдбыр,
я гьIанды халбыр,

Амма Йинчире гьаммыс кывылцIара а.
ВаI шуркумашыхьяь багьа диьи!

²⁵ Гьалдаа и ваIклаа, шудаь чалыш диширдики,
джуды гьIумир са сагьIатаа ки
хIуляхIа ваьас йикисды?

- 26 Йидж гьадухъун цIамды кар ки
ваIдаа ладжаIбчIуди,
Маддымыд дерде аIчIур шиви гьаъасды?
- 27 Гадакъ, шууна лилкъара ади бычIбыр:
гьаммыра я ылхIаардиш, я тIулкаардиш.
Амма рухъура ваIде, Силиймандаа,
шудаа ад-ахъыд йиширдики,
йиггад бычIире кал валыг лаъас руъурдиш.
- 28 Майданаа гьад бычIыы, гьиигъа ад,
быгаа лахак кихъисды,
Йинчире гьааса лаъанахъун,
ваIа ки лаъаси, гьай инаамиш джудгъIудбыр!
- 29 Хумалук ваI ваIдаа, шыв улесди, шыв рагъасди,
гьадид дерде ки амадугъI.
- 30 Гьа ми дуьнIадид сиене кафирешды
фикир виъи.
Амма выхъды Дидис гьацIара,
ваIс гьа сиене лазимды.
- 31 Са кардид дерде эдиъ –
Гьанийды ПагъIчаалыгъад,
мадды сиене Гьание Джугъадиде ара хихъир
выси.
- 32 ГимийичI, гьай кIыгъды нехир!
Йинчид васи гьа виъи – ваIс ПагъIчаалыгъ
пешкеш ваъасды.
- 33 Масак вияъ ваIхIде ад-ахъыд,
куъмег гьаъ касибешис,
ваI ваIс ладжаабтIуд кудкунбыр гьаъ,
хIале ладжваалтIвад девлет хивихъ, –
гьили я сырыхчи лийкъаардиш,
я йисирире улээрдиш.

- 34 Гьис хуйне, гьили выхъды девлет ади,
гьади выхъды йикI ки йикиси.
- 35 Мыс-га гьIазырана сыкъIа:
выхъды валгыма чIил ки ибтIир а,
выхъды пIинтIийбыр ки ликIур а.

Гьил уьзенге йишиш!

- 36 Даватаклаа хъикъасды иесси гуъзет гьаъадбыр
кал дикихъ ваI: гьание рак йыхIыр мадана аъасна.
- 37 Бахтлыер диъи къулар, нагагъ гьабыр хъиркъыд
иессиеле мыс-га саджадхыр адылганахъун. Дуъзене
рухъура ваIде, гьание джу валыг лыгъыр, улесды
цухърудыды сихъир, гьабыр улес аа садгъуси.
- 38 Бахтлыер диъи гьабыр, нагагъ гьанийде садхыр
адждылганахъун, гьилды сагъIатаа выдж хъиркъырдики:
выше ма йыгъа.
- 39 ГьацIара йиш, халды иессиес гьацIарайди, мыс
сырыхчи йыкъасди, гьание сырыхчи хала аIчIус
джикисне гьаъасий. 40 Мыс-га гьIазырана сыдкъIаI:
илсанашды Дух ваI гуъзет джаъад гедезне хъикъаси.

Къийимды на къийимсызды къул

- 41 – Илагъи, ва гьа ихтилат са е бадаана гьаъад
име, дишди сиенебыр бадаана? – хулкара гьанийдаа
Петрара.
- 42 ГьIасара рухъура:
– ВаI гьакъаллы, умуд ваъасды эдеми гьIасаб
дикий, сиене къулашды къухъдына садгъус йикисды
иессиеледаа, лазимды вахтинди гьахъун-гъара гьаъ
выс умуд ваъас йикисды. 43 Бахтлы йиъи къул,
иессиеле, хъиркъыйне, гвалахак кине ахъылгад.

⁴⁴ Дуъзене ваде рухъура, гъание гъаасанийды хылихъде сиене джуды миче, джуды ад-ахъыд выси.
⁴⁵ Нагагъ гуьре къулара гъухъухъна йикIиклаана: «Гъамыгъ кIыбди хъикъасдиш иесси», – къулар на къаривышер детере каIчIухъна, улере, рагъара, гъулхъара йишихъвна, ⁴⁶ гъа къулад иесси хъикъаси джу елли гуьзет джабад гедеэне, джу фикир джавабад сагъIатаа. Хъели, йетир къул, иесси елли умуд гъадишнийхъван кал гъалгаси.

⁴⁷ Иессиед васи вацIара, гъа къуле дживгади – ятал агаси. ⁴⁸ Нагагъ къулас джавацIанахъун васи, гъадыбла гъание ятал агасды гвалах выгыхъвна, гъанийс ятал цIам йикиси.

Гъалыс бала выр ади, гъанийдаа бала худкаси,
 гъалыс бала умуд гъади, гъанийдаа бала
 ягъIаси.

ГъIасара илсанашды арыди джуравалды ваъара

- ⁴⁹ ЦIай хана йиркыд и Зы накъуды,
 шудаъ Зас гъа ликIур йигара!
⁵⁰ Тагъаратахъван темиз йишин лазим и Зы,
 ул гивхъир а За гъа къуле йидкынихда!
 ВаIс Зы дуьнIадис эслагIвалды хана
 йиркыд ад калагуриме?
⁵¹ Ваъ, – рухъура За. – Джуравалды!
⁵² Мидыбла хъуъ, хала хъур анахъун,
 гъабыр джура дикиси:
 хъибыр са суруу, кыIвар са суруу дикиси,
 мибыр тимбишихъван ута уздеси.
⁵³ Дид духарыхъван гъеблесдиш,
 дух дидыхъван гъеблесдиш,

нин рышехъван гъеблесдиш,
 гаIнин сусухъван гъеблесдиш,
 сус гаIниныхъван гъеблесдиш.

Мизан

⁵⁴ Элдиде рухъура ГъIасара:

– ВаIс виригъ хIуувгъIуд суруула гыбыл йидкыд гъагухъна, ваI гъади мадана йихъяъ «гъугъаси» хъур, гъааса руъура. ⁵⁵ Арандаабый хыбыл либхъуйне, ваI гыхъяъ «сиггаси», гъааса йикиси. ⁵⁶ Десмалчиер! Чирыхда на хIалыхда гадкъара, ваIдаа шууды гъаваа викисди гъухъус руъуд, шууды мизан йибкыд ади мегем ваI гедыркъаардишме? ⁵⁷ ВаIдаа ваIс шыв йыха иди кеэтIес руъурдишме? ⁵⁸ Месела, вак бырдж кид бырджехъанара вы диван ваъас хъIыджыркыхъвна, ва сиене лягъIуд гвалах выгыр йигара, гъанийхъван рыкъIа гъехълебесне, дишди гъание вы гыргаси диванханыди. Гъадаа вы дустах гъаъаси. ⁵⁹ Дуъзене рухъура, гъадаа гъаъ вадаа са шийи кимабадухъунды гемаа хъикъас йикисдиш.

«Йешайиш дегиш джыгыхъна, дыкыркъаси!»

13 Ми гедеэне, йидкыд, ГъIасас ихтилат гъаъара галилеяшурыйшииклаа, – гъабыр Пылата дыркъа дыгыр а Илагъиед хала, тимбише садакъабыр вылцIад вахтинди. ² ГъIасара дживаб вылцIара:

– ВаIс гъа галилеяшурыер мадды сиене галилеяшурыйшихъаъ гунаабыр бала кидбыр каладгуриме? ³ Диш, рухъура ваIде! Амма ваI ки выхъды гъIуьмир дегиш джывыгыхъвна, ваI ки гъабыр кал дыкыркъаси! Дишди ти цIымыер,

Силоамди тӀуонтӀуый лувкур, гьадихьде гидхур, дыркьыд? ⁴ВаӀс гьабыр сиене Иерусалимди ешемиш дуруудбишихъаь нагъакъна гьадгуриме? ⁵Диш, рухура ваӀде! Амма ваӀ выхьды гьӀумир дегиш дживыгъыхъна, сиенебыр гьабыр кал дыкьыркъаси!

⁶ГьӀасара мисед ихтилат гьаӀара:

Са эдемиед тӀымлад багъди кини виӀий инджиред хук. Ми йиркьыр багъди, гьа хукаала емишбыр ахтармиш гьаӀара кагъӀуре, амма алгаардиш. ⁷Гьа гедезне рухура миние тӀымлымыд багъманчиеде: «Хьибьд сен и зы миди руура, емишбыр ахтармиш гьаӀад ми хукаала, – садаки алгаардиш. КеэпӀе ваӀ! Гьидис гьадиде ер хывкьас вылцӀад и?»

⁸Амма тиние рухура: «Гьай иесси, са сыда ки сахъабта. За гьа хӀаабхъӀва ки ваӀаси, хьид ки хаӀаси. ⁹Белки гьадире йыкьасда емиш выгыргад? Дишди хъели гьабтӀуси».

ГьӀасара кишды йыгъа цӀырбыр йиргара

¹⁰ГьӀасара кишды йыгъа сабийды синагогади хӀаар даӀара ай. ¹¹Ай гьади са хьуртӀуд хьыдылды. Гьанийдаа елли лаъ рикис руура адиший, – гьанийик цӀырбыр калчӀур ай, гьаммыра цӀымыйды сыда гьанийде дуъз хьирикис дживыр ай. ¹²Гьа гьаргуйне, ГьӀасара джуды бейде сес выгыр, рухура: – «Вы эзреллаа азад риӀи».

¹³Гьание минийы хыл гьӀывхӀа выгыри, ти ки гьади мадана дуъз хьиршир Йинчихьде шукур ваӀара каргъӀуре. ¹⁴Синагогадид кьухънийис хьӀал

ливилкьара, ГьӀасара гьа кишды йыгъа хьырыгыри хур. Гьание рухура халкьдиде:

– Гвалах ваӀас ихтияр ад рыхьыд йыгъ а. Гьа йыгъырма дыкьа даваа ваӀас, кишды йыгъа ваӀ.

¹⁵Амма Илагьире рухура гьанийде:

– Десмалчиер! Кишды йыгъа ваӀ гьӀанние яц я йымаӀл кеэпӀир тӀынаклаа хьидыы гьиргаардишме? ¹⁶Гьанийис, Ибрайим-пайгъампарад рышес, цӀымыйды сыда иблис Сатана хур дур гьад кьухьды иблиседе сиртӀир хад, ядлад йитӀал кишды йыгъа сехъезӀьес гьӀайиб име?!

¹⁷Гьа чӀилмыыла сиене Гьанийды душманашис рыхьӀ руура. Сиене халкь ки шад вуруура ГьӀасара гьаӀад гьӀаламатмыы.

Аллагъад ПагъӀчаалыгъ

¹⁸ГьӀасара рухура:

– Гьидик кивикара Аллагъад ПагъӀчаалыгъ?
Гьидыхъван За гьа ара хивхьисдихь?

¹⁹Хьваам гьаӀ: гьеми емишед йикӀ йиӀи,
гьа лешур эдемиере джуды быстана килхьере,
гьадиклаа вуруура хук,
шуркумаше гьадид гаӀрима джвершис
аӀкваӀлбыр гьаӀара.

²⁰Хъели рухура ГьӀасара:
Гьидыхъван ара хивхьиси За
Аллагъад ПагъӀчаалыгъ?

²¹Хьваам гьаӀ: ми тӀыба хад хамир йиӀи,
гьа лешур хьыдыние хьибды хӀурид рубыдик
кийере,
лилкьара сиене лызыд.

КьыцІды рак

²² ГьІаса шегьермаа на мукьІмаа хьуь йиыина ай, илсанар хІаар даъара. Гьа Иерусалимдыхдана йиыина ай. ²³ Са эдемиере хулкара Гьанийдаа: – Илагьы, яраб сагьІалдыбыр диъимихь гиидхьусды, азад дишир?

²⁴ ГьІасара гьабишде рухьура:

– КьыцІды ригимаа аь дуруьус чалыш диш,
гьис хьуйне, инаамиш диш,
баладбыр дуруьус чалыш дикиси,
амма йикисдиш.

²⁵ Аммане иесси лаъ лузур, рак гьигье хьыгьыйне ваІ гьаъ суруу хьадгаси, рак етере, рухьура дикиси:

«Иесси, ачых гьаъ ес!»

Гьание хьуйне ваІс джываб выси:

«Зас гьацІаардиш, ваІ вышди,
гьилаадыбыр диъиди».

²⁶ Гьа гедэне ваІ гьухьуси:

«Е вахъван сытІаана улере, рагъара ай.
Ва хІаар даъара ай е дуьзенмы».

²⁷ Гьание ваІде гьухьуси:

«Зас гьацІаардиш, ваІ вышди,
гьилаадыбыр диъиди.

Рад диш, сиене писвалды ваъадбыр!»

²⁸ Хьели дешеси ваІ, сылаб рухІуре, Ибрайим на, Исакъ на, Якъуб, са ки мадды сиене пайгьампарар Йинчид

ПагьІчаалыгьаа гьадгуйне,
ваІ, хьуйне, йидигыр, гьаъна хьадгаси!

²⁹ Дыкьаси виригь лывхад суруула,
виригь хІуувгьІуд суруула,
Арандаа на кьузуйя,
луьдкеси сывабад цухьрудыхда
Аллагьад ПагьІчаалыгьа.

³⁰ Гьа гедэне гьиигьа джыбра хьудбыр хьура дикиси,
хьура гидбыр джыбра хьидхьуси.

**«Зы Изды рыкьІа ана
йыхьыр йигара!»**

³¹ Гьа вахтинди дуруьура са шумур иди фарисей,
– Вы мидаа хьыхьыр йигара, – рухьура гьабише. –
Хьырых, Иродыс Вы йикье гьаъас йигара а!

³² – Дырых, гьихьяъ гьа сикІирде, – джываб
вылцІара ГьІасара, – «За шийтІамашде хадбыр
хьадаъаси, гьІуьзир кидбишис даваа ваъаси гьиигьа
ки, быгаа ки. Хьыбыдхьусды йыгьа За Изды гвалах
бегьем ваъаси. ³³ Амма гьиигьа ки, быгаа ки,
хьалды йыгьа ки Зы Изды рыкьІа ана йыхьыр
йигара. Гьис хьуйне, пайгьампар Иерусалимди
дишне, мадды гьилига йыхІын неминкир виъи».

³⁴ Гьай Иерусалим! Гьай Иерусалим!

Пайгьампарар дыкьыркьа даъад на джухда
сидигьдбишыы кьат сийтед!

Шума Зас йигара ай

сиене выды халкъ Изды аа-уу сытІа ваъас,
шуркура джиды джуьджуьймар кьанатахьде
ягьмиш гьаъад кал,

амма ваІс йигара йиширдиш!

³⁵ Гьамыгь выхьды Хал сийир а!

Ваде рухура: ваIс Зы таа ки
«Илагьиед дур хакьыр Йиинийс рухсат а»
рухумаа гьахьагусдиш!

Фарисейед хала

14 Сада кишды йыгьа ГьIаса руура гьанкьуудис са курдис гьацIад фарисейхда. Гьанийы ул гьана выгыр ай. ²ГьIасад кьаншара сукьури са хьед гаагьIуре ад эдеми. ³ГьIасара Диндид магьIалимешдаа на фарисейешдаа хулкара:

– Кишды йыгьа даваа ваъас ихтияр ама, адишме?

⁴Тимбыр гиидилхьере. ⁵ГьIасара, лешур эзерли, хьыгыр, хала сихьилгара. Гьабиште, хьуйне, рухура:

– Выхьды гьалды-га дух я яц кьуйе идхьухьна, ваI гьади мадана гьабыр гьаъ эхьетIесдишме, гьаъ кишды йыгь йиширки?

⁶Тимбишдаа шешин хьухьус хьIугьIурдиш.

МийманваIле йиркьыйне мыкьладкалды ера сукьа

⁷ГьIаса макьыет ий, гьал джус гьилды ер кеэвелъэре ади, хьели гьабишис ихтилат гьаъара:

⁸– Нагагь вы туйек сес выгыхьна, йыхды ер кеэпIес чалыш магьIв, гьис хьуйне, минкир виъи иессияхда вахьаъ лаъ хьуд вышди йыкьаси. ⁹Гьа гедэне ваIхIде кьIунисинийхда сес выгыд халды сагьIиб меджбыр йикиси вада «Ми гьа ераа сагьв» гьухьус. Гьа гедэне вы, рыхьI йишир, аа гид калды ераа сукьукууныы сывхIыси. ¹⁰Аммане вы сес

ваъади, вы йыхьыр, аа гид писды ераа сукьа. Хьели ваа дур сыхIыд эдемиере гьухьуси вада: «Дуст, миди лаъ кал сукьа!» Гьа гедэне мадды мийманашис ки выды кьадри викиси.

¹¹ ГьIар джу выдж лаъ гьаъадбыйды саъ йикиси, джу выдж саъ гьаъад – лаъ йикиси.

¹²Выдж хала сес выгыд фарисейде ГьIасара рухура:

– Ва йаIкьваIд я гьанкьуудид гьыгыр, мийманар сес ваъади, дур сымарыхI я хьдиймашыы, я шубаIшыы, я бейдедбишыы, я варлы кьумшийшыы. Гьис хьуйне, хьели гьабише джвер вы ки сес хьывыгыр, хатир кихьиидхьуси. ¹³Мийманашис цухьра беземиш гьаъади, сес ваъ касибешихда, сур-хьIырдыбишихда, бьIркьIыдбишихда на тьIркьIыдбишихда. ¹⁴Гьа гедэне вадаа шад йикис йикиси: гьабишдаа вас мыкьый хьаъас йикисдиш, гьадыыла уджагьлиер сыраа лухьхьуздуьд йыгьа гьа кар выды хьура лузаси.

¹⁵Гьа ихтилатад ун йишир, сабыйды мийманара рухура ГьIасада:

– Йинчид ПагьIчаалыгьа туйек йикисды бахтлы йиъи!

¹⁶ГьIасара хьуйне рухура гьанийде:

– Са эдемиере туй ваъара, балад мийманар сес ваъара ай. ¹⁷УстIулахда сыкьIысды вахт йибкьыйне, гьание силгара кьул, мийманашде гьухьус: «Дыкьа, сиене мыс иди гьIазыр и». ¹⁸Сиенебыр кьул гезере кадгьIуре. Сахьусдыние рухура гьанийде: «За хуй лешур а, зы чараасызна гьадыхда йыхьыр гакьыр йигара. Багьышлемиш гьаъ». ¹⁹КьIвархьусдыние

рухура: «За йицЫб яц лувшуър а, гьаммыра шууна гвалах ваъарди, гьала. гакъыр адиш. Багъышлемиш гъаъ». ²⁰Хьыбырхъусдыние рухура: «За къари рыгыр а, гьадыла йыкъас йикисдиш!» ²¹Къул хьиркыыр, рухура гьааса иессиеде. Тинийс хьАл либкыыр, рухура къулада: «КЫбди рых шегьерди, кучимаа на эвирмаа касибер не, чИудукуд-чИрирдыр на, быркыИдбыр на, тЫркыИдбыр хана хьикъа». ²²Къулара рухура гьанийде: «За ва гьухуд кал гьыгыр а, амма гьала ербыр мада». ²³Хьели иессiere рухура къулада: «Рых рыкымыда на масалмыда хадбыр ки сиене мидиъ сес ваъ. Изды хал мийманаше ацЫй. ²⁴Амма ваде рухура, суьхьде сес выгыдбишиклаа секки изды устУлахда сукъусдиш!»

*Шувна йикиси ГьАсад
мутагьЛимне*

²⁵ГьАсахъван йидкыри эккед илсанашды кАбалбыр. Ругьур, Гьание рухура мибишде:

²⁶ — Зы джуды дидыхъаъ, ниныхъаъ, къариехъаъ,
хьнимешихъаъ,
шубаИшихъаъ, ришиймашихъаъ, джуды
гьУмирдихъаъ
балана хьыджыганийдаа, Зас мутагьЛим
йикисдиш.

²⁷ Джу джуды чИир чЕджеркИванийдаа,
Изды джыбра джугьУнийклаа
Изды мутагьЛим йикисдиш.

²⁸ Нагагь ваКлаа гьалыс-га тУьнтУьй лувза
ваъас йиганахъун, гьание суьхьде сукъур йикисды

харджибыр кыле гьаъасдишме, «шийибыр гьийкъасиме» хьур гакъара? ²⁹Дишди гедезне, къандах йывхЫр, бин гихьийне. гвалах лаабтИва ваъас йикисдиш. Хьели гьанийыы яхЫ лагъуси, ³⁰рухура: «Мигъай, бин гихьир, бегьем гьаъас джишид!»

³¹ПагьИчаагъара ки, мадды пагьИчаагъахъван дагьИви ваъас гьилыы гьад гедезне, суьхьде сукъур фикир выгын лазим и, «йикисимихъ джудаа йицЫд гьагъзыр эскер хана къаад гьагъзыр эскер хад пагьИчаагъахъван дагьИви кеэпес» хьур. ³²Джикиснехъун, сидигыр векилер, гьехълебеси.

³³Гьааса ваИ ки диъи: вахИде шыв ади ки хьуъ хаджаабгъумаа ваИдаа Изды мутагьЛимер дикис йикисдиш.

³⁴ Кьел йыхды кар виъи,
амма кьел кьилирды дад кидне аджабгыхъвна,
шыв каъаси хабыйек?

³⁵ Гьа гедезне гьа гьидисне лазим
хьУувгьУурдиш,
гьадидаа накъв гьАана ваъас ки йикисдиш.
Гьа къАарды хьуъ лывъара!
Убрабыр кинийис ун йикий!

Сувгуд чАбал

15 Сада дуруура ГьАсахда Гьанийхда хьадацус балад кире ягъмиш гьаъадбыр на мадды лак-лук. ²Фарисейер не Диндид магьАлимер лаъ лидхьур, рухура:

— Ми эдемиере гунаабыр кидбыр ки адубгъура,
гьабишихъван ки кине сукъур улере!

³Гьа гедеэне Гьасара гьабишис мисед ихтилат гьаъара:

⁴— ВаIклаа сабийнихда ай-га веш чIабал. Са сувургара. Бес мадды сиенебыр гетыр, руъусдишме гьа сувгуд гьухъувгус, таа ки ыхъвылгамаа? ⁵Ыхъывгыйне, шад йишир, гьIуняа ливир, ⁶хала хьикъаси, хьели сес выгыр хьдиймар на кьумшиер, гьухъуси гьабишде: «Захъван ваI ки шад диш: задаа сувгуд чIабал ыхъывгыри!»

⁷Дуъзене ваIде рухъура, гьааса хIале ки — са гунаабыр кидние джуды гьIумир кывырхIа хьывыгыйне балад шадвалды викиси гьудждурна гьучIды уджагълиехъаъ, гьал гьIуьмир кывырхIаI выгын лазим ки дишди.

Сувгуд гьIабеси

⁸Я ай-га хьыдылды, йицIыб гымышед гьIабеси хад. Са сувургара. Бес гьание лувкIва выгыр пIинтIий, хал хьалхъара каIрчIусдишме, ыхъвылгамаа ругъургъара? ⁹Ыхъывгыйне, сес выгыр хьдиймашихда на кьумшийшихда, гьухъусдишме: «Шад диш захъван: Зада сувгуд гьIабеси ыхъывгыри».

¹⁰Инаамиш диш Заа, гьаасад викиси Йинчид малаикмыд шадвалды са гунаабыр кид илсан бадаана, джуды гьIуьмир кывырхIа хьывыгъыд.

Духре

¹¹Гьасара маа рухъура:

¹²— Са эдемяхда ай кьIвар дух. КIаъдыние дидде рухъура: «Халды, малмыд зас сивилхъвад пай зада вака». Тиние ки пай ваъара джуды бына духрешис.

¹³КьIунды-хьибды йыгъаала кIаъды дух, сиене ки масак выр, аIгьIачIур, мадды уьлкиди ешемиш йикис руъура. Гьади, ругъур, йирхъыр, сиене хадбыр кабгъура. ¹⁴Шийибыр лаатIудыыла хъуъ, гьа хIукиимете гаIш вуруъура, гьанийыы йыгъ-выш руъура. ¹⁵Хьели гьа йыхъыр са гьади ад кенчиед дунгъузماشде руъура. ¹⁶ГаIшинире, гьа дунгъузماشис вылцIад хабый улесды йыгъаа йиркьыр ай, гьис хъуйне, джус улесды вылцIаардиший. ¹⁷Гьа гедеэне, фикир хьывыгыр, гьание рухъура джу джуда: «Шумур ладжбар а изды дидыхда, сиенебише ки тух гемаа улере ки а, гьала гелгара ки йиъи. Зы хъуйне, миди гаIшинире йикьире а. ¹⁸ХьIугъIуси. Хьыхъыр, дидде гьухъуси: „Дид, выды улихъде ки, Йинчид улихъде ки изды хьесым лыхIа йиъи. ¹⁹Заа маа выды дух йиъи гьухъусды хьесым гьадиш, мидыыла хъуъ ва зы выды ладжбар йиъидаа хакъ“». ²⁰ХьIугъIуре гьа дидыхда. Выдж гьала хьырыда гимарай, дидис джуу йибкьыр ад усул гьувгуйне, — гунаа вуруъура дидис минийхда. Дид яхыр рыкьIа, ийчир гадиед гардана, темени гьаъара. ²¹Духара рухъура дидде: «Дид, выды ки, Йинчид ки улихъде изды хьесым лыхIа йиъи. Заа маа выды дух и хъусды хьесым гьамаадиш». ²²Амма диде кьулашде рухъура: «КIыбди! Ара кид валыг йидкьыр, гьанийыы уу лаъ. Tилияа тIыбаIгаIл ки лываъ, гьилабаа джабатIбыр ки. ²³Ара кид дана ки гьубга. Гьиигъа йаI-ваI улеси, шад дикиси. ²⁴Изды дух хьиркьыр а: гьа йикьидаа лухъузур а, сугудаа ахыгыр а». Ваъара гьабише дават.

²⁵ Къухьдыбыйды дух ми гедеэне хуйе ай. Хьиркьыр, хьацуд, – халаа мукIмыд на накьрымыд ун а. ²⁶ Сес выгыр, сабыйды къуладаа хулкара миние, шыв хабар виьиди. ²⁷ Тиние рухьура: «Выды шу хьиркьыр а, диде гьа сагьна, салааматна хьиркьыри хьур, дана гьубгур а». ²⁸ Ти гьасса дели руьура, гьеч хала аIхьIачIус йигара руьурдиш. Гьа гедеэне дид гьаь йиркьыр, мизбыр гьаьара. ²⁹ Амма гьание рухьура дидде: «Му, за шумды сыда гвалах ваьара а вас, лыкIаIре кал, садаки выды чIилыы чIел лидживхьир, амма зада хьидиймашихьван сукьус ва са мытыл ки гьубгас вырдиш. ³⁰ Мибыйды дух хьиркьыйне, джуды пай ки садакьа выгыр кучешихьван, ва гьанийис дана гьувулгара!» ³¹ Амма диде рухьура гьанийде: «Джан дух, вы мысга захьван ад и, захда ад сиене ад-ахьыд ки выды йиьи. ³² Вы шад йишин лазим и выды „йикьири“ хьур ад шу лухьзуныы, „сугури“ хьур ад ахьыгыныы».

*«Секки нукарадаа йикисдиш
къIвар иесси сакална хьыдгас»*

16 Джуды шагьрташде ГьIасара рухьура:
– Са варлы эдемияхда ай къулашды къухьды. Ми эдемияа хабарбыр леркьара, къулашды къухьние джуды мал дагул гьаьара хьур. ² Сес выгыр, ми эдемиере хулкара къулашды къухьнийдаа: «Ми шыв унбыр йиьи зас ваклаа рыхIыд? Кихьир кагьат, гьака зада, ва шууна. кабгьура айди, маа вада къухьвалды за хьывысдиш». ³ Гьа гедеэне тиние рухьура джу джуда: «Гамыгь за шыв гьаьасдий?

Иессиере зы ередаа гьаьара а. Бер йыхIыс задаа йичIеддиш, кирхьас йикисдиш. ⁴ Зас гьацIара гьамыгь шыв гьаьасди! Хьели, миние зы гвалахаала ихьийихьвна, манние джус гвалах ваьас гьыргаси». ⁵ Сес ваьара миние са-сана джуды иессиед бырдж кидбыр. Сахьуснийдаа хулкара: «Шыв бырджли йиьи изды иессиес?» – ⁶ «Веш дыкIый хIаредид», – рухьура тиние. «Ма хьума выды бырдж кид кагьат, – рухьура гьанийде къулашды къухьние, – аа сукьур, кIыбди кихьихь „ХьуцIцIур“» хьур. ⁷ Тимбыйнийдаа хулкара: «Вы шудаь бырджли йиьи?» – «Веш чивал кьирид» – рухьура тиние. «Ма хьума кагьат. Кихьяь „МыйцIыр“». ⁸ Иессиере йирзере дагулчи къухьды, тиние гьакьаллы гвалах выгыри хьур. Йиьинеки, ми дуьнйадид илсанар джвершик кидикадбишихьванды гвалахмыс лап гьакьаллыер дуруьура, йаIкваIд хьнимешихьаь ки.

⁹ За ки ваIде рухьура: ми чIирид дуьнйадид шийибырмык хьидиймар даьас чалыш диш, хьеликана, ваIде шийибыр мадишди, гьабише ваI эхиретдид хала адгьун бадаана.

¹⁰ Гьалыы цIамды кардаа умуд гьади,
гьанийыы балад кардаа ки
умуд ваьас йикиси.

Гьал цIамдаа мыхьчаIбыр гьаьаарди
гьа къухьдидаа ки умуд ваьас йикисды диш.

¹¹ Ваа дуьнйадид бына умуд ваьас
джугьIуд джигиди,

гьакьды бына ваа гьал умуд ваьаси?

¹² Ваа вырды кар умуд ваьас джугьIуд джигиди,
гьал и вада выды высды?

¹³Секки нукарадаа йикисдиш кылар иесси сакална хыдгас: са гъанийс хыгара йикиси, са — кIвалчIе; сынийдаа гъанийы умуд ваъас йикиси, тимбыйды гъание гыасаба ки гъаъасдиш.

ВаIдаа ки садана кыIунийс кыуллук ваъас йикисдиш — Аллагъас ки, тангъдис ки!

Аллагъас йикIе ад вацIара

¹⁴Гъа сиенемъд ун руъура фарисейешиш, тангабыр хыгад, — гъабише Гыасаа яхыбыр гъаъара кадгыуре.

¹⁵Амма Миние рухъура гъабише:

— ВаIс илсанашды улихъде миъминер не мисгинер кал гъадгва даъас йигара ваI, амма Аллагъас выхъды йикIе ад вацIара. Илсанашды арыди кымет гъадбыйды мевт виъи Йинчид улихъде.

¹⁶ЯхIйе-пайгъампар руъумаа, ай са Къаанун на пайгъампарар. Гъадыла хъуъ Аллагъад Пагычаалыгъаклаа ихтилат гъаъара, сиенебише гъади дуруъус замгыIат беъэре. ¹⁷Амма хIал не чIир тарг йишин минкир виъи, Къаанундик кид са гыIарф сугасдиш.

¹⁸ГыIар къариехъван къатI хышир, мадды хъараъадбыйды некаягыIахда хъаджацуд гыасаб йиъи. Сихъиргъадбыйды хъараъадние ки некаягыI гыасаба джыгыдаа и.

Девлетли не Лазар

¹⁹Ай сада пагычаагъара кал валыг лаъад девлетли. Гыуъмир ки гъанийды мысгад байрам кал виъий.

²⁰Са ки ай са кирхъаган, джан йиъидухъунды ниъидухбыр кид, — дур ки гъанийды Лазар йиъий.

Гъа девлетлиед дарвазамада лукур ай, ²¹белки устIулахъде тылымашис хаабгъуд хывад дилим джус ки сибхъуд хъур. Тылымаше ки, руъура, минийды йыхIынмыс миз вылцIарай. ²²Хъели ми кирхъаган йикъире, малаикмаше ки гыргара гъа дженнетди, сабгъура йыхды джигиди, Ибрайим-пайгъампарад бегеде. Ти девлетли ки йикъире. Килхъере гъа. ²³Джегъеллемдаа, мыкклад зулумаа, улабыр хIале гакъыд, гъанийс хырыдаа Ибрайим-пайгъампар гъабгура, бегеде ки Лазар хана. ²⁴Девлетлиере лал ваъара: «Гъай Дид, гъай Ибрайим-пайгъампар! Захда язухъ гъаъ, Лазар сигаъ, тIилиед ухъун хидик кыхIыр, изды букIамыхда хыIывхIыхъ. Шууды гыIазаб а зас ми цIе!» ²⁵Амма Ибрайим-пайгъампарара рухъура: «ЙикIыы хыгаъ, джан дух, вас дуънйады ешемиш руъуди сиене йыхды агыр ай, Лазарыс — сиене писды. Гъамыъ гъанийис миди рагыIат йишир а, вас — четин. ²⁶Гъадыла савайинди. ихъды арыди кыямат мамзил а: гъалыс-га мидаа тиниъ йыкъас йигара йиширки, йикисдиш. Я гъадаа мидиъ яхда ки гъалдаана йыкъас йикисдиш». ²⁷Девлетлиере маа рухъура: «Гъай Ибрайим-пайгъампар иди, Лазар изды дидды хала гъадаана сигаъ. ²⁸Захда дуънйады хъур шу мада. Лазара йыкъасды йыгъырмыд ихтилат гыгыхъ. Дишди гъабыр ки ми зулумбыр ад джигиди идхъуси». ²⁹Ибрайим-пайгъампарара рухъура: «Гъабишихда Мыса-пайгъампар ки а, мадды пайгъампарар ки. Хъадацухъ!»

³⁰Гъание рухъура: «Ваъ, джан Ибрайим-пайгъампар, са йикъидаа. лухъузунийы инаамиш дикиси

гъабыр, хъели гъабише тууба гъаъаси». ³¹Амма Ибраим-пайгъампарара рухура: «Гъабыр Мысахда на мадды пайгъампарашихда хъадждабцуд джигиди, сыраа лухъузунийыы ки инаамиш дикисдиш».

АгъИдиет диш!

17 Джуды шагьрташе ГъАсара рухура:
— Аа сыджыдхЫр йикисдиш,

амма себеб вишинийды диван ваъаси!

² Гъаасад гъалысна джацІад на ад джыгаа
джацІад эдеми

гунаадыы гъеч силгад име?!

Нагагъ гардана дынгы-хаталад духул ивир

дангызаа хаагъурийди гъанийс

рагъІат йиъий!

³ — Гадакъ, АгъИдиет диш!

Нагагъ выды шура нагъакъды гвалах выгъхъвна,
къЫвыхІбыр гъаъ гъанийхда. Нагагъ гъание вадаа
«хыл лювуш!» гъухъухъна, багъышлемиш гъаъ.

⁴Нагагъ гъа са йыгъа йыва нагъакъ йишир, йыва
бегеде хъиркыхъвна, выдж «икърар йиъи»
гъухъухъвна, багъышлемиш гъаъ.

Дин

⁵— Ихъды инаамишвалды бала ваъ — рухура
шагьрташе Илагъиеде.

⁶— Нагагъ ваІ са сук духъунды инаамишвалды
адбыр диъинехъун йикІе, — рухура Илагъиере, —
ваІ гъеми хукада гъухъухъвна: «Угъубкъа ва вы
гъваб ки хъуна, хъели дейрагъак кивирше» — гъа
ваІс икърар викиси.

⁷ВаІклаа гъалыхда-га ай-га йидзан ваъад я хЫб
ухІуд къул. Ва гъанийде, гъа хуйяа хъиркыыйне
«КЫбди аа сукъа улесды улес» — гъухъусиме? ⁸Бес
ва гъанийде гъухъусдишме: «Зас улесды гыгъыр,
цухърудыы сихъяъ, хъели къулухълаа лаъ луза за
улемаа не рагъамаа, хъели, сукъур, вас ки уле!» ⁹Ва
къулас сагъулбыр гъаъара сукъусдиш эхир, гъание
джу джуды гвалах лазим йиъид кал выгъыри хъур.

¹⁰ВаІ ки гъааса: ваІ гыгъыр йигад гвалахбыр
гыгъыйне, ваІ ки гыхъяъ: «Е къул духъунды кар
и, — е ихъды гвалах виъи выгъыр ад».

ЙицЫр джузанды

¹¹ГъАса, Иерусалимдыхдана йиъине, Самариядид
не Галилеядид саргъІатаала тиниъ йиъина ай.
¹²Сада, Гъа мукъІа аІбчІуд вахтинди, Гъанийды
рыкъІаІ гыдылхІаре йицЫр джузанды. Хырыда кал
луъздуър, ¹³гъабише лал ваъара:

— ГъАса Тербие вылцІад! Яхда язухъ гъаъ!

¹⁴ГъАсара, гакъыр, рухура:

— Дырых, дибирешде гахъадкъас вияъ!

Тимбыр ки дуруура, рыкъІаІ, диъине ад
джигиди, темиз хъІудире. ¹⁵Гъабишиклаа са,
хъишид гъагуйне, хъургъур, гыгъене Йинчихъде
шукур ваъара, ¹⁶ГъАсад гъилаба ирхъур, сагъулбыр
гъаъара.

Гъа йиъий самаришура.

¹⁷— Бес йицЫрси темиз хъидширдишме? —
хулкара ГъАсара. — Мадды гъучІур гъили
гъаадхЫри? ¹⁸Бес секки хъидкыырдишме Йинчихъде
шукур ваъас, са ми вырды элдиклаадынийыыла

гъайри? – ¹⁹Хъели гъанийде рухъура Гъасара: – Луза, рых, вы выды инаамишваІлуре азад гыгыр а.

Аллагъад ПагыІчаалыгъвалды мыс выкъаси

²⁰Фарисейеше Гъасадаа хулкара, мыс выкъасди Аллагъад ПагыІчаалыгъ.

– Аллагъад ПагыІчаалыгъ ливкыйне, гъа гъувгас вуръуд диш, – джываб хъывылцара Гъасара гъабишис. – ²¹Гъухъусдиш: «Мидиъ гакъ, гъа миди а», хъур, я «Ми гъавай!» хъур. Аллагъад ПагыІчаалыгъ гъамыгъ ки выхъды арыди а,

²²Джуды шагьрташе Гъасара рухъура:

– Йыкъаси йыгъ, ваІ илсанашды Духарды са йыгъ хыгаІдий рухъуд, Амма гъахъагусдиш.

²³ВаІде гъухъуси: «Мидиъ гадакъ» я «Тиниъ гадакъ!»

Ледчир, хъимедурухъ.

²⁴ЦаІай рапыр, сиене хІал ми суруула ти суруу йыкъамаа

йаІкв ибхъуд кал, – гъаасад йикиси илсанашды Дух выдж хъиркыд йыгъа!

²⁵Амма сухъде гъанийис балад гъазабыр йикиси,

ми къафлыдид илсанаше ки гъасаба гъаъасдиш.

²⁶Шууна йиъийди НухІды вахтинди, Гъааса йикиси илсанашды Духарды йыгырма ки:

²⁷ илсанаше улере, рагъара, выггис дуруъура, къари раъара ай таа ки НухІ гемиди аІбчІуд вахтинды йыкъамаа,

хъели либхъура хъед – сиене дыкыркъара.

²⁸Гъааса йиъий Лотды вахтинди ки: улере, рагъара, вылцара, лаІбшура, езере, гъаъара ай,

²⁹амма Лота Содом сабтыд йыгъа накъуды цІай на сер саІбчІура – сиене ки дыкыркъара.

³⁰Маа йикиси гъааса Илсанашды Духара выдж гъагва гыгыд йыгъа ки

³¹Выдж хылаа йишир, карбыр хала адгьдбыйды саъ саІхъІмаІбучІухъ «гъабыр лаІхъІашус» хъур Хуйе адбыйды хъумаругъ!

³²Лотды къари йикІыы харакъ! Джу джуды гъуъмир азад ваъас хъуднийе гъадид къулис ваъаси.

³³Выдж джуды къулид дерде джишидбыйды азад йикиси.

³⁴Дуъзене рухъура ваІде, гъа выше къІвар са месе дикиси – са гыргаси, са аргаси;

³⁵⁻³⁶къІвар хыдылды са рухІа дикиси – са лаІршуси, са сартаси.

Гъа гедеэне шагьрташе хулкара ГъанийдааІ:

³⁷– Гъили кал йикиси гъа, Илагъи?

– Къаджирмар джандакаа ягъмиш йикиси, – рухъура Гъасара.

Къади не хиндадый

18 Гъасара гъабишис са ихтилат гъаъара, гъабишис гъацІын бадаана, мысга дугъабыр гъаъара, джваІр джудаа хиджиидхъун бадаана.

²– Ай са шегъерди диван ваъад къади, гъанийис я Йинчыыла гичІед диший, я илсанашыыла рыхъІ руъуд диший. ³Ай гъа шегъерди са хиндадый ки, мыс-га гъанийхда руръура, рухъуд: «Зас гъакъ гъаъас куъмег гъаъ, ихъды гъаджетед къатІлаама гъа!» ⁴Гъа балад гедеэне рази джишир ай, хъели рухъура джу джуда: «Зас Йинчыыла гиджичІенехъунки, зас илсанашыыла рыхъІ ки джугъІунехъунки, ⁵ми хиндадый хъІахъІраабчІуд диш. Гъаъаси гъанийды къатІлаама, маа хъиджиркъыр, заа йыгъ хъыджыгын бадаана ки».

⁶ВаІс ун ама, шыв рухъура, ади ми рыхъІ адишды къадиере? – рухъура Илагъиере. – ⁷Бес Йинчире джуды сур хакъыдбишды сур хакъасдишме, йыгъа ки выше ки джухъде дилегбыр гъаъара ад? Бес Гъание ыхъаІ гъаъасиме? ⁸Рухъура ваІде: Гъанийды диван гъакъды на кІыбди викиси. Амма илсанашды Духарда, выдж накъудыы хъиркъыйне, гъаасад инаамишвалды ыхъывгасимихъ?

Фарисей не налугбыр ягъмиш гъаъад эдеми

⁹Выдж джуды мисгинвалыы разидбишде не маддыбыр гъІасаба джадаъадбишде Гъасара мисед ихтилат гъухъури;

¹⁰– КъІвар эдеми дуруъура Йинчид Хала куб ваъас. Са фарисей ий, са – налуг ягъмиш гъаъад.

¹¹Фарисейере, лузур, мисе рухъура ай джу джуклаана: «Джан Йиниш, сагъул вас зы маддыбыр каалды дишдидыхъаъ – сырыхчи, нагъакъды, чуъруькчи, чІилис гъеми кире ягъмиш гъаъанийк киджикадыхъаъ. ¹²За гъІафтидыы кыІуне сив халкъара, гъараа аъ руъуд ризкъыд йицІыбхъусды пай гебтІва ваъара». ¹³Кире ягъмиш гъаъаднийе, хырыда кал лузур, улабыр ки хІалихда лийес джишир, джу джуды мыхыр ветере, рухъура ай: «Гъай Йиниш, зак гунаабыр бала ки, заала хыл луъвуш!» ¹⁴Рухъура ваІде: гъа хъІугъІуси хала Йинчис гирамиг йишир, фарисей ваъ.

Гъис хъуйне, гъІар выдж лаъ гъаъас хъур
хъичІирхъыр ад
саъ йикиси,
выдж саъ гъаъад лаъ йикиси.

¹⁵ГъІасад бегеде дыгыргыра кІаъды хынимер, Гъа гъабишик кийкъын бадаана. МутагъІлимеше гъабыр гъаъ эхъедере чалыш дуруъура. ¹⁶ГъІасара, хынимер бегеде сес выгыр, рухъура:

– Дыкъыхъ захда хынимер, гъабишис рахъІ гъигъе мываъ. Йинчид ПагъІчаалыгъ гъабыр каалдыбишисды виъи. ¹⁷Рухъура ваІде, гъал Йинчид ПагъІчаалыгъ, гъабыр кал, йикІе уджувгъурди, гъа гъади агъусдиш.

Мыс-гад гъІуьмир

¹⁸Са дур ад эдемиере хулкара ГъІасадаа:

– РагъІим ад МагъІалим! Шыв гыгыр йигара за, мыс-гад гъІуьмир ывгын бадаана?

¹⁹ – Гыс ва захда рагыИм ад рухура? – хулкара Гыасара, – гыалыхдана адиш рагыИм, Йинчыла гыайри. ²⁰ Гыанийды васи вас вацлара: нежгыИ ад месис иянат маъ, дыкыркыа мадаъ, дагулды маъ, мыхычаИбаИс шигьидне лумабуз, дидды на нинды гыуърмет хывакъ.

²¹ – Зы хыных гедаяхуъ гыаса гыаад и, – джываб вылцлара тиние Гыасас. ²² Гыасара, гыадид ун йишийне, рухура:

– Вас са кар кам и. Вахда ад сиене масак выр, касибешис гетIва гыа. Гыа гедее не вы хIале варлы йикиси. Хъели йиркыыр, Захда хъуна йирхъа.

²³ Амма тинийис гыаммыд ун йишийне, хаджалат руура: гыа лап бала ад варлы йиый.

²⁴ Гыасара, гыанийис хаджалат йишид гыагуине, рухура:

²⁵ – Шудаъ четин йиыиди гакъ варлына Йинчид ПагыIчаалыгъа аIчIус! Деве рубадая хуъ сивигас рагыIат йиыи, варлы Аллагъад ПагыIчаалыгъа аIчIусдыхъаъ.

²⁶ – Бес гыаса иди, гыалдая азад йикис руура? – хулкара хъадабцудбише Гыасадаа.

²⁷ – Илсанашдаа ляджагыIудбыйды Аллагъадаа лягыIуре, – джываб хывылцлара Гыасара.

²⁸ – Е, хуыне, яхда аддухъундыбыр сатыр, выды джыбра диыи, – рухура гыа гедее не Петрара.

²⁹ – Дуъзене рухура ваIде, – хури Гыасара, – гыIар – хал, я къари, я шубаI, я дид-нин, я хыномер – Аллагъад ПагыIчаалыгъ бадаана сатыднийис ³⁰ мибыйды девире гыадыхъаъ бала выси, мирдждбыйды девире – ладжваалтIвад гыуърмир.

***Гыасара маа выдъж йикьидиклаа
ихтилат гыаъара***

³¹ ЦыкыIвар са суруу сес выгыр, Гыасара рухура гыабишде:

– Гыамыгъ йаI-ваI Иерусалимди диыина а, гыади пайгъампараше илсанашды Духарыклаа кихыир адухъундыбыр кыулуу йыкыаси. ³² Гыа кафирешды хыле выси, Гыанийклаа иянатбыр гыаъаси, себыр гыаъаси Гыанийхда, Гыанийыы ту лаъаси, ³³ гыивхыиси Гыанийс, хъели йикъе гыаъаси. Амма хыбыдхъусды йыгъа Гыа сыраа лухъузаси.

³⁴ Гыабыр амма Гыанийды чIилмыхъде гедкыырдиш. Гыанийды чIилмыд натыдже гыабишис ачых виширдиш, шивди Гыасара гыухъуд, – гыабыр гедкыырдиш.

Гыасара быркыIыд хъаъара

³⁵ Гыаса Иерусалимдиди лийкъад гедее не, рыкыIыде са быркыI гий, кирхъара ад. ³⁶ Бейдаа хуъ илсанашды кIабал виыид ун йишир, гыанийе хулкара, шивди гыгыр ад. ³⁷ Гыанийде рухура: «Гыа бейдаа хуъ йиыид Назарый Гыаса йиыи» хур. ³⁸ Гыа лал ваъара кугъIуре:

– Гыаса, Давыдды дух, захда язухъ гыаъ!

³⁹ Хура гидбыр гыа гиихъе гыаъас чалыш дишинире, руурдиш. Тиние маабыйды гыигъене рухура:

– Давыдды дух, захда язухъ гыаъ!

⁴⁰ Гыасара, лузур, быркыIыд бегеде сес ваъара. Бегеде йиркыыйне, Гыасара хулкара быркыIадаа:

⁴¹— Шиви За вы бадаана гыгыр йигад? Вас шиви йигад?

— Илагы, маа гьагус! — рухура тиние.

⁴²— Вас гьагуси маа! Вас выды инаамишваЛиклаа куьмег йишир а, — рухура Гьасара.

⁴³БыркыИнийис гьади мадана гьахьабгура, хьели гьа ки Гьасад джыбра хьуна руура, Йинчихьде шукур ваъара. Гьа гвалах гьувгуд сиенебише Йинчихьде шукур ваъара, Гьанийды гьайбатаа гьаламат гьаъара.

Гьаса на ЗагыИй

19 Иерихонди аІчІур, Гьаса кучимаа хьуь йирхьара ай. ²Гьа шегьерди ай са «ЗагыИй» хьур эдеми, варлы, кире ягьмиш гьаьадбишды кьухьды, ³Гьанийис гьасса йигара ай Гьасахда гакъас, гьа шууды йиьиди, амма джишир ай гьарасатмыклаа, гьис хьуйне, гьа буйес джыкды йиьий. ⁴Гьа гедезне гьа, Гьасахда гакъас хьур, улихьде кал гаІчІур, хукаа лаІбчІура, «аала хьуь Гьаса йиьиди гакъас» хьур. ⁵Гьасара, гьа джигиди лийкьыйне, улабыр лаь летІир, рухура:

— ЗагыИй, кыбди саь сихьийиь! Зы гьиигьа выды хала йыкьаси.

⁶Ти телесыхана саь саІхьІачІур, хьыхьыр, шадана Гьаса хала гьргара. ⁷Гьа кар гьагуйне, сиенебишис хьІал либкьыр, рухура:

— Гьааса нагьакьды эдемиед хала ки руьуд име?!

⁸ЗагыИй Илагьиед уликлаа лаь лузур, рухура:

— Илагы, кьин гьаъара за: изды халды-малдид кьатІ за касибешис гетІва гьаъаси, гьалдаа за

артухды лаІшур ади, гьанийис юкьа хылис артухана хьывыси,

⁹— Гьиигьа ми хала азадвалды йибкьыр а, — рухура Гьасара, — Гьа ки бес Ибрайим-пайгьампарад дух дишме? ¹⁰Илсанашды Дух, хьуйне, йиркьыр ад йиьи сугур адбыйды гьахьагур, айлуьг хьаъас хьур.

Анийис мааки выси

¹¹Гьадид ун йишидбишис Гьасара ихтилат гьаъара. Гьабыр гьамыь Иерусалимдид бегеде ледкьыр ай, гьадыла гьабишис Аллагьад ПагыІчаалыгь, ыхьаІ джыгыр, магьІлим викисды кал гьагур ай. ¹²Гьасара рухура:

— Са вазир руура мадды улкиди пагыІчаагьад тахаа джуды ихтиярбыр парчим гьаъаси хьур, хьели хьикьасна. ¹³Сес ваъара гьание джуды бегеде йицІды кьулахда, вылцІара гьабише йицІыб танга, мисе гьухьур: «Зы адишди йыкьамаа гьабыр ишлемиш гьаь». ¹⁴Илсанашис гьа кІваІче йиьий, гьабише гьанийды джыбра сидилгара векилер «Ес гьа ихьды ПагыІчаа йишир йигаардиш» гьухьус. ¹⁵ПагыІчаагьад тах ывгыр, хьургьур, хьиркьыйне, гьание сес ваъас вылцІара джуды бегеде кьулар, джу шийибыр выд, гьацІара гьаъас, шудаьды шийи тимбише кьазамиш гьыгырди джуды шийимыхьван. ¹⁶Сахьусдыние йиркьыр, рухура: «Джан иесси, выды кьизилед манутара зас йицІыб манут кьазамиш выгыри» — ¹⁷«Аферин, вы йыхды кьул йиьи, — рухура гьанийде пагыІчаагьара. — Ваа цІамдыдаа умуд ваъас руьуд, за выды хылихьде вылцІара йицІыб шегьер». ¹⁸КьІваІрхьусдынийе,

йиркыыр, рухура: «Выды кызилед манутара зас хуб манут уу хывгыри». – ¹⁹«Вы ки худды шегьердид кбухьды гьабара», – рухура гьанийде пагычаагьара. ²⁰Хьыбырхьусдынийе йиркыыр, рухура: «Джан иесси, ма хума выды кызил. За гьа ялыхьа арка гьыгыр, ухлури, ²¹ваала гичинире. Вы залым эдеми йиы: сиджихьид джигидаа лабшура ва, джезид джигидаа еш гьабара». ²²Пагычаагьара рухура гьанийде: «Ва выды диван выгыр а, езид кьул! Вас гьацарай, зы залым йиыид, сиджихьидаа лабшуд, джезидаа еш гьабад, ²³Бес ва изды шийибыр гьис гьалдага бырджере гьадаана джывыд, белки гьиигьа зас цамдыбыр гьадаана уу гьана хьлугьлудий». ²⁴Хьели пагычаагьара рухура нукарашде: «Люхьлувуш гьанийдаа гьа иьизилед манут, йицлыб кызилед манут хаднийде хьиви», – ²⁵«Гьай иесси, – рухура тимбише, – бес гьанийде йицлыб манут хана ки адишме?!» – «²⁶За рухура ваде: анийис маа выси, адишнийдаа хад ки хлаашуси. ²⁷Изды душманар, хьуйне, зы Пагычааваале джыгадбыр, миди дака, зы ки гине дар-агдаджаа деъ».

Гьаса Иерусалимды йыркыдиклаа

²⁸Ми ихтилат гьыгыр, Гьаса Иерусалимдыхдана рыкьла ахьлагьуре. ²⁹Гьабыр Вифагидид не Вифаниедид бегеде хад гедеэне, Елеон хур дур гьад банада ледкьыйне, Гьасара сидилгара кьвар мутагьлим, ³⁰гьабишыы тапширмиш гьыгыр:

– Ти суруу гид мукьла дырых. Мукьлук кадгьлуд джигидаа ваис гьувгаси мукьды йымаЛ,

хакылык кид, гьадыы гьала вышне лацлур адиш. ³¹Кеэпир, миди вака. Гьалга худкухьна, гьидис кеэвельэд виы хур, гьихьяъ: «Гьа Илагьиес лазим виы».

³²Мутагьлимер дыхьыр, гьухуд кал ывылгара йымаЛ. ³³Гьабише хьвалнчI кеэвильэд гедеэне, иессийше хулкара мутагьлимешдаа: «ВаI гьидис кеэвилгэре ад виы ихьды хьвалнчI?» ³⁴Амма тимбише рухура: «Гьа Илагьиес лазим виы». ³⁵Йибкыыр гьабише хьвалнчI, сыгыр гьадыы джухьды чухуйбыр, Гьаса уу лабгура гьадыы. ³⁶Гьа йиыина ай, джвер джухьды валыг гьадид рыкьла саъара ай.

³⁷Гьа Елеон-банаала саъ хьлудид джигиди лийкьыйне, сиене мутагьлимешды кIабал кувгьуре йинчихьде шукур ваъара, джвершис гьагуд гьаламатмышьяъ, ³⁸мисе рухура:

– Шукур викий Аллагдад дур хакыыр
рыкьла ацлур ад Пагычаагьас!

Вас хIале салам,
Вас хIалма ашгарвалды!

³⁹КIабалак кид фарисейеше рухура Гьанийде:
– Магьалим, гиидхье даъ выды мутагьлимер.

⁴⁰– Инаамиш диш, нагагь гьабыр гиидхьихьвна,
духлымар гьалгаси, – рухура Гьание.

Иерусалимдыхдад хул

⁴¹⁻⁴²Гьабыр Иерусалимдид бегеде ледкьыйне, шегьер гьувгуйне, Гьасара. гьадыхда ешел ваъара:

– Угь! Джан шегьер, эгер гьиигьа гьадаана

вас ки гьувгурийди архыйинваИлихда виъид
рахъИ!

Амма гьамыгъ гьа рахъИ выды улабырмыс
гьувургара адиш.

⁴³ Йыкъаси са йыгъ, вы душманаше джухьды
йыкъаИ ивир ад,
ара ивир, вы на выды илсанар накьудид уу
суруула тарг даъаси,

⁴⁴ выды духул духлаа гьабтасдиш –
сиене гьаасад гуджбыр ки, гьа йыгъбыр ки
ваа йыкъаси
вас вахтинди Йинчире вас гьувга выгъыд
азадваИлид рахъИ
гьуджувгудыыла.

ГьИаса Йинчид Хала руъура

⁴⁵ Илагьиед хала аИчIур, ГьИаса савдагарар гьаъ
йидилгара кагъIуре, ⁴⁶ мисе рухьура гьабишде:

– Диндид дахьвдарак кини и:
«Изды хал кубад хал йикиси»,
ваИ, хьуйне, гьадиклаа хъачахашды кIухма
гьыгыр а!

⁴⁷ ГьИасара Йинчид Хала гьIар йыгъа хIаар
даъарай. Сахьусды дибирешиш, Диндид
магьИалимешис, мадды дур-ун ад илсанашис
гьанийды кьулис ваъас йигара ай. ⁴⁸ Амма гьабишиш
шууна гьанийик кетесди джацIыр ай, гьис хьуйне,
гьIар йыгъа Гьанийихьван халкъ ай, тIекьикьедыы
ки Гьа са выдж саджатыр, Гьанийды гьIар чIел
йикIыы хывылкъара.

Гьал и ГьИасас ихтияр выд

20 Эхир са йыгъа, ГьИасара Илагьиед хала илсанар
хIаар даъара ад гедеэне, гьабишиш Шадды
Хабар вылцIара, дуруъура Гьанийды бегеде Сахьусды
дибирер не Диндид магьИалимер агъсакъалар ки
хьуна. ² Гьабише хулкара:

– Гьихъягъ-гва еде, Ва шыв ихтияр ана гьааса
гьаъара? Гьал выд виъи вас ихтияр?

³– За ки выси ваIс са суал, – рухьура ГьИасара, –
ваИ ки зас джываб виягъ. ⁴ ЯхIйе-пайгъампарад хьед
гьIыйхIын гьалдаады йиъий? ХIалире выд ихтияр
виъиме, дишди илсанаше?

⁵ Амма гьабишды гьIаджетбыр руъура са-сынийхьван:
«Нагагъ е „ХIаИлире“ гьухьухьна, гьание худкаси:
„Бес ваI гьис гьанийыы инаамиш джидшид?“ хьур.
⁶ Нагагъ е „Илсанаше“ гьухьухьна, сиенебише яа
къат сийтеси, гьис хьуйне, гьабыр инаамиш диъи
„ЯхIйе пайгъампар йиъий“ хьур». ⁷ Хьели гьабише
Гьанийде рухьура, джвершиш гьацIаардиш хьур,
гьалдаады йиъиди.

⁸– Ид гедеэне, за ки гьухьусдиш, шыв ихтияр
ана За гьааса гьаъаарди, – рухьура ГьИасара.

ТIымлымыд багъдид иесси не багъманчиер

⁹ Хьели ГьИаса халкъдис мисед ихтилат гьаъара
кагъIуре:

– Кивилхьере са эдемиере тIымыл,
вылцIара хьели тIымлад багъ багъманчийше,
выдж балад геде руъура вырды уьлкиди
ешемеш йикис.

- ¹⁰ ТЫмыл ягъмиш гъаъад вахт йибкыйне,
силгара гъание багъманчийшихда джуды къул
тЫмлад багъдаа йишид руузи лаШус.
Амма багъманчийше етере къул, шешине ки
хахъдишне сихългара.
- ¹¹ Хъели тиние мадды къул силгара.
Ти ки, етир, бейъабыр гыгъыр, йихългара,
шешин джывыр.
- ¹² Иессиере силгара хьибырхъусды къул, маа,
Ти ки йыхЫнед къул гыгъыр,
гъаъ хахъаабгъура.
- ¹³ Рухъура гъа гедее не тЫмлад багъдид
иессиере:
«За шыв гъаъасдий? Сигас-гва изды
гирамигды дух,
белки хъели рыхЪ руъуд».
- ¹⁴ Амма багъманчийше, гъа гъагуйне,
са-сынйиде рухъура:
«Ми гъанийды быныды гъаргасды варис
йиЪи!
Дыкъа гъа йыхЫс! Сиене бына ес викисий!»
- ¹⁵ Гъаъ хахъаагъур ти багъдаа, рыхЫре.
Гъамыгъ шыв гъаъаси гъабишис тЫмлад
багъдид иессиере?
- ¹⁶ Гъа хъургъур хъиркъыр, багъманчиер
дар-агъаджаа деъэси,
тЫмлад багъ ки маддыбишде выси.
— Йинчире хырыда гыгъыхъ! —
рухъура хъадабцудбише.
- ¹⁷ Гъасара, гъабишыла улабыр эгъджетИр,
хулкара:

- Бес гъааса иди, Диндид дахъвдарак кид ми
чИлмыд натыдже шиви:
«Устараше хъуъ хуувгъуд духлаклаа вытыд
духул вишири?»
- ¹⁸ Гъар гъадыхда хъура хъыхЫднийдаа эбир ваъаси,
гъалыы гъа духул сывхЫрди, ричеси.

*«Пагъчаагъад пагъчаагъда хъивияъ,
Йинчид — Йинчиде»*

- ¹⁹ Диндид магъАалимешис не сахъусды дибирешис
хакъас йигара руъура ГъАаса, ихтилат джвершиклаады
йиЪид гедкъыр, амма илсанашыла гичИ хывыркъара.
- ²⁰ Гъадыыла гъабыр ГъАасаа ул гъана ваъара
кадгЪуре, сидилгара гъанийхда уджагълийшик
кидикад каалды илсанар, Гъа чИрид шыв-га
рухъура хакъас руъуд хъур. Хъеликана «Гъа
Рим-шегъердид пагъчаахда суд ваъас» выси хъур.
- ²¹ Тимбише хулкара ГъАасадаа:
— МагъАалим, ес гъацАара выды чЕлбыр ки выды
мутагъАлимер ки гъакъ диЪид, ва гъалысна къул аа
джаваъад, дуъзене, ачыхана хАар даъад, Йиниш
бадаана шууна ешемиш дишин лазим йиЪиди.
- ²² Гъихъяъ еде, е Римдид пагъчаагъас налуг вын
лазим йиЪиме, дишме?
- ²³ ГъАаса гийкъара гъабишды нагъакъды фикирдихъде,
рухъура гъабишде:
- ²⁴ — Гъувга ваъ зас танга. Гъалды шикил не дур гъа
гъадыы? — ²⁵ Римдид пагъчаагъад, — рухъура тимбише.
— Ид гедее не, Римдид пагъчаагъад пагъчаагъда
хъивияъ, Йинчид — Йинчиде, — джываб хъывылцАара
ГъАасара.

²⁶ Руьурдиш гьабишдаа илсанашды улихьде Гьанийдаа шыв-га чЕл эгьепЕс, хиибхур кар гыгыхьвна. Гьанийды джывабаа гьАламат йишир, гьабыр гихьдиилхьере.

Йывды шуд кьари

²⁷ Гьанийды бегеде дуруьура са шумур иди садукьыйер (гьабыр илсанада ил ахьагьуныы инаамиш дичЕэр диший), вылцАра гьабише ГьАсас мисед суал:

²⁸ – МагьАлим, Мыса-пайгьампарара Кьаанундик ес мисе кихьир ай: нагагь гьалды-га кьари гид шу велед джившир йикьихьвна, тимбыйды шура лаАхьАршуй гьанийды кьари, хьели йишид веледбыр шудбырна гьАсаб гыгыхь. Бес ми ихтилатак шыв гьаьаси: ²⁹ ай-адиший йывыр шу. Сахьусды, кьари рыгьыр, хьнимер джидшир, йикьири. ³⁰⁻³¹ Гьанийды кьари хьараьара кьАвархьусдыние, хьибьрхьусдыние, гьааса, гьааса сиенебише, амма секкинийис велед вуруьурдиш. ³² Хьели рикьире хьыдылды ки. ³³ Эхир-кьияматаала хьуь гьа хьыдылды гьилнийды кьари гьАсаб рикиси? Бес гьа йывдысинды шуд кьари ришир ай эхир!

³⁴ – Ми девирдид сиенебише кьари ки раьара, выгглиц ки дуруьура, – джываб хьывылцАра ГьАсара. – ³⁵ Амма сыраа лухьуьздес лейихдыбырна гьАсаб даьасдыбишдаа на выкьасды девирди ешемиш дикисдыбишдаа я кьари раьас йикисдиш, я выгглиц дуруьус. ³⁶ Гьабишдаа маа дыкьыркьас ки хьикисдиш, малаикмар кал дикиси. Гьабыр

Йинчид хьнимер дуруьура, гьис хьуйне, Гьание луьзде хьадаьаси гьабыр сырымаа. ³⁷ Сыраа лухьуьздедиклаа хьуйне Мыса-пайгьампарара джу гьаьад гьулхьвад кулуруклаады ихтилатак кий. Гьади гьание Йиниш Ибраимды ки, Исакьды ки, Якьубды ки Йиниш йиьи рухьура. ³⁸ Амма Йиниш дыркьыбишды Йиниш диш, Гьа сагьдыбишды Йиниш йиьи. Гьанийды улихьде сиене сагь диьи.

³⁹ Хьели Диндид магьАлимеше рухьура:

– Ва йыхана рухьура, магьАлим.

⁴⁰ Маа гьадыыла хьуь гьалдаана шыв-га хухьудкас руьурдиший гьанийдаа.

Мусуд на Давыд-пайгьампар

⁴¹ ГьАсара рухьура гьабишде:

– Шыв хьур рухьура илсанаше «Мусуд Давыдды куьлфет» виьи хьур? ⁴² Давыда джу бес рухьурдишме джуды нагьАнимаа:

Алагьара гьухьури изды Илагьиеде:

Изды гьАрчед хьлыы сукьа,

⁴³ Таа За выды душманар

Выды мыкАмышьде гедемаа».

⁴⁴ Гьын, гадакь, Давыд-пайгьампарара Гьанийхда «Илагьи» рухьура, Бес шууна и Гьа гьанийды хьыдыл руьуд?

«Диндид магьАлимешыыла АгьАдиет диш!»

⁴⁵ Илсанар сиене джухда хьадабцуд гедеэне, ГьАсара рухьура джуды мутагьАлимешде:

⁴⁶ – ХуляхАды валыг лаьад

Диндид магъАлимешыыла агъДиет диш,
 гъабишис джвершис гимима гъУърмет выгыр
 йигара,
 синагогама гъабыр сыдылкъАре
 сахъусды еримы,
 туймык ки гъабыр йыхды джигима дуруъура.

⁴⁷ Гъабише и хиндадыймашды хъыв улере ад,
 хъели дугъАбыр хъаъара!
 Гъабишды диван лап юкыды викиси!

Гъарсынид къадар

21 Гъасас, гакъыйне, ад-ахъыдбыр гъадубгура,
 гъарсыд садакъабыр силхъере ад. ²Гъарубгура
 Гъанийс хиндадый ки, гъывырсыр къАваб шийи
 сивилхъере ад, ³хъели рухъура Гъание:

⁴— Инаамиш диш, гъеми хиндадыйере
 сиенебишихъаъ бала выри гъарсыр ад. Мадды
 сиенебише лилхъере ай артухды, гъание, хъуйне,
 гъаасад касибере, ридж ешемиш риъидухъунды
 сиене гъарсыр а.

Диндыы гъигъе диш!

⁵Аа-уу гидбыр Йинчид Халыклаа далгара
 каАчуйне, шудаъ бытАрад духлаклаа гыгыр ади
 гъа, шудаъ багъад карбыр гъадис гъарсыр ади
 садакъадисне, Гъасара рухъура:

⁶— ВаАс гъааса бытАраана гъабгуд сиене лука
 гъаъаси, Йыкъаси йыгъ, миди духул духлаа
 гъаджабгасды.

«Выхъды къулуула са чАар ки сипАесдиш!»

⁷— МагъАлим, мыс йикиси гъааса? — хулкара
 ГъАсадаа. — Ес гъидыыла гъаАаси, гъа кар бейде
 йиъид? Шыв лышан йикиси?

⁸— Гадакъ, ваА адарца даъас мылвыцА, — рухъура
 ГъАсара.

— Баладбыр дыкъаси изды дур хакъыр.
 Гъухъуси: «Гъа ми зы йиъиА», «Вахт ливкъыр а»
 МадугъА гъабишихда хъуна!

⁹ ДагъАви, къал ад хабар вишийне,
 ГичА мырвыхА.

Суъхъде гъааса йишир йигара,
 амма аахир гъааса кАыбди выкъасдиш.

¹⁰ Хъели ГъАсара рухъура гъабише:
 — Халкъ мадды халкъдыды вуруъуси,
 пагъАчаалыгъ мадды пагъАчаалыгъахъван
 киджибхъаси,

¹¹ эккед лыкъынбыр ситАеси,
 гаАш либхъуси, гъабаъад эзер идхъуси.
 ХАлмаа мыкълад гъАламатбыр гъагваси.

¹² Амма гъаасад гвалахбыр руъумаа ваА илсанаше
 хадылкъара дикиси, дустах даъара,
 джыбра ана,
 синагогама диван ваъара, дустахма эдеси,
 ваА пагъАчаагъашды на кАйсарашды бегеде
 дыгыргаси
 Зы сеbeb вишир.

¹³ Гъа ваАс Изды шигъидерне луъздесды
 вахт виъи.

¹⁴ Гъигъене йикАы хакъаъ:

- Шууна гьамма выхьды кьул эгъепесди улихьде
мадана фикир мываъ.
- 15 За ваІс гьассад миз не гьакьал выси, —
гьалдаана выхьды
уликлаа лаъ луьздес йикисдиш,
выхьды хьураа лаъ лужас са душманадаа ки
йикисдиш.
- 16 Дидабаше не шубаІше ки кине ваІ йыдылхІаре
дикиси,
бейдедбише ки, хьдиймаше ки.
ВаІклаа са-садбыр йыдхІыси.
- 17 Сиенебишис ваІ Изды бадаана негъ дикиси.
- 18 Амма выхьды кьулуула са чІар ки сипесдиш.
- 19 Гьигъе диш — ваІ выхьды кьул
кьІаряа эгъепеси.

Иерусалим шувна валхурди

- 20 Иерусалимдид аа-уу гид эскерер гьадгуйне,
гьацІара йиш: шегъер вай-виран ваъасды вахт
бегеде виъи.
- 21 Гьа гедее не Иудеяди адбыр банымы дахыхъ;
Иерусалимди адбыр кЫбди араа гьаъ аГьІачІухъ,
Иерусалимдид аа-уу гидбыр аъ шегъерди
ахъІмадугъІуй.
- 22 Гьис хьуйне, джываб ягъІад вахт йибкьыр а,
Диндид дахьвдарак кидбыр сиене кьулуу
йыкьасды вахт йибкьыр а.
- 23 Гьа гедее не ухъне кидбишы на тІитІ
кывылцІадбишы йыгъбыр йыкьаси!
Эккед кьам на зулумбыр йыкьаси ми накьуды,
Йинчид завх сибхьуси ми халкьды:

- 24 са-садбыр туруд кІеъэлы дыкьыркьаси,
маддыбыр, лыкІра кал, мадды улькема
дыгыргаси.
Кафиреше луьвшуси Иерусалим,
таа ки джухьды вахт ладжваалтІамаа.

Илсанашды Дух йыркьын

- 25 Виргьи на вазыры на хІадиймы мыкьлад
лышанбыр йикиси
накьуды гьад илсанашды йикІбыр
тІулкьара йикиси
дейрагъаа гьад лепебыр гьагуйне, дейрагъад
сесед ун йишийне.
- 26 Илсан ил киидхьур сатІаси гичІ йывхІыр
дуьнйады руъура ад гвалахбыр гьагуйне.
Гьис хьуйне, хІал кьалкьаси.
- 27 Гьа гедее не гьагуси:
Илсанашды Дух йиъина а гьблиыла хьуъ,
кьуует не кьухьды ашгарвалды хана.
- 28 Гьа гвалахбыр руъура калчІуйне,
Кьул лаъ кеэпІе, йыкьІ дуьз гьаъ
Азадвалды бейде виъи!

Инжиред хук

- 29 ГьІасара гьабишис мисед ихтилат гьаъара:
Гадакъ инжиред не мадды хукумышда.
- 30 Гьаммыра кьурукъ гьаъад вахтинди гадкьыйне
ваІс гьІылд бегеде йиъид гьацІара руъура.
- 31 Миди ки гьааса:
Гьа гвалахбыр руъура калчІуйне,
гьацІ, Аллагъад ПагыІчаалыгъ бегеде виъи.

³² Рухьура ваде, мибыйды арха угъIувчIусмаа ми чIел игъибкьаси.

³³ ХIал не чIир хьаIл саджабтыр тарг йикиси, Амма Изды чIел игъджибкьыр абгасдиш.

³⁴ Иди гадакъ, дугъуьргъере, дирхъара, рагъара, кенчи гвалахмыра выхьды йикIбыр юкьIа маъ. Вахт ливкьыйне, ваI гъIазырана адгын бадаана. ³⁵ ЧIаIнкI кал йикиси гъа йыгъ сиене дуйнадыды гъад духъундыбишис. ³⁶ Некъиде хиджидхур, мыс-га куб ваъ, дугъIабыр гъаъ ваIс гъа амзырмаа хуь аIгъIачIус ягыI гъийкьын бадаана, Илсанашды духарды улихьде луьздес йишин бадаана.

³⁷ Йыгдаыхъаъ ГъIасара Илагъиед хала хIаар даъарай, нахI руьуд гедеэне йыхьыр, выш Елеон хур дур гъад банаа лиерей. ³⁸ Сиене халкъ йаIкв къатI йишир мадана Илагъиед хала вуруьурай, Гъанийхда хъавацус хур.

Иблисед не Иудад меслагъIат

22 Калды Гундзмыд байрам бегеде виьий, гъадид дур Пасха йиьий. ² Сахусды дибирешис не Диндид магъIалимешис ГъIасад къулис ваъас йигара ай, амма илсанашыыла гичIерей. ³ Гъа гедеэне Иблис увгъIуре ЦыкьIуннийклаа сынийде «Иуда Искарот» хур лакъаб гъад. ⁴ Ти йиркьыр сахусды дибирешихда на Йинчид Халды къаривылашихда, гъабишихъван меслагъIат гъаъара, шууна джу ГъIаса хакъас куьмег гъаъасди. ⁵ Тимбыр шад дишир, «шийибыр выс» хур минийс чIел вылцIара. ⁶ Иуда рази йишир, илсанашис хабар дживикисне, Гъа масак высды йыхды мизан гъувургара.

ГъIаса на шагьртар цухърудыхда сыдыбкьIыре

⁷ Руьура Калды Гундзмыд байрамад йыгъ, гъа йыгъа садакъадис гъывырсыр гел вуругад гъIадат йиьий. ⁸ ГъIасара сидилгара Петр на Янан, гъабишыы тапширмиш гыгъыр:

– Дыхьыр, ес байрамад тIиз гъIазыр гъаъ.

⁹ – Вас гъили гъIазыр гыгъыр йигара е тIиз? – хулкара тимбише.

¹⁰ – Аъ шегъерди аIчIуйне, выхьды рыкьIа гыхIыси са эдеми гъанийде хана викиси хъед ад гыбытIый, – рухьура ГъIасара. – Гъанийхда хъуна дырых гъа аъ аIчIусды халыы йыкъамаъ. ¹¹ Халды иессиеде ваI гыхьхъаъ: «МагъIалимере хулкара а вадаа: „Гъили а хал, Задаа на мутагъIлимешдаа гундз вуьулес йикисды?“» ¹² Гъание ваIс джиле чIыхнад туьли гид хал гъагва гъаъаси, къухьды тыв. Гъади гъIазыр гъаъ.

¹³ Тимбыр дыхьыр, сиене Гъанийе рухьуд кал алгара. ГъIазыр гъаъара гъади гундзмыд садакъа – тIиз. ¹⁴ Вахт йибкьыйне, ГъIаса на шагьртар сыдыбкьIыре цухърудыхда.

¹⁵ – Шудаъ йигарай Зас гъеми гундз ваIхъван вуьулес изды гъIазьетбыр каIбчIумаъ! – рухьура гъабишде ГъIасара. – ¹⁶ Рухьура ваде, За гъа вуьулесдиш, гъа Аллагъад ПагъIчаалыгъа къуле вуруьумаъ.

¹⁷ Лювшур джем, шукур ваъад дугъIа ки кыле гыгъыр, Гъание рухьура:

¹⁸ – Ма, ловуш джем, чыхыр ваIс пай гъаъ. Рухьура ваде: мидыыла хуь Задаа чыхыр хъарагъас

хъикисдиш – таа ки Аллагъад Пагычаалыгъ
вурьумаа.

¹⁹ Лювшур хъыв, къатI выгыр, шукур выгыр,
гъабишде вылцIара, мисе рухъура:

– Ми Изды джан йиъи, ваI бадаана вылцIара ад.
Зы йикIыы хакъыр, мисе гъаъ.

²⁰ Гъааса Гъание улесды люъудыыла хъуъ Гъание
гъабишде чахыр ад джем ки вылцIара:

– Ми джем Цинды Ара хавалды виъи ваI
бадаана сувгъIуре ад Изды эбирехъван гъигъе
выгыр ад.

²¹ Амма мидиъ гадакъ! Зы масак выснийды хыл
Изды хылихъван са устIулаа гъа! ²² Ий, Илсанашды
Духарыы Джус Аллагъара кихидбыйдыбыр сиене
къулуу йидкъын лазим йиъи. Амма Гъа масак
вынийды джуды гъаюхъ йиъи!

²³ Тимбише сыние сынийдаа хулкара, вышди Гъа
масак выс гъилыы гъад.

Выш къухъдына гъIасаб гъыгыр йыгара

²⁴ Мутагылимешды арыди гъIаджет руъура,
джвершиклаа выш ти къухъдына гъIасаб руъурди.

²⁵ Амма ГъIасара рухъура гъабишде:

– Кафирешды пагычаагъаше йиъи джухъды
халкъдид къул хывыркъад, гъабишды къухъдыбише
йиъи джвершихда «Хайрлиер» гъухъус вылцIад.

²⁶ Выхъды арыди гъааса джишин лазим и!

Выхъды арыди къухъние выдж кIыгъды кал
хакъыхъ,

ти къухъние – къул кал.

²⁷ Гъис хъуйне, выш къухъа йиъи?

УстIулахда хъуд къухъа йиъиме,
дишди гъанийис улесды вылцIад?

Бес устIулахда хъудбыйды дишме?!

Амма Зы выхъды арыди къул гъIасаб йиъи!

²⁸ Захъван сытIаъна ваI ки къулуу йидкъыд
духъундыбыр летIир а. ²⁹ За ки ваIс пешкеш ваъара
Изды Диде Зас пешкеш выгыд Пагычаалыгъ.
³⁰ ВаI Изды Пагычаалыгъа Изды устIулахда улере,
рагъара дикиси, тахмыы сыдкъIыр дикиси,
цIыкыIаб Израилдид курд хылихъде гине.

³¹ Симан, Симан, гакъ, вы макъыет йиш!
Иблиседе выхъды амзыр гъаъас на къир гытIаклаа
джура ваъас вылцIара а. ³² Амма За дугъIа гъыгыр а,
«вы диндидаа гъара магъIуй» хъур. Хъели, вы Захда
сухъукуйне, ва выды шубаI гъигъе даъ диндыы.

³³ – Илагъи! – рухъура Петрара ГъIасада. – Выды
джыбра хъуна зы гъIазыр йиъи дустахди ки, джан
выс ки!

³⁴ – Дуъзене рухъура вада, Петр, – рухъура
Петрада ГъIасара, – гъиигъа дадал валгасмаъ, ва
хъиба «Зы гъацIаддиш» хъур гъухъуси.

³⁵ За ваI сидилгад гедеэне – я хваб, я шийи, я
гъилыыды хадишне, – ваI гъидыы-га магъIатIал
дуруъурайме, аджыгыр? – хулкара гъабишдаа
ГъIасара.

– Гъидыына, – рухъура тимбише.

³⁶ – Гъамыгъ, хъуйне, – рухъура гъабишде
ГъIасара, – шийибыр ание шийибыр лешихъ, хваб
ки лювшухъ, адишние валыг ки масак выр, тур
лешихъ. ³⁷ За рухъура ваIде, Заклаа шыв киди
Диндид дахъвтарак: «Гъа хъачахашды яцIак киере»,

гъааса йикис ки йиџи. Гъис хъуйне, Заклаа шыв киди, сиене гъамыџ кьулуу йыкъаси.

³⁸ – Гъай Илагъи, миди кьИвад тур ги! – рухъура тимбише.

– Гъийкъаси! – рухъура Гъание.

Йидкыд йыгъ лийес йишихъ!

³⁹ Мыс-га кал, аГъИачIур халаа гъаџ, субкура Гъа Елеон-банахда. Гъанийды джыбра мутагъИлимер ки дуруџура. ⁴⁰Ериндыы йиркыџ, Гъание рухъура тимбише:

– «Йидкыд йыгъ лийес йикихъ», хъур, куб ваџ!

⁴¹ Выдж, хъуйне, гъабишдаа цIар хуувгъуд духъунды мамзиляа йыхыџ, кьвакымыы сукъур, куб ваџара: ⁴²⁻⁴⁴ «Джан Дид, миннет виџи Вахъде, Зы гъеми Ва варагъас вылцIара ад джемекляа геэяџ! Амма Ва гъухъудбыйды кьуле йыкъыхъ, За гъухъуд ваџ!»

⁴⁵ Кубаала лаџ лухъузур, Гъа руџура мутагъИлимешды бегеде, гъадубгура гъабыр хаджалатара некыџ кидхъур ана.

⁴⁶ – ВаI гъидис садхыр адбыр диџи? – рухъура Гъание гъабише. – Луџздуџр, куб ваџ, ваIдаа «йыкъасды йыгъ лиес йикихъ» хъур!

Иудад темени

⁴⁷ Гъание гъааса рухъура марана, магъИлим вуруџура кIабал, хъурабый «Иуда» хъур дур гъад ЦыкъIурниклаа сабыйды гине. Гъа ГъИасад бегеде руџура, «темени гъаџас» хъур.

⁴⁸ – Иуда, – рухъура гъанийде ГъИасара, – уннанки высимихъ ва Зы темени гыџыџ масак?

⁴⁹ Гъа гедеэне геэдылкъара Гъанийды аа-уу гид мутагъИлимер, шивди миссагъIатди йикисды, гъабише рухъура:

– Гъай Илагъи, гъамыџ е турбыр, капырбыр лаџ летIесиме?

⁵⁰ Гъааса гъухъур, сыние Сахъусды Дибиред кьулад гъIарчед убур куулкъара.

⁵¹ – Маџ, йишири! – рухъура гъабише ГъИасара. Хъели, убрук кийкыџ, китIе хъаџара. ⁵² Сахъусды Дибирешде, Йинчид Халды къаривылаше не агъсакъалашде, джухда йидкыџ ад, рухъура: – Зы хъIачах име, ваI Захда турбыр на кIарбыр хана дыкъас? ⁵³ Зы гъIар йыгъа выхъды Йинчид Хала ай, бес ваI зак гъис гъади кеджетедий? Гъамыџ выхъды вахт йибкыџ а, зулмат!

⁵⁴ Гъабише хакыџ ГъИаса, гыргара. Йыгыри гъабише Гъа Сахъусды Дибиред хала. Петр джыбра кал хъуна йиџина ай. ⁵⁵ ГъIаятдид йыкъIа цIай хыџыџ, илсанар сыдыбкыIыре гъадид аа-уу, Петр ки субкъура гъабишихъван. ⁵⁶ Са къаривышере, цIиде хад Петр гъагуйне, уртIур гъанийды хъесыма, рухъура:

– Гъеми ки Гъанийхъван ай!

⁵⁷ Амма Петра рухъура:

– Зас Гъа гъацIаддиш, гъай хыдылды!

⁵⁸ ЫхъаI-ка манние, гъа гъагур, рухъура:

– Вы ки гъабишды сабыйды йиџи.

– Диш-ку, хыди, – рухъура Петра.

⁵⁹ Са сагъIатаала кал са манние ки рухъура:

– Дугъридан, ми ки гъабишихъван ай, ми ки Галилеяшура дишме бес?!

⁶⁰— Хъац-гва, зас вы гьидиклаа иди гьалгад гьацІаардиш, — рухъура Петра маа.

⁶¹Гъание гъааса рухъура. мадана, дадал валгара. Илагы, хъуь сукур, Петрыхда гакъара, хъели Петрыс йикІыы хъІугъІуре Тиние джуда гъухъуд чІелбыр: «Гъиигъа дадал валгамаа вы хъиба Заала хъуь лухъузаси».

⁶²ГъАяатдаа гъаь хъиркыьр, йикІ лиидхъур, ешере Петр.

Иянатбыр

⁶³ГъАсасад къаривыл деъэре ад илсанаше Гъанийклаа иянатбыр гъаъара, яталбыр гъаъара Гъанийс. ⁶⁴Гъанийды улабахда хъІыр хъитІир, хулкарай гъабише:

— Пайгъампар, гъацІара гъаь, гъал иди вы йыхІыд?

⁶⁵Балад мадды ки иянатбыр гъаъара ай гъабише Минийклаа.

МеслагъІат

⁶⁶Йыгъ йишийне, ягъмиш дуруъура халкъид агъсакъалар, сахъусды дибирер, Диндид магъІалимер. ГъАса гъаь эгъеръир, МеслагъІатед улихъде луза гъаъара.

⁶⁷— Джываб вияь, Вы Мусуд йиъиме? — хулкара гъабише.

⁶⁸— Нагагъ За гъухъухъвна, ваІ инаамиш дикисдиш, нагагъ За суал выхъвна — ваІ джываб хъывысдиш, — рухъура ГъАсара. — ⁶⁹Амма мидыыла хъуь илсанашды Дух Къууветли Аллагъад гъАрчед хылыы сукъуси.

⁷⁰— Иди Вы Аллагъад Дух име? — хулкара сиенебише.

⁷¹— ВаІ рухъура а «Зы йиъи» хъур, — джываб вылцІара ГъАсара.

⁷²— Маа еде шигъидер гъидисдыбыр диъи? — рухъура тимбише гъа гедеэне, — Ес Гъанийды джуды мизыыла сиенемыд ун йишири!

Пылатды къатІлаама

23 Гъа гедеэне сиене джамагъІат лувзур, гыргара ГъАса Пылатыхда. ²Гъабише Минийыы субут гъаъара кадгъІуре:

— Ес ми эдемиере халкъдик чыкІ кийтере гъагури, — рухъура гъабише. — Гъание кІайсарыс кире выс вылцІаардиш, выдж ки «Мусуд йиъи» рухъура, ПагъІчаа ене.

³— Гъааса йишийне, вы — «джавыдашды ПагъІчаа» йиъиме? — хулкара Гъанийдаа Пылата.

— Гъааса ва рухъура а, — джываб вылцІара ГъАсара.

⁴— Задаа минийклаа са тахсир ки алгаардиш, — рухъура Пылата сахъусды дибирешде не илсанашды кІабалада.

⁵— Гъание чІирине хІаар гъаъара сиене Иудеядид илсан, Галилеядаа калчІури, гъамыгъ миди ки йиркыьр а, — рухъура тимбише хъІахъІджаачІур ГъАсахълаа.

⁶— Гъа эдеми Галилеяшура йиъиме? — гъадид ун йишийне, хулкара Пылата.

⁷Гъа Иродды хылихъде гид вилаетдаады йиъид гъацІыине, хахъына ГъАса сихъдилгара Иродыхда, ти ки гъа йыгъырма Иерусалимди руъура.

⁸Ирод, ГьАса гьагуйне, эккене шад руура: гьанийс мысйдаа хуь йигара ад йиьий ГьАсахда гакъас. Иродыы балад хабарбыр лийкыыр ай ГьАсаклаа, гьадыыла тинийис Миние шыв-га гьунар гьаьад гедеэне гакъас йигара ай. ⁹Ирода ГьАсас балад суалбыр вылцАара, амма Тиние гьанийс дживаб хьывылцАардиш. ¹⁰Сахьусды дибиреше не Диндид магьАлимеше гьа арыдыы ГьАса нагъакъ гьаьара гимадай, хьАхьИджаачIур. ¹¹Ирод ки, джуды эскерер ки хьуна, ГьАсаклаа иянатбыр гьаьара кадгьIуре, хьели лыгыр Гьанийыы бытIрад валыг ки, Пылатыхда джухда сихьилгара. ¹²Гьа йыгьаала хуь садаки гьеджлебед Ирод на Пылат хьидиймар дуруура.

¹³Пылата, сес выгыр сахьусды дибирер, агъсакъалар, халкъ, ¹⁴рухьура гьабишде:

– ВаI изды бегеде гьеми эдеми хана йидкыыр а, «гьание халкъ чIирине хАар ваьара» хьур, амма зада гьанийклаа са тахсир ки агырдиш, выхьды улихьде суалбыр выйне. ¹⁵Иродда ки агыр адиш Гьанийклаа тахсир, гьадыыла гьание Гьа яхда хьургъа хьыгыр а. Гьа дар-агъаджаа реьэсды себеб адиш. ¹⁶⁻⁽¹⁷⁾За Гьанийис кIар гьихьир, сихьигас выси.

¹⁸Гьа гедеэне сиенебише, са ггаIляа кал, лал ваьара:

– Гумаь гьа! Ес Варывый сихьигаь! (¹⁹Гьа «шегьерди ад илсанар лаь ледири» хьур на эдеми йыхIыри хьур хакьыр ад эдеми йиьий.)

²⁰Маа гьалгара гьабишихьван Пылат, ГьАса сихьигас йигара.

²¹Амма тимбишды аIъ ай:

– Дар-агъаджаа реь Гьа! Дар-агъаджаа реь!

²²Хьыбыдхьусды хылис рухьура гьабишде Пылата:

– Йидж шыв писвалды виьи Гьание ваIс выгыр ад? Зас Гьанийклаа улуьмес лейихды са тахсир ки гьабгурдиш. За Гьа етес выр, сихьигаси.

²³Амма тимбишды хьАхьИджаачIур, лал ай, «ГьАса Дар-агъаджаа реь» хьур, аIьаIре Пылатды ун каджагьур. ²⁴Пылата ки гьабишис выгад гвалах ваьара: ²⁵гьабише хьАгьIаре ад эдеми йыхIыд не шегьерди илсан лаь лийидбьиды гьаь сихьилгара, ГьАса джвершис шыв йигаарди гьаьас вылцАара.

«Медеш захда!»

²⁶ГьАса дар-агъаджаа хад гедеэне, Гьанийды джыбра хач йихис вылцАара са Кирендаады «Симан» хьур эдемиеде, гьа арыди хуйяа хьыьид.

²⁷ГьАсад джыбра са гьАраасат хьуй, гьади хьыле ки кий, джвер джухьды мыхыр ветере, кьвакь-кьул ветере, ГьАсахда дешере ад. ²⁸ГьАсара, гьабишихда сукур, рухьура:

– Медеш Захда, гьай Иерусалимдид хьыле!
ВаIхIде не выхьды хьнимешихда деш!

²⁹Гьамыгь йиьина а йыгьбыр, мисе гьухьусды:
«Шудаь бахтлыер диьи велед джившидбыр на
джуьдхуьдбыр
на тIитI кьджывьдбыр!»

³⁰Гьа гедеэне банымыда гьухьуси:
«Яа сыхI!» –
тIуьнтIуьймыда гьухьуси:

«Е гидиркла даь!»

³¹ Емиш выгыргад хукас гъааса гъаад,
кьурудис шыв гъааси?

Хыл лювуш гъабишыыла

³² Гъанийхъван сытлаъна дар-агъаджаа хай мадды кьвар хъачах ки, ³³ гъабыр сиене «Галвагъый» хьур дур гъад джигиди ледкыйне, дар-агъаджаа риъири гъади Гъаса, – хъачахар ки, са – Гъанийды гъарчед хылыы, са – гадыхъды.

³⁴ Гъасара рухъурай:

– Джан дид! Хыл лювуш гъабишыыла, гъабишис джвер шивди гъаара ад гъацара адиш!

³⁵ Лыдж ивир, гъабише Гъасад валыг ки джвершис гетла гъаара. Халкь лувзур, гывкъара ай. Агъсакъалаше ки яхъбыр гъаара Гъанийыы, рухъура ай:

– Маддыбишис куьмегбыр гъаарай, гъамыг джу джус куьмег гыгыхъ мын, нагагъ выдж Аллагъара кеэръир ад Мусуд йиъинехъун!

³⁶ Эскереше ки Гъанийклаа иянатбыр гъаара ай. Бегеде дуруура, гъабише Гъасас чырчыма хъишид чыхыр вылцарай, ³⁷ мисе рухъура:

– Нагагъ Вы джавыдашды Пагычаа йиъинехъун, ва вас куьмег гъаь!

³⁸ Гъанийды уула гъаь кихъир ай:

«Ми джавыдашды пагычаа йиъи!»

³⁹ Сабыйды хъачахара, Гъанийхъван хачылыы хъийхыр ад, Гъанийхда себыр гъаара:

– Гъаада, Вы гъакъды Мусуд йиъид гедезе, ес ки вас ки куьмег гыс джаад?!

⁴⁰ Кьвархъусды гъа гиихъе гъаас чалыш руура ай:

⁴¹ – Йишири, вас Йинчыыла гичеэрдишме? Вы ки хачылыхда хъудишме?! Амма ес гъааса йыха йиъи, еде ес лейихды йиъи выр ад. Гъание шешин нагъакъды гыгыр адиш. – ⁴² Хъели гъание Гъасада рухъура: – Гъаса, Вы Пагычаана хъиркыйне, зы йикъыы хыгаь!

⁴³ – За вада чел вылцара, вы гъиигъа мадана Захъван, сытлаъна, дженнетди йикиси, – джываб вылцара Гъасара.

⁴⁴ Гъаь гъанкьууды виъий. Садахурка виригъ хывкыри. Сиене дунья мычлахъа вишири йыгъад сагыат хъибдыы йыкъамаь духъунды. ⁴⁵ Илагъиед хала ад перде кьундиъне, чирх хьур, сур вишири.

⁴⁶ Гъасара гъигъене лал ваара:

– Гъай Дид! Выды хыле вылцара Изды рух! – Гъа чилихъван Гъасад ил киибхъура.

Халкьдисды ух

⁴⁷ Центурионыс гъагуйне, шууды карбыр йиширди, хъесымаала саь хыл йыгыр, рухъура:

– Валлагъ, гъеми эдемиек тахсир кидишды кал ий!

⁴⁸ Сиене гъараасат, тамашедис ягъмиш вишир ад, шыв йиширди гъагуйне, мыхыр ветере халма хъувгъуре. ⁴⁹ Сиене Гъаса гъацад духъундыбыр хырыда луьздур, гадкъара ай. Гъабишик Гъанийхъван Галилеядаа йидкыд хыле ки кий.

Гъаса кирхъере

⁵⁰⁻⁵¹ Гъади руура «Йисухъ» хьур эдеми, Иудеядид «Армафея» хьур шегъердаады. Гъа гъыдилды

йикI ад на гьакъ гуьзет гьаьад эдеми йиьий, Аллагьад Пагычаалыгъ мыс вурьурди гакъара ад. Гьа, выдж ки МеслагьIатмык кид сабыйды йиьийнехъунки, рази диший МеслагьIатере гыгыр ады. ⁵²Пылатды бегеде йыхьыр, Йисухьа ГьIасад майит кихьис ихтияр вагьIаре. ⁵³СехьетIир майит, аркIа гыгыр кафныма, илхьере Гьа дагьра адхьIур ад сыра, – гьади гьала вышне кихьир ад диший. ⁵⁴Улджумад йыгъ йиьий, каIбчIура ай кишды йыгъад нахI. ⁵⁵ГьIасахьван Галилеядаа йидкыд хьылешис, Йисухьды джыбра хьуна дыхьыр, сиене гьабгура – сыр ки, шууна Гьа кихьирди ки. ⁵⁶Хьуьдурьгьур, халма хьидкьыр, гьабише гьIатирбыр на бытIрад ил кид хIаредбыр гьIазыр гьаьара.

Кишды йыгъа гьабише шешин гьаьардиш, Кьаанунара рухьуд кал.

Сагъды сагъдыбишик ки

24 ГьIафтидид сахьусды йыгъа, гьIатирбыр на хIаредбыр ки хана, йаIкв кьатI йишир мадана, гьабыр дуруьура сыры. ²Амма гьабишеде сырыд ригихда хьивир ад духул хьуь выгыр ана ывылгара. ³Ара дыхьыйне, ГьIасад майит ахьылгаардиш. ⁴Хьыле суьтIуьр гедгыр мадана, гьабишды уликлаа лаь кьIвар нур кеэреэдхьвад валыг гьад эдеми лудьуьлзере. ⁵Хьылеше, гичI йывхIыр, улабыр саь гыгыьйне, тимбише рухьура:

⁶– ВаI сагъдыбыйды дыркьыдбишды арыдаа ахтармиш гьидис гьаьад йиьи? Гьа миди адиш. Гьа сыраа лухьузур а. ЙикIыы хьыгаь, шыв хьурди

Гьание ваIде гьала Галилеяди марана. ⁷«Илсанашды Дух гунаабыр кидбишды хьыле выси, дар-агьаджаа реьэси, амма хьыбыдхьусды йыгъа Гьа сыраа лухьузаси», хьур, гьухьур а.

⁸Тимбишис ки йикIыы хьIугьIуре Гьанийды чIелбыр. ⁹Сырыыла хьидкьыр, гьабише гьа ихтилат гьаьара цIысыннийис не мадды сиенебишис. ¹⁰Гьа хьыле дийий Мария Магдалина, Иоанна на Якьубды нин Мария. Мадды гьабишихьван гид хьылеше ки шагырташе гьааса рухьура ай. ¹¹Амма гьабишды чIелбыр шагырташис мыхьчаIбыр калагури, хьылешыы инаамиш диширдиш. ¹²Петр гьади мадана сырыхда яхьури. Аь гакьыд, гьанийс гьабгура са кафанбыр. ГьIалаамат йишир, хьIугьIуре гьа хала.

Эммаусдид рыкьIа

¹³Гьа йыгъа мутагьIлимешиклаа кьIвар Иерусалимдид бегеде хад Эммаус хьур мукьIа дийина ай, ¹⁴йишид гвалахмыклаа далгара. ¹⁵Гьабишды ихтилатмыд на гьIаджетмыд арыди ГьIаса выдж руьура гьабишды бейде. Бегеде йиркьыр, Гьа ки тимбишихьван йирхьара. ¹⁶Амма тимбишды улабас бавыш йыхIыд кал йиьий: гьабишис Гьа хьацIаардиш. ¹⁷ГьIаса гьалгара гьабишихьван:

– ВаI гьидиклаа и рыкьIаI далгара ад?

¹⁸Тимбыр лудьуьрзере, хьесымбыр ки пашмална, Сабыйние, «Клеопа» хьур, рухьура ГьIасада:

– Сиене Иерусалимдаа са вас име миди ми йыгьырма йишид кардимыклаа хабар адишды?

¹⁹– Шиви йишид? – хулкара ГьIасара.

– Назарый ГьЛасас вишид гвалах, – рухура тимбише. – Гьа Йинчид улихьде ки, илсанашды арыди ки кьуувет ад пайгьампар йигий, ²⁰амма ихьды сахьусды дибиреше не агьсакьаалаше Гьа йикьис выри: Гьа хачылыы риъири. ²¹Ес хьуйне, Гьанийдаа Израилдис куьмег йикисды калагур ай. Гьадыхьван ки бегьем диш: гьа гвалах вишир ад хьибьдхьусды йыгь йиъина ай, ²²ихьды хьылеше ес мадды гьЛаламатад ихтилат гьыгьийне. ЙаКв кьатI йишийне, дыхьыр а гьабыр сырыы. ²³Амма майит аджыгыр, хьидкьыр, рухура, джвершис малаикмар гьагури хьур. Гьаммыра гьухури, хьва, «ГьЛаса сагьна мара» хьур. ²⁴Ихьдыбишиклаа са-садбыр дыхьийне сырыда, гьагур а хьылеше гьухьуд кал йиъид сиене. Амма выдж гьалысна гьагур адиш.

²⁵– ВаI шудаъ гьакьалдаа сылды илсанар диъи? – рухура ГьЛасара гьабише. – Шудаъ четинене инаамиш дуруьурди гьай ваI пайгьампараше ваIде гьухьуды! ²⁶Бес Мусудас гьа сиене гьЛазабьыр гьагун лазим дишийме, Гьанийды дур идхьун бадаана?

²⁷Хьели Гьание тимбишис джуклаа Диндид дахьвдарак кид духьунды джыгаабыр ачых гьаъара, Мыса-пайгьампараала каIчур, мадды сиене пайгьампарашыы йыкъамаъ.

²⁸Гьабыр диъина ад мукьуде ледыркьад гедее, ГьЛасара джуды рахьИне хьугьус йигадбишдыбыр гьыгыри. ²⁹Амма тимбыр сыдылхIаIре Гьанийыы, джвершихьван сукьа хьур:

– Сукьа ехьван. Йыгь лаабтIура а, гьаъ ки нахI и.

ГьЛаса хала аIчур, гьабишихьван алгара.
³⁰Гьабишихьван са устIулахда сукьур, дугьIа

гьыгыр, кьатI выгыр хьыв, вылцIара тимбише.
³¹Хьели тимбишды улабаала бавыш сихьийбхура – гьабишис хьацIара ГьЛаса. Амма гьамыгь ГьЛаса уликлаа сукьулгара. ³²Мибише са-сынйде рухура:

– Бес ихьды йикI гьулхьара адишийме, Гьа рыкьIа ехьван гьалгад гедее, Диндид дахьвдар хIаар гьаъара ади?!

³³Гьабыр гьади мадана лухьуьздур, хьIудире Иерусалимди. Гьабыр цIыса шагьрт на мадды мутагьIлимер ад джигиди аIчуйне, ³⁴тимбише рухура мибише:

– Илагьи дугьридан лухьузур а сыраа. Гьа Симаныс гьагури.

³⁵Хьели мибише ихтилат гьаъара, рыкьIа шыв йиширди, шууна джвершис Гьа хьацIырди Гьание хьыв кьатI ваъад джигиди.

ГьЛаса руура джуды мытагьIлимешихда

³⁶Гьабише ихтилат гьаъара мадана, ГьЛаса выдж лубзура гьабишды арыдаа лаъ, мисе рухура:

– Ассаламу гьIалейкум!

³⁷ГичI вырыхIыре мибишис, гьЛаламат гьабгуд калагур.

³⁸– ВаIс гичIере гьидис руьуд и? – хулкара ГьЛасара гьабишдаа. – Гьис выхьды йикIбыр шаклы руура? ³⁹Гадакь Изды гьилабахда-хьлабахда – ми Зы йиъи. Кийкъаъ хыл Зак, ваIс гьагуси гьЛаламатахда як-кьырыб адишды, Захда ад.

⁴⁰Гьааса рухура, гьагва гьаъара ГьЛасара мибишис хьлаб-гьыляб. ⁴¹Тимбыр шадваIлире инаамиш

джидчир, гылаамат гыаара гедылгара. Гыа гедееэне
Гыасара хулкара гыабишдаа:

– Вахиде миди шыв-га улесды ама?

⁴² Мибише Гыанийс йидже гыгыр ад балгуд тике
вылцара. ⁴³ Гыасара лашур, гыабишды улихье
улере.

⁴⁴ Хъели Гыасара рухура гыабише:

– Зы вахван ад гедееэне За гухуд чилмыд
натыдже гъеми виьи: Мыса-пайгъампарад
Къаанундик Заклаа шыв киди, мадды
пайгъампараше кихыр адбыр, дугъамык кидбыр –
сиене кьулуу йыкьасды йиьи. ⁴⁵ Гыасара хъели
гыабишис Диндид дахьвдарак кидмыхье гедкьас
куьмег гыаара. ⁴⁶ Гыание рухура:

– Миди мисе ки: Мусудара джус кихыр ад
гыазабыр летин лазим йиьи. Хыбыдхусды йыгъа
Гыа лухъузаси сыраа. ⁴⁷ Гыанийды дуруула гухун
лазим йиьи сиене халкьмыда – Иерусалимдаа
качур: «гыумир кывырха хывыгыр, Йинчыы
субхъудкуьн лазим йиьи» хур, Йинчире хыл
лувшун бадаана. ⁴⁸ ВаI сиене гьадид шийидер
диьи. ⁴⁹ За хуйне гыамыгь вылцара ваIс Изды Диде
выс хур чел выр адбыйды. ВаI, хуйне, шегьерди
сыкьаI таа ки элаады кьуувет йибкыр, ваIс гудж
вылцамаа.

Гыаса халмыра йихире

⁵⁰ Гыасара гыабыр шегьердаа гыагь дыгыр,
гыабишихван Вифаниядыы йыкьамаа руура
⁵¹ Хылабыр лагь гыгыр, гыание рухсат вылцара
мибишис. Рухсат вылцара-вылцара, Гыа

хырыдадире хырыда руура, хъели лагь хале леръере
кабчура.

⁵² Мибыр Гыанийды улихье джилимьс дырыхыре.

⁵³ Хъели, шадамерд дишир, гыабыр хыгудире
Иерусалимди. Балад гедееэне Йинчид Хала адылгара,
Йинчихье шукур ваара.